

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

57 tomas

2014 m. gegužės 8 d.

Turinys

I Įstatymo galią turintys teisės aktai

SPRENDIMAI

- ★ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti 1

II Įstatymo galios neturintys teisės aktai

REGLAMENTAI

2014 m. gegužės 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 467/2014, kuriuo nustatomos standartinės importo vertės, skirtos tam tikrų vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti 21

SPRENDIMAI

2014/256/ES:

- ★ 2014 m. gegužės 2 d. Komisijos sprendimas, kuriuo nustatomi ekologiniai kriterijai, taikomi suteikiant ES ekologinį ženklą gaminiams iš popieriaus (pranešta dokumentu Nr. C(2014) 2774)⁽¹⁾ 24

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE

III *Kiti aktai*

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

- ★ 2013 m. vasario 20 d. ELPA priežiūros institucijos sprendimas Nr. 73/13/COL, kuriuo aštuoniasdešimt devintą kartą iš dalies keičiamos valstybės pagalbos srities procesinės ir materialinės taisyklės, įtraukiant naują skyrių apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą plėčiamųjų ryšių tinklų sparčiam diegimui 49

I

(Įstatymo galią turintys teisės aktai)

SPRENDIMAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS Nr. 466/2014/ES

2014 m. balandžio 16 d.

kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 209 ir 212 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Europos investicijų bankas (EIB) vykdo ne tik pagrindinę investicijų finansavimo Europos Sąjungoje misiją, kuri tebėra svarbiausia jo užduotis ir tikslas, bet ir finansavimo operacijas ne Sąjungoje, remdamas Sąjungos išorės politiką. Tai sudaro galimybę išorės regionams skiriamas Sąjungos biudžeto lėšas papildyti EIB finansiniu pajėgumu paramą gaunančių trečiųjų šalių naudai. Vykdydamas tokias finansavimo operacijas, EIB netiesiogiai prisideda prie Sąjungos bendrųjų principų ir politikos tikslų, įskaitant skurdo mažinimą pasitelkiant integracinį augimą ir darnų ekonominį, aplinkosaugos bei socialinį vystymąsi ir Sąjungos gerovę kintančiomis pasaulinėmis ekonominėmis aplinkybėmis;
- (2) Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 209 straipsnio 3 dalyje kartu su jos 208 straipsniu nustatyta, kad EIB pagal jo statute nustatytas sąlygas turi prisidėti prie priemonių, būtinų Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslams pasiekti, įgyvendinimo;
- (3) siekiant remti Sąjungos išorės veiksmus ir sudaryti EIB galimybes finansuoti investicijas ne Sąjungoje nedarant poveikio EIB kreditingumui, dauguma EIB operacijų ne Sąjungoje buvo vykdomos naudojantis Komisijos administruojama ES biudžeto garantija (toliau – ES garantija). Taip papildomai sustiprinamas EIB kreditingumas finansų rinkų atžvilgiu, o tai yra itin svarbu;
- (4) paskutinė ES garantija EIB finansavimo operacijoms, pasirašytoms laikotarpiu nuo 2007 m. vasario 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., buvo nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1080/2011/ES ⁽²⁾. Turėtų būti nustatyta 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos ES garantija EIB finansavimo operacijoms ne Sąjungoje remiant Sąjungos politiką;

⁽¹⁾ 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2014 m. balandžio 14 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1080/2011/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija paskolų ir paskolų garantijų, suteiktų projektams ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 633/2009/EB (OL L 280, 2011 10 27, p. 1).

- (5) Išorės veiksmų garantijų fondo (toliau – Garantijų fondas), įsteigto Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 ⁽¹⁾, veikla užtikrina Sąjungos biudžeto likvidumo atsargas, skirtas nuostoliams, susidariusiems dėl ne Sąjungoje vykdomų EIB finansavimo operacijų ir teikiamos makrofinansinės paramos bei Euratomo paskolų, atlyginti;
- (6) reikėtų sudaryti EIB finansavimo su ES garantija reikalavimus galinčių atitikti šalių sąrašą. Taip pat tikslinga sudaryti EIB finansavimo su ES garantija reikalavimus faktiškai atitinkančių šalių sąrašą;
- (7) atsižvelgiant į pastarojo meto įvykius, kurie sudarė sąlygas Sąjungai pradėti naują santykių su Butanu ir Mianmaru/Birmos etapą, siekiant remti abiejose šalyse vykdomas politines ir ekonomines reformas, Butaną reikėtų įtraukti į EIB finansavimo reikalavimus faktiškai atitinkančių šalių sąrašą, o Mianmarą/Birmą – įtraukti į abu sąrašus;
- (8) siekiant parodyti svarbius politikos pokyčius, reikėtų atitinkamai peržiūrėti EIB finansavimo operacijų su ES garantija reikalavimus faktiškai atitinkančių šalių sąrašą ir pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl III priedo pakeitimų. Komisijos III priedo pakeitimai turėtų būti grindžiami bendru įvertinimu, įskaitant ekonominius, socialinius, aplinkosaugos ir politinius aspektus, visų pirma su demokratija, žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis susijusius aspektus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus Komisija turėtų užtikrinti, kad visi atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (9) siekiant atsižvelgti į galimą Garantijų fondo faktinių atidėjimų poreikių raidą pagal Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, didžiausia ES garantijos viršutinė riba turėtų būti išskaidyta į nekintamą viršutinę ribą, kurios didžiausia suma yra 27 000 000 000 EUR, ir neprivalomą papildomą 3 000 000 000 EUR sumą. Garantijų fondo atidėjimai į Sąjungos bendrąjį biudžetą (biudžeto eilutė 01 03 06) įrašomi *ex post*, remiantis likutinio garantuoto išorės skolinimo n-2 metų pabaigoje rezultatų duomenimis. Atsižvelgiant į pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1638/2006, išdėstantis bendrąsias nuostatas, kurios nustato Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę, grįžtamosios lėšos iš rizikos kapitalu bei paskolomis finansuotų investicijų Viduržemio jūros šalyse, gautos vykdamas operacijas, užbaigtas iki 2007 m. naudojant Sąjungos biudžeto lėšas, buvo sukauptos Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių investicijų ir partnerystės programai (FEMIP) atidarytoje patikos sąskaitoje. Dalis šių grįžtamųjų lėšų turėtų būti panaudotos Garantijų fondui kaip išimtinė priemonė, siekiant užtikrinti, kad 2014–2020 m. laikotarpiu būtų išlaikytos tinkamos EIB finansavimo operacijų pagal šį sprendimą viršutinės ribos. Likusios lėšos turėtų būti grąžintos į Sąjungos bendrąjį biudžetą;
- (10) klausimai, kuriuos reikia apsvarstyti visos arba dalies neprivalomos papildomos sumos panaudojimo atveju, turėtų apimti: pažangą EIB įgyvendinant šį sprendimą, visų pirma EIB operacijų rezultatus, remiantis informacija, gauta, be kita ko, naudojantis rezultatų vertinimo sistema (RVS), įskaitant poveikį vystymuisi; Garantijų fondo atidėjimų poreikius, atsižvelgiant į praeities ir ateities likutines sumas dėl visos Garantijų fondo finansuojamos veiklos; makroekonominę, finansinę ir politinę padėtį reikalavimus atitinkančiuose regionuose ir šalyse tuo metu, kai atliekama laikotarpio vidurio peržiūra;
- (11) ES garantija garantuojamos sumos kiekviename regione turėtų ir toliau būti viršutinės EIB finansavimo su ES garantija ribos, o ne tikslai, kuriuos EIB turi įgyvendinti. Viršutinės ribos turėtų būti įvertintos atliekant šio sprendimo įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma atsižvelgiant į galimus regionų ir šalių, faktiškai atitinkančių EIB finansavimo reikalavimus, sąrašo pakeitimus;
- (12) EIB finansavimo operacijos turėtų atitikti pačios lėšas gaunančios šalies strategijas. Atsižvelgiant į šią aplinkybę, siekiant padidinti EIB išorės finansavimo veiklos Sąjungos politikai remti nuoseklumą bei tikslingumą ir užtikrinti kuo didesnę naudą lėšų gavėjams, Sprendime Nr. 1080/2011/ES nustatomi EIB finansavimo operacijų visuose reikalavimus atitinkančiuose regionuose ir šalyse bendrieji tikslai, t. y. vietos privačiojo sektoriaus vystymasis, visų pirma remiant mažąsias ir vidutines įmones (MVI), socialinė ir ekonominė infrastruktūra, klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos, pasinaudojant santykiniais EIB privalumais tose srityse, kuriose EIB ne kartą yra pasiekęs gerų rezultatų. Šių tikslų turėtų būti siekiama ir šiuo sprendimu, kad būtų toliau skatinamas tvarus augimas ir darbo vietų kūrimas;

⁽¹⁾ 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009, įsteigiantis Išorės veiksmų garantijų fondą (OL L 145, 2009 6 10, p. 10).

- (13) galimybių MVĮ gauti finansavimą gerinimui, įskaitant Sąjungos MVĮ, kurios investuoja šiame sprendime nurodytuose regionuose, gali tekti esminis vaidmuo skatinant ekonomikos vystymąsi ir kovojant su nedarbu. Siekiant veiksmingai padėti MVĮ, EIB finansavimo operacijos turėtų būti orientuotos į rezultatus. EIB turėtų, kai tai įmanoma, investuoti į MVĮ atliekamus mokslinius tyrimus ir inovacijas ir tokiu būdu remti vietos vystymąsi. EIB turėtų bendradarbiauti su reikalavimus atitinkančių šalių vietos finansų tarpininkų įstaigomis, kurios turėtų būti integruotos į vietos ekonomiką, visų pirma siekdamas užtikrinti, kad dalį finansinės naudos gautų jų klientai ir kad būtų suteikta pridėtinės vertės, palyginti su kitais finansavimo šaltiniais. EIB taip pat turėtų savo veiklos šalyse kuo labiau didinti savo finansinių partnerių diversifikaciją. Išsamaus patikrinimo etape EIB turėtų įvertinti, ar finansavimo operacijos, kuriomis remiamos MVĮ per finansų tarpininką, atitinka regionines technines veiklos gaires, RVS ir EIB standartus. Siekdamas užtikrinti, kad MVĮ skirtos lėšos būtų naudojamos jų naudai, EIB turėtų nustatyti atskaitų teikimo mechanizmą. Dalyvaudamas laikotarpio vidurio peržiūroje, EIB, be kita ko, turėtų pateikti suvestinę MVĮ finansavimo pagal šį sprendimą atskaitą;
- (14) vien suteikiamos ES garantijos, kuri apima tik valstybinio ir politinio pobūdžio riziką, nepakanka, kad būtų užtikrinta prasminga EIB veikla, kuria remiamas mikrofinansavimas. Todėl tokia veikla atitinkamais atvejais turėtų būti vykdoma atsižvelgiant į kitoms priemonėms skirtus biudžeto išteklius ir pasitelkus tarpininkų įstaigas (įskaitant, vietos lygiu), siekiant ja skatinti ekonomikos augimą ir netiesiogiai prisidėti mažinant skurdą skurdesnėse šalyse;
- (15) EIB turėtų ir toliau finansuoti socialinės, aplinkosaugos ir ekonominės infrastruktūros, įskaitant transportą ir energetiką, investicinius projektus ir turėtų apsvarstyti galimybę išplėsti savo veiklą, kuria remiama sveikatos ir švietimo infrastruktūra, kai tokia veikla teikia akivaizdžią pridėtinę vertę;
- (16) siekiant stiprinti ES garantijos su klimato kaita susijusį aspektą, turėtų būti nustatytas bendros operacijų apimties tikslas ir sistema, sudaranti sąlygas *ex ante* įvertinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, išmetamą įgyvendinant projektus, remiamus taikant ES garantiją. EIB finansavimo operacijos, kuriomis remiamas klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos, turėtų sudaryti bent 25 % visų EIB finansavimo operacijų, kad pasaulio mastu būtų propaguojami Sąjungos klimato politikos tikslai. EIB, bendradarbiaudamas su Komisija, turėtų panaudoti savo technines ekspertines žinias viešiesiems ir privatiesiems subjektams, kuriems teikiama parama EIB finansavimo operacijomis, remti, kad būtų kovojama su klimato kaita ir kuo geriau pasinaudota turimu finansavimu. Klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos projektams turėtų būti galima gauti lėšų lengvatinėmis sąlygomis. EIB finansavimo operacijas, jei įmanoma, tinkamais atvejais turėtų papildyti Sąjungos bendrojo biudžeto lėšos, efektyviai ir tinkamai derinant kovos su klimato kaita finansavimui skiriamas dotacijas ir paskolas teikiant Sąjungos išorės paramą. Šiuo atžvilgiu Komisijos metinėje ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai turėtų būti pateikta išsami finansinių priemonių, naudojamų šiems projektams finansuoti, atskaita, kurioje būtų nurodytos EIB finansavimo operacijų sumos ir atitinkamos dotacijų sumos;
- (17) tose srityse, kurioms taikomi bendrieji tikslai, šalių regioninė integracija, visų pirma narystės Sąjungoje siekiančių šalių, kaimynystės šalių ir Sąjungos ekonominė integracija, turėtų būti vienas svarbiausių EIB finansavimo operacijų tikslų. Atsižvelgiant į tai, srityse, kurioms taikomi bendrieji tikslai, EIB turėtų galėti remti Sąjungos bendrovių vykdomas tiesiogines užsienio investicijas šalyse partnerėse, kuriomis skatinama ekonominė integracija su Sąjunga ir kuriomis prisidedama prie technologijų skatinimo ir žinių perdavimo, su sąlyga, kad atliekant išsamų investicinių projektų patikrinimą būtų tinkamai stengiamasi sumažinti riziką, kad EIB finansavimo operacijos turės neigiamų padarinių užimtumui Sąjungoje. EIB taip pat reikėtų skatinti savo riziką remti tiesiogines užsienio investicijas šalyse partnerėse, kurias suteiktų Sąjungos bendrovės, atsižvelgiant į EIB rizikos prisiėmimo pajėgumą;
- (18) EIB turėtų reguliariai atlikti pagal šį sprendimą remiamos veiklos *ex post* arba laikotarpio vidurio vertinimus, kad įvertintų jos aktualumą, rezultatus bei poveikį vystymuisi ir nustatytų aspektus, į kuriuos atsižvelgiant būtų galima pagerinti veiklą ateityje. Tokiais vertinimais turėtų būti prisidedama prie atskaitomybės ir tvarumo analizės;
- (19) bendrųjų ES garantijos tikslų ir jų įgyvendinimo susiejimo praktinės priemonės turi būti nustatytos regioninėse techninėse veiklos gairėse. Tokios gairės turėtų derėti su platesne Sąjungos regioninės politikos sistema, įskaitant Europos kaimynystės politikoje nustatytą diferenciacijos principą. Priėmus šį sprendimą, regioninės techninės veiklos gairės turėtų būti peržiūretos ir toliau atnaujintos po laikotarpio vidurio peržiūros, kad jos būtų pritaikytos prie Sąjungos išorės politikos ir prioritetų pokyčių. Atnaujinant regionines technines veiklos gaires, be kitų aplinkybių, turėtų būti atsižvelgta ir į atitinkamus pokyčius reikalavimus atitinkančiose šalyse;

- (20) pagal Protokolą Nr. 5 dėl Europos investicijų banko statuto, pridėtą prie Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) ir SESV, tiesiogiai EIB pateiktos paraiškos dėl EIB finansavimo operacijų, vykdytinų pagal šį sprendimą, turi būti pateikiamos Komisijai siekiant gauti jos nuomonę dėl atitikties atitinkamiems Sąjungos teisės aktams ir politikai. Kai Komisija pateikia neigiamą nuomonę dėl kurios nors EIB finansavimo operacijos, kuriai taikomas šis sprendimas, tai operacijai ES garantija neturėtų būti taikoma;
- (21) nors EIB stiprioji pusė ir toliau yra jo išskirtinis modelis (valstybinis investicijų bankas, kurio užduotis – teikti ilgalaikes paskolas siekiant jo akcininkų nustatytų tikslų), EIB finansavimo operacijomis turėtų būti prisidedama prie bendrųjų principų, kuriais vadovaujamosi Sąjungos išorės veiksmuose, kaip nurodyta ES sutarties 21 straipsnyje – demokratijos ir teisinės valstybės, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių įtvirtinimo ir rėmimo, taip pat prie tarptautinių įsipareigojimų ir susitarimų, įskaitant aplinkosaugos susitarimus, kurių šalis yra Sąjunga, įgyvendinimo. EIB visų pirma turėtų prisidėti prie ekonominio, finansinio ir techninio bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis pagal SESV 212 straipsnį. Be to, EIB veiksmai turėtų atitikti tarptautinę teisę, įskaitant Jungtinių Tautų Chartijos principų laikymąsi. Be to, EIB veiksmai atitinkamais projekto ciklo etapais turėtų atitikti Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos Konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencija). Visų pirma besivystančių šalių atveju EIB finansavimo operacijomis turėtų būti skatinamas jų, visų pirma nepalankiausioje padėtyje esančių šalių, ekonominis, socialinis ir aplinkosaugos darnus vystymasis, jų sklaidi ir laipsniška integracija į pasaulio ekonomiką, taip pat tikslų, kuriems Sąjunga pritarė Jungtinėse Tautose ir kitose atitinkamose tarptautinėse organizacijose, laikymasis. Padėdamas įgyvendinti priemones, būtinas Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslams pasiekti pagal SESV 209 straipsnio 3 dalį, EIB turėtų siekti netiesiogiai remti Jungtinių Tautų 2015 m. Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimą, o po 2015 m. – naujų vystymosi tikslų, kuriais Tūkstantmečio vystymosi tikslai galėtų būti pakoreguoti arba pakeisti, įgyvendinimą visuose regionuose, kuriuose jis vykdo veiklą;
- (22) EIB veikla pagal šį sprendimą turėtų būti remiamas Europos konsensuso dėl vystymosi, Pokyčių darbotvarkės ir pagalbos veiksmingumo principų, išdėstytų 2005 m. Paryžiaus deklaracijoje, 2008 m. Akros veiksmų darbotvarkėje ir 2011 m. Pusano partnerystės susitarime, įgyvendinimas. Be to, ji turi derėti su 2012 m. birželio 25 d. Tarybos priimta ES strategine programa ir veiksmų planu žmogaus teisių ir demokratijos srityje bei tarptautiniais aplinkosaugos susitarimais, įskaitant įsipareigojimus dėl biologinės įvairovės. Ji turėtų būti įgyvendinama įvairiomis konkrečiomis priemonėmis, visų pirma stiprinant EIB gebėjimą vertinti investicinių projektų aplinkosaugos, socialinius, vystymosi aspektus, įskaitant žmogaus teisių, pagrindinių laisvių ir su konfliktais susijusios rizikos aspektus, ir skatinant konsultacijas vietos lygiu su valdžios institucijomis ir pilietine visuomene. Šiomis aplinkybėmis EIB turėtų įgyvendinti ir toliau plėtoti RVS, kurioje išsamiai nustatyti veiklos rezultatų rodikliai, pagal kuriuos vertinamas banko finansavimo operacijų poveikis ekonominiu, aplinkosaugos, socialiniu ir vystymosi požiūriais per visą EIB projekto ciklą. RVS įgyvendinimas turėtų būti įvertintas atliekant šio sprendimo įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūrą. Atlikdamas išsamų investicinio projekto patikrinimą, EIB atitinkamais atvejais, laikydamasis Sąjungos socialinių bei aplinkosaugos principų ir tarptautinės geriausios praktikos, taip pat Sąjungos teisės ir lėšas gaunančios šalies nacionalinės teisės, turėtų reikalauti, kad investicinio projekto vykdytojas konsultuotųsi vietos lygiu ir viešai paskelbtų šių konsultacijų rezultatus, siekiant atsižvelgti į projektų poveikį atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams. EIB per visą projektų programavimo procesą turėtų palaikyti ryšius su projektų vykdytojais ir projektų naudos gavėjais. Šio sprendimo taikymo laikotarpiu pasirašytose finansavimo sutartyse dėl EIB finansavimo operacijų, kuriose kaip šalis dalyvauja viešieji subjektai, turėtų būti aiškiai nurodyta galimybė stabdyti išmokas, jeigu atšaukiamas šalis, kurioje vykdomas investicinis projektas, atitikties reikalavimams pagal šį sprendimą pripažinimas;
- (23) reikėtų užtikrinti, kad EIB finansavimo operacijos visais lygiais – pradedant išankstiniu strateginiu planavimu ir baigiant tolesniu investicinių projektų rengimu – atitiktų ir remtų Sąjungos išorės politiką ir šiame sprendime numatytus bendruosius tikslus. Siekiant didinti Sąjungos išorės veiksmų nuoseklumą, reikėtų toliau stiprinti Komisijos ir EIB dialogą politikos ir strategijos klausimais, įtraukiant į jį Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) ir tinkamai informuojant Europos Parlamentą ir Tarybą. Ne Sąjungoje esantys EIB biurai, jei įmanoma, turėtų būti įsteigti Sąjungos delegacijose, siekiant skatinti tokį bendradarbiavimą ir kartu dalintis veiklos išlaidomis. Siekiant sustiprinti Komisijos, EIVT ir EIB bendradarbiavimą bei išankstinį keitimąsi informacija veiklos lygiu, Europos Komisijos ir Europos investicijų banko susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ir koordinavimo

regionuose, kuriems taikomas išorės mandatas, 2013 m. buvo patikslintas ir turėtų būti toliau taikomas. Bendradarbiaujant pagal susitarimo memorandumą visų pirma turėtų būti reguliariai peržiūrimas diferenciacijos principo taikymas kaimynystės šalyse. Ypač svarbu, kad Komisija ir EIB, atitinkamais atvejais iš anksto sistemingai keistųsi nuomonėmis rengiant atitinkamus programavimo dokumentus, į šį procesą įtraukdami EIVT, kad būtų padidinta jų vykdomos veiklos sinergija. Taip pat reikėtų stiprinti bendradarbiavimą žmogaus teisių, pagrindinių laisvių ir konfliktų prevencijos klausimais. EIB turėtų būti skatinamas EIB projekto ciklo metu bendradarbiauti su Sąjungos delegacijomis;

- (24) Sąjungos išorės santykiai turėtų būti remiami keliomis priemonėmis, ypač Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 236/2014⁽¹⁾. Siekiant užtikrinti didesnę visos Sąjungos paramos atitinkamuose regionuose nuoseklumą, reikėtų rasti galimybių prireikus ir atitinkamais atvejais derinti EIB finansavimą su Sąjungos biudžeto ištekliais, taikant finansines priemones, numatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012⁽²⁾ VIII antraštinėje dalyje, ir teikiant techninę pagalbą projektams rengti ir įgyvendinti naudojant Pasirengimo narystei pagalbos priemonę II, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 231/2014⁽³⁾, Europos kaimynystės priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 232/2014⁽⁴⁾, vystomojo bendradarbiavimo finansavimo priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 233/2014⁽⁵⁾, bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis partnerystės priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 234/2014⁽⁶⁾, demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo visame pasaulyje finansavimo priemonę, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 235/2014⁽⁷⁾, priemonę, kuria prisidedama prie stabilumo ir tvarkos, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 230/2014⁽⁸⁾ ir bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonę, nustatytą Tarybos reglamentu (ES) Nr. 237/2014⁽⁹⁾. Atsižvelgdama į Sprendimą Nr. 1080/2011/ES, Komisija sukūrė ES išorės bendradarbiavimo derinimo platformą, siekdama optimizuoti dotacijų bei paskolų ne Sąjungoje derinimo mechanizmų veikimą, visų pirma atitinkamai vykdamas Sąjungos bendrąjį biudžetą ir administruojant EIB paskolas, ir keistis geriausios praktikos pavyzdžiais valdymo bei vertinimo kriterijų projektų lygiu srityje. EIB ir kitų finansų įstaigų dalyvavimas derinimo mechanizmuose turėtų visiškai atitikti Sąjungos išorės politikos tikslus ir pagalbos veiksmingumo bei skaidrumo principus;
- (25) vykdydamas į šio sprendimo taikymo sritį patenkančias finansavimo operacijas ne Sąjungoje, EIB turėtų siekti toliau stiprinti koordinavimą ir bendradarbiavimą su Europos ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, ypač tomis, kurios dalyvauja ES išorės bendradarbiavimo derinimo platformoje. Šis bendradarbiavimas tam tikrais atvejais apima bendradarbiavimą klausimais, susijusiais su sektorių sąlygomis ir abipusiu rėmimusi procedūromis, bendro finansavimo naudojimu ir dalyvavimu pasaulinėse iniciatyvose, pavyzdžiui, iniciatyvose, kuriomis skatinamas paramos koordinavimas ir veiksmingumas. Tokiu veiksmų koordinavimu ir bendradarbiavimu turėtų būti siekiama kuo labiau sumažinti galimą sąnaudų dubliavimą ir bereikalingus sutapimus. Bendradarbiavimas turėtų būti grindžiamas abipusiškumo principu. Atitinkamais atvejais turėtų būti skatinama abipusiškumo principu grindžiama EIB prieiga prie kitų Europos ir tarptautinių finansų įstaigų nustatytų finansinių priemonių. Komisijos, EIB grupės ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) trišalis susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo ne Sąjungoje, kuris leidžia EIB grupei ir ERPB veikti pagal papildomumo principą remiantis jų atitinkamais lyginamaisiais pranašumais, buvo atnaujintas 2012 m., kad apimtų išplėstą ERPB geografinę aprėptį įtraukiant Viduržemio jūros regioną, ir turėtų būti toliau taikomas. Šiame sprendime išdėstyti principai turėtų būti taikomi ir tuo atveju, kai EIB finansavimas teikiamas pagal bendradarbiavimo susitarimus su kitomis Europos ir tarptautinėmis finansų įstaigomis;

(1) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 236/2014, kuriuo nustatomos bendros Sąjungos išorės veiksmų finansavimo priemonių įgyvendinimo taisyklės ir procedūros (OL L 77, 2014 3 15, p. 95).

(2) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

(3) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 231/2014, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei pagalbos priemonė (PNPP II) (OL L 77, 2014 3 15, p. 11).

(4) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 232/2014, kuriuo nustatoma Europos kaimynystės priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 27).

(5) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 233/2014, kuriuo nustatoma vystomojo bendradarbiavimo finansavimo priemonė 2014–2020 m. laikotarpiui (OL L 77, 2014 3 15, p. 44).

(6) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 234/2014, kuriuo nustatoma bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis partnerystės priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 77).

(7) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 235/2014, kuriuo nustatoma demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo visame pasaulyje finansavimo priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 85).

(8) 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 230/2014, kuriuo nustatoma priemonė, kuria prisidedama prie stabilumo ir taikos (OL L 77, 2014 3 15, p. 1).

(9) 2013 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 237/2014, kuriuo nustatoma bendradarbiavimo branduolinės saugos srityje priemonė (OL L 77, 2014 3 15, p. 109).

- (26) EIB turėtų būti skatinamas toliau finansuoti operacijas ne Sąjungoje taip pat ir pats prisiimdamas riziką, be kita ko, remiant Sąjungos ekonominius interesus, kai šios operacijos skirtos šalims ir investiciniams projektams, kurie pagal EIB vertinimą ir atsižvelgiant į jo paties rizikos prisiėmimo pajėgumą turi pakankamą kreditingumą, kad naudojant ES garantiją visų pirma būtų remiamos tos šalys ir investiciniai projektai, kuriems, remiantis paties EIB vertinimu, ES garantija suteikiama pridėtinė vertė, be kita ko, darnaus ekonominio, socialinio ir aplinkosauuginio vystymosi požiūriu;
- (27) EIB turėtų išplėsti novatoriškų finansinių priemonių pasiūlą, be kita ko, skirdamas daugiau dėmesio garantijų priemonių kūrimui. Be to, EIB turėtų aktyviai siekti dalyvauti projektų rizikos pasidalijimo priemonėse ir skolos kapitalo rinkų finansavime užtikrindamas stabilų ir prognozuojamą pinigų srautą. Visų pirma jis turėtų apsvarstyti galimybę remti investicinio projekto, vykdomo reikalavimus atitinkančiose šalyse, arba jo naudai išleidžiamas skolos kapitalo rinkos priemones. Be to, EIB turėtų teikti daugiau paskolų vietos valiuta ir vietos rinkose leisti obligacijas, jei lėšas gaunančios šalys įgyvendins būtinas struktūrines reformas, visų pirma finansų sektoriuje, taip pat imsis kitų priemonių palankesnėms sąlygoms EIB veiklai sudaryti. Diversifikuojant ir plečiant kapitalo rinkų priemones, reikėtų visų pirma stengtis užtikrinti, kad dėl tokių priemonių nebūtų pradeda taikyti rizikingą finansinę praktiką ir išskolinama ir kad jos tokiu būdu nesukeltų grėsmės finansiniam stabilumui;
- (28) Komisija turėtų kasmet teikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Ataskaitoje turėtų būti įvertintos EIB finansavimo operacijos ir jų atitiktis šiam sprendimui, jų pridėtinė vertė ir nauda Sąjungos išorės politikai, jų kokybė, jų poveikis vystymuisi remiantis EIB RVS ir lėšų gavėjams suteikta finansinė nauda. Ataskaitoje taip pat turėtų būti pateikta informacija apie ES garantijos pareikalavimo atvejus, kovos su klimato kašta ir biologinės įvairovės finansavimą pagal šį sprendimą, tolesnį EIB ir Europos ombudsmeno susitarimo memorandumo veikimo vertinimą ir bendradarbiavimo su Komisija ir kitomis Europos bei tarptautinėmis finansų įstaigomis, įskaitant bendrą finansavimą, aprašymas. Ataskaita turėtų būti skelbiama viešai, kad atitinkami suinteresuotieji subjektai, įskaitant pilietinę visuomenę, galėtų pareikšti savo nuomonę;
- (29) EIB finansavimo operacijos, kuriomis remiama Sąjungos išorės politika, turėtų būti toliau vykdomos laikantis patikimos bankininkystės praktikos principų. Operacijos ir toliau turėtų būti administruojamos laikantis EIB taisyklių ir procedūrų, kurios turėtų atspindėti šiuos principus, įskaitant tinkamas kontrolės priemones, ir laikantis EIB pareiškimo dėl socialinių ir aplinkos apsaugos standartų, taip pat laikantis atitinkamų taisyklių ir procedūrų, susijusių su Audito Rūmais ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF). Vykdydamas finansavimo operacijas, EIB turėtų tinkamai įgyvendinti savo politiką dėl mažai reguliuojamų ar nebendradarbiaujančių šalių ir teritorijų, kurias tokiomis pripažino Sąjunga, Jungtinės Tautos, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija arba Finansinių veiksnių darbo grupė, kad prisidėtų prie tarptautinės kovos su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių vengimu ir pinigų plovimu. Skaidrumo sumetimais EIB, bendradarbiaudamas su vietos finansų tarpininkais, turėtų, kiek įmanoma, parengti galutinių besiskolinančių subjektų sąrašą;
- (30) EIB turėtų imtis tinkamų priemonių, užtikrindamas, kad, kai finansavimo operacijoms suteikiama ES garantija, Sąjungos finansiniai interesai būtų apsaugoti taikant prevencines kovas su sukčiavimu, korupcija, pinigų plovimu ir kita neteisėta veikla priemones, o OLAF turėtų teisę vykdyti patikras vietoje ir patikrinimus lėšų gavėjų patalpose. EIB, laikydamasis savo 2008 m. priimtos bei 2013 m. peržiūrėtos „Neleistino elgesio vykdančios Europos investicijų banko veiklą prevencijos ir atgrasymo nuo jo politikos“ (toliau – EIB kovos su sukčiavimu politika), turėtų glaudžiai bendradarbiauti su kompetentingomis Sąjungos ir valstybių narių valdžios institucijomis, kad būtų stiprinamos galiojančios kovos su pinigų plovimu bei su teroristų finansavimu priemonės ir padedama geriau jas vykdyti. Laikydamasis savo informavimo apie pažeidimus politikos, EIB taip pat turėtų skirti ypatingą dėmesį informatorių pateikiamai informacijai apie galimus sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejus, užtikrindamas tinkamus tolesnius veiksmus, grįžtamąjį ryšį ir apsaugą nuo keršto;
- (31) EIB valdymo organai turėtų būti skatinami imtis reikiamų priemonių siekiant pritaikyti EIB veiklą taip, kad ją vykdančios būtų veiksmingai prisidedama prie ES išorės politikos, ir siekiant tinkamai laikytis šiame sprendime nustatytų reikalavimų,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

ES garantija

1. Sąjunga Europos investicijų bankui (toliau – EIB) suteikia biudžeto garantiją finansavimo operacijoms, vykdomoms ne Sąjungoje (toliau – ES garantija). ES garantija suteikiama kaip visuotinė garantija dėl EIB priklausančių, bet negautų sumų, susijusių su paskolomis, paskolų garantijomis ir skolos kapitalo rinkos priemonėmis, suteiktomis EIB investiciniams projektams, kurie atitinka reikalavimus pagal 2 dalį, arba išleistomis jų naudai.
2. ES garantijos reikalavimus atitinka EIB paskolos, paskolų garantijos ir skolos kapitalo rinkos priemonės, suteiktos investiciniams projektams, vykdomiems reikalavimus atitinkančiose šalyse pagal EIB taisykles ir procedūras, įskaitant EIB pareiškimą dėl aplinkos apsaugos bei socialinių principų ir standartų, ir remiant atitinkamus ES išorės politikos tikslus, arba išleistas jų naudai, kai EIB finansavimas suteikiamas pagal pasirašytą susitarimą, kuris vis dar galioja ir nebuvo nutrauktas (toliau – EIB finansavimo operacijos).
3. EIB finansavimo operacijos, kuriomis remiama Sąjungos išorės politika, toliau administruojamos laikantis patikimos bankininkystės praktikos principų.
4. ES garantija neviršija 65 % visos vykdančios EIB finansavimo operacijos išmokėtų lėšų ir suteiktų garantijų sumos, atėmus sugrąžintas sumas ir įskaitant visas susijusias sumas.
5. ES garantija taikoma EIB finansavimo operacijoms, pasirašytoms 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu.
6. Jeigu, pasibaigus 5 dalyje nurodytam laikotarpiui, Europos Parlamentas ir Taryba nėra priėmę sprendimo, kuriuo EIB būtų suteikta nauja ES garantija, skirta jo finansavimo operacijų ne Sąjungoje nuostoliams atlyginti, tas laikotarpis automatiškai vieną kartą pratęsiamas šešiams mėnesiams.

2 straipsnis

EIB finansavimo operacijų, kurioms suteikiama ES garantija, viršutinės ribos

1. EIB finansavimo operacijų, kurioms suteikiama ES garantija, didžiausia viršutinė riba 2014–2020 m. laikotarpiui neviršija 30 000 000 000 EUR. Sumos, kurios iš pradžių buvo paskirtos finansavimo operacijoms, bet vėliau buvo anuliuotos, į viršutinę ribą neįskaitomos.

Ši didžiausia viršutinė riba išskaidoma į:

- a) nekintamą viršutinę ribą, kurios didžiausia suma yra 27 000 000 000 EUR;
- b) neprivalomą papildomą 3 000 000 000 EUR sumą.

Europos Parlamentas ir Taryba, laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros, priima sprendimą dėl visos b punkte nurodytos sumos arba jos dalies panaudojimo ir jos regioninio paskirstymo atlikus laikotarpio vidurio peržiūrą, kaip nustatyta 19 straipsnyje.

2. 1 dalies a punkte nurodyta nekintama viršutinė riba suskirstoma į regionines viršutines ribas ir viršutinių ribų dalis, kaip nustatyta I priede. Taikydamas regionines viršutines ribas EIB laipsniškai užtikrina proporcingą paskirstymą pagal šalis regionuose, kuriems taikoma ES garantija.

3 straipsnis

Bendrieji tikslai ir principai

1. ES garantija suteikiama tik toms EIB finansavimo operacijoms, kurios, remiantis EIB atliktu įvertinimu, turi pridėtinės vertės ir kuriomis remiamas kuris nors iš šių bendrųjų tikslų:
 - a) vietos privačiojo sektoriaus plėtojimas, visų pirma parama MVI;
 - b) socialinės ir ekonominės infrastruktūros, įskaitant transporto, energetikos, aplinkosaugos infrastruktūrą bei informacines ir ryšių technologijas, plėtojimas;
 - c) klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos.

2. Išlaikant išskirtinį EIB, kaip investicijų banko, pobūdį, EIB finansavimo operacijomis, vykdomomis pagal šį sprendimą, prisidedama prie ES bendro intereso, visų pirma prie Sąjungos išorės veiksmų principų, kaip nurodyta ES sutarties 21 straipsnyje, ir tarptautinių aplinkosaugos susitarimų, kurių šalis Sąjunga yra, įgyvendinimo. EIB valdymo organai skatinami imtis reikiamų priemonių siekiant pritaikyti EIB veiklą taip, kad ją vykdančios būtų veiksmingai prisidedama prie Sąjungos išorės politikos, ir siekiant tinkamai laikytis šiame sprendime nustatytų reikalavimų.

3. Šalių regioninė integracija, įskaitant visų pirma narystės siekiančių šalių, kaimynystės šalių ir Sąjungos ekonominę integraciją, yra vienas svarbiausių EIB finansavimo operacijų tikslų tose srityse, kurioms taikomi bendrieji tikslai, kaip nustatyta 1 dalyje. EIB vykdo finansavimo operacijas lėšas gaunančiose šalyse tose srityse, kurioms taikomi bendrieji tikslai, remdamas tiesiogines užsienio investicijas, kuriomis skatinama ekonominė integracija su Sąjunga.

4. Besivystančiose šalyse, kaip nurodyta Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos sudarytame oficialios paramos vystymuisi gavėjų sąrašė, EIB finansavimo operacijomis, vadovaujantis SESV 208 ir 209 straipsniais, netiesiogiai prisidedama siekiant Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslų, pavyzdžiui, sumažinti skurdą pasitelkiant integracinį augimą ir tvarų ekonominį, aplinkosaugos bei socialinį vystymąsi.

5. Siekiant užtikrinti, kad privačiojo sektoriaus investicijos turėtų kuo didesnę poveikį vystymuisi, EIB stengiasi stiprinti vietos privatųjį sektorių lėšas gaunančiose šalyse, remdamas vietos investicijas, kaip nustatyta 1 dalies a punkte. Į EIB finansavimo operacijas, kuriomis remiami 1 dalyje numatyti bendrieji tikslai, siekiama taip pat įtraukti paramą Sąjungos MVĮ investiciniams projektams. Siekiant veiksmingai stebėti, kaip naudojamos lėšos atitinkamų MVĮ naudai, EIB su finansų tarpininkais nustato tinkamus sutartinius reikalavimus, įskaitant lėšų gavėjų pateiktinų ataskaitų standartus.

EIB bendradarbiauja su finansų tarpininkais, kurie gali paremti konkrečius MVĮ poreikius šalyse, kuriose vykdomos operacijos, ir kurie nedalyvauja EIB finansavimo operacijose, vykdomose reikalavimus atitinkančioje šalyje pasitelkiant struktūras, esančias nebendradarbiaujančioje užsienio šalyje ar teritorijoje, kaip nurodyta 13 straipsnyje.

6. EIB finansavimo operacijomis, kuriomis remiamas 1 dalies b punkte nustatytas bendrasis tikslas, remiami investiciniai projektai daugiausia transporto, energetikos, aplinkosaugos infrastruktūros, informacinių ir ryšių technologijų, sveikatos ir švietimo srityse. Tai apima atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir integraciją, energijos sistemų transformavimą, kuriuo sudaromos sąlygos pereiti prie mažiau anglies dioksido išskiriančių technologijų ir kuro, tvarų energetinį saugumą ir energetikos infrastruktūrą, įskaitant dujų gamybą ir transportavimą į Sąjungos energijos rinką skirtą infrastruktūrą, taip pat kaimo vietovių elektrifikavimą, aplinkosaugos infrastruktūrą, pavyzdžiui, vandenį ir sanitariją bei žaliąją infrastruktūrą, telekomunikacijų ir plačiajuosčių tinklų infrastruktūrą.

7. EIB finansavimo operacijomis, kuriomis remiami 1 dalies c punkte nustatyti bendrieji tikslai, remiami klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos investiciniai projektai, kuriais padedama siekti bendro Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos tikslo, visų pirma vengiant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo arba jį mažinant atsinaujinančiosios energijos, energijos vartojimo efektyvumo ir tvaraus transporto srityse arba didinant pažeidžiamų šalių, sektorių ir bendruomenių atsparumą neigiamam klimato kaitos poveikiui. Projektų, susijusių su veiksmais klimato kaitos srityje, atitikties reikalavimams kriterijai apibrėžti EIB klimato kaitos strategijoje, kuri turi būti atnaujinta iki 2015 m. pabaigos. Šiuo tikslu į poveikio aplinkai vertinimo procedūrą turėtų būti įtraukta anglies dioksido išmetimo rodiklio analizė, kad būtų galima nustatyti, ar pasiūlymais dėl projektų optimaliai didinamas energijos vartojimo efektyvumas. Šio sprendimo taikymo laikotarpiu tų operacijų apimtis sudaro ne mažiau kaip 25 % visų EIB finansavimo operacijų.

8. Laikydamasis Sąjungos ir tarptautinių tikslų klimato kaitos srityje, EIB, bendradarbiaudamas su Komisija, ne vėliau kaip iki 2015 m. pabaigos atnaujina savo klimato kaitos strategiją, kiek tai susiję su EIB finansavimo operacijomis. Taip atnaujintoje strategijoje, *inter alia*, numatomi konkretūs veiksmai siekiant užtikrinti, kad investiciniai projektai pagal šį sprendimą atitiktų Sąjungos tikslus klimato kaitos srityje, ir siekiant intensyviau dėti pastangas remti atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir energijos vartojimo efektyvumą.

9. ES garantija taikoma tik toms EIB finansavimo operacijoms, kurios vykdomos reikalavimus atitinkančiose šalyse, sudariusiose bendrąjį susitarimą su EIB, kuriuo nustatomos teisinės sąlygos, pagal kurias turi būti vykdomos tokios operacijos.

4 straipsnis

Tinkamos šalys

1. II priede pateikiamas šalių, kurios gali atitikti EIB finansavimo, kuriam suteikiama ES garantija, reikalavimus, sąrašas. III priede pateikiamas šalių, kurios atitinka EIB finansavimo, kuriam suteikiama ES garantija, reikalavimus, sąrašas, į kurį gali būti įtrauktos tik II priede nurodytos šalys. Sprendimas dėl į II priede pateiktą sąrašą neįtrauktų šalių atitikties EIB finansavimo, kuriam suteikiama ES garantija, reikalavimams priimamas kiekvienu konkrečiu atveju atskirai, laikantis įprastos teisėkūros procedūros.
2. Komisijai pagal 18 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl III priedo pakeitimų. Komisijos sprendimai grindžiami bendru įvertinimu, įskaitant ekonominius, socialinius, aplinkosaugos ir politinius aspektus, visų pirma su demokratija, žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis susijusius aspektus, taip pat atitinkamomis Europos Parlamento rezoliucijomis ir Tarybos sprendimais bei išvadomis.
3. Deleguotieji aktai, kuriais iš dalies keičiamas III priedas, nedaro poveikio ES garantijos taikymui EIB finansavimo operacijoms, pasirašytoms iki tų deleguotųjų aktų įsigaliojimo, atsižvelgiant į 4 dalį.
4. Mokėjimai pagal EIB finansavimo operacijas, kurioms taikoma bendroji garantija, kaip nurodyta 8 straipsnio 1 dalyje, neatliekami šalyse, kurios nenurodytos III priede.
5. ES garantija netaikoma EIB finansavimo operacijoms konkrečioje šalyje, su kuria susitarimas dėl tokių operacijų buvo pasirašytas po tos šalies įstojimo į Sąjungą.

5 straipsnis

EIB finansavimo operacijų indėlis siekiant Sąjungos politikos tikslų

1. Komisija kartu su EIB per vienerius metus nuo šio sprendimo įsigaliojimo atnaujina EIB finansavimo operacijoms taikomas galiojančias regionines technines veiklos gaires.

Regioninės techninės veiklos gairės turi būti suderintos su platesne Sąjungos regioninės politikos sistema, nustatyta IV priede. Regioninėmis techninėmis veiklos gairėmis visų pirma užtikrinama, kad pagal šį sprendimą teikiamas EIB finansavimas papildytų atitinkamų sričių Sąjungos paramos politiką, programas ir priemones įvairiuose regionuose.

Atnaujindami regionines technines veiklos gaires, Komisija ir EIB atsižvelgia į atitinkamas Europos Parlamento rezoliucijas ir Tarybos sprendimus bei išvadas. Regioninės techninės veiklos gairės turi būti suderintos su prioritetais, nustatytais lėšas gaunančių šalių parengtose nacionalinėse arba regioninėse programose, jeigu tokių programų yra, deramai atsižvelgiant į rengiant tas programas vykdytų konsultacijų su vietos pilietine visuomene rezultatus.

Kai tik atnaujintos regioninės techninės veiklos gairės parengiamos, Komisija jas perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

Laikydamosi regioninėse techninėse veiklos gairės nustatytų principų, EIB nustato atitinkamas finansavimo strategijas ir užtikrina jų įgyvendinimą.

EIB finansavimo operacijos turi būti suderintos su regioninėmis techninėmis veiklos gairėmis ir lėšas gaunančios šalies strategijomis.

Regioninės techninės veiklos gairės peržiūrimos po 19 straipsnyje nurodytos laikotarpio vidurio peržiūros.

2. Laikydamosi Protokolo Nr. 5 19 straipsnyje numatytos procedūros, Komisija pateikia nuomonę dėl EIB finansavimo operacijų. Jeigu Komisija pateikia nepalankią nuomonę dėl kurios nors iš EIB finansavimo operacijų, kurioms taikomas šis sprendimas, tai operacijai netaikoma ES garantija.

6 straipsnis

Bendradarbiavimas su Komisija ir EIVT

1. Siekiant kuo labiau padidinti EIB finansavimo operacijų ir Sąjungos biudžeto išteklių sinergiją, toliau didinamas EIB išorės veiksmų suderinamumas su Sąjungos išorės politikos tikslais, visų pirma atnaujinant 5 straipsnyje nurodytas regionines technines veiklos gaires (dėl jų politikos aspektų atitinkamai atvejais konsultuojamasi su EIVT), taip pat palaikant reguliarią ir sistemingą dialogą ir iš anksto keičiantis informacija apie:

- a) Komisijos arba atitinkamais atvejais EIVT parengtus strateginius dokumentus, pavyzdžiui, šalių ir regionų strategijos dokumentus, orientacines programas, veiksmų planus ir pasirengimo narystei dokumentus;
- b) EIB strateginius planavimo dokumentus, planuojamus investicinius projektus ir EIB metines ataskaitas Komisijai;
- c) kitus politikos ir veiklos aspektus.

2. Bendradarbiavimas vykdomas su kiekvienu regionu atskirai, be kita ko, Sąjungos delegacijų lygiu, atsižvelgiant į EIB vaidmenį ir Sąjungos politikos kryptis kiekviename regione.

7 straipsnis

Bendradarbiavimas su kitomis Europos ir tarptautinėmis finansų įstaigomis

1. Atitinkamais atvejais EIB finansavimo operacijos vykdomos bendradarbiaujant su kitomis Europos daugiašalėmis ir valstybių narių finansų įstaigomis (toliau – Europos finansų įstaigos) ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, įskaitant regioninius plėtros bankus (toliau – tarptautinės finansų įstaigos), siekiant kuo labiau padidinti sinergiją, bendradarbiavimą ir veiksmingumą, plėtoti bendras novatoriškas finansines priemones, užtikrinti apdairų ir pagrįstą rizikos pasidalijimą ir investicinių projektų bei sektorių sąlygų suderinamumą, kad būtų kuo labiau sumažintas galimas sąnaudų dubliavimas ir bereikalingi sutapimai.

2. 1 dalyje nurodytas bendradarbiavimas lengvinamas tarpusavyje koordinuojant Komisijos, EIB ir atitinkamų Europos ir tarptautinių finansų įstaigų, veikiančių įvairiuose regionuose, veiksmus, atitinkamais atvejais vykdomus pagal susitarimo memorandumus arba kitas Sąjungos regioninio bendradarbiavimo sistemas.

8 straipsnis

ES garantijos aprėptis ir sąlygos

1. EIB finansavimo operacijoms, išskyrus operacijas, kurias sudaro skolos kapitalo rinkos priemonės, dėl kurių susitarimas pasirašomas su valstybe arba kurios vykdomos su valstybės garantija, ir kitoms EIB finansavimo operacijoms, dėl kurių susitarimas pasirašomas su regioninės arba vietos valdžios institucijomis, arba valstybei priklausančiomis arba jos kontroliuojamomis viešosiomis įmonėmis arba įstaigomis, jeigu tokių kitų EIB finansavimo operacijų kredito rizika yra deramai EIB įvertinta atsižvelgiant į atitinkamos šalies kredito rizikos būklę, ES garantija taikoma visoms EIB priklausančioms, bet negautoms sumoms (toliau – bendroji garantija).

2. Taikant 1 dalį, Palestinei atstovauja Palestinos Administracija, o Kosovui ⁽¹⁾ atstovauja Kosovo valdžios institucijos.

3. EIB finansavimo operacijų, išskyrus 1 dalyje nurodytas operacijas, atveju ES garantija apima visas EIB priklausančias, bet negautas sumas, jeigu jos nebuvo gautos dėl vienos iš toliau nurodytų rūšių politinės rizikos (toliau – politinės rizikos garantija) susidarymo:

- a) valiutos nepervedimo;
- b) turto nusavinimo;

(1) Šis paskyrimas neturi poveikio pozicijai dėl statuso ir atitinka Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliuciją 1244(1999) bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

- c) karo arba pilietinių neramumų;
 - d) atsisakymo vykdyti teisingumą pažeidus sutartį.
4. EIB finansavimo operacijoms, kurias sudaro skolos kapitalo rinkos priemonės, taikoma tik politinės rizikos garantija.
5. Į finansavimo susitarimus su atskirais projektų, susijusių su EIB finansavimo operacijomis, vykdytojais taip pat įtraukiamos tinkamos aplinkosaugos ir socialinės nuostatos vadovaujantis EIB taisyklėmis ir procedūromis.
6. Komisija ir EIB 14 straipsnyje nurodytame garantijos susitarime nustato aiškią ir skaidrią paskirstymo politiką, kuria EIB suteikiama galimybė savo išorės veikloje nustatyti pagal šį sprendimą finansuotinas operacijas siekiant užtikrinti veiksmingiausią ES garantijos panaudojimą. Paskirstymo politika grindžiama EIB įvertintu EIB finansavimo operacijų kreditingumu, I priede apibrėžtomis viršutinėmis ribomis, susitarimo šalies pobūdžiu, ar tai valstybinis, ar valstybės, vietos valdžios subjektas, kuriems taikoma šio straipsnio 1 dalis, ar privatusis subjektas, EIB rizikos prisiėmimo pajėgumu ir kitais svarbiais kriterijais, įskaitant ES garantijos pridėtinę vertę. Europos Parlamentas ir Taryba informuojami apie paskirstymo politiką vadovaujantis 14 straipsniu.
7. Kai pareikalaujama ES garantijos, Sąjungai perleidžiamos visos atitinkamos EIB teisės dėl visų pareigų, susijusių su jo finansavimo operacijomis, pagal 14 straipsnyje nurodytą garantijų susitarimą.

9 straipsnis

EIB vykdomas investicinių projektų vertinimas ir stebėseną

1. EIB atlieka išsamų patikrinimą ir atitinkamais atvejais reikalauja, kad projektų vykdytojai, laikydamiesi Sąjungos socialinių ir aplinkosaugos principų, projektų planavimo ir įgyvendinimo etapuose surengtų vietos lygio viešas konsultacijas su atitinkamais nacionaliniais ir vietos suinteresuotaisiais subjektais, taip pat su pilietine visuomene, dėl investicinių projektų, kuriems suteikiama ES garantija, socialinių, žmogaus teisių, aplinkosaugos, ekonominių bei su vystymusi susijusių aspektų ir suteiktų informacijos, kuri yra svarbi norint įvertinti, kaip jais prisidedama įgyvendinant Sąjungos išorės politikos ir strateginius tikslus.

Atitinkamais atvejais taip pat įvertinama, kaip projekto įgyvendinimo laikotarpiu teikiant techninę pagalbą būtų galima padidinti EIB finansavimo gavėjų pajėgumus. EIB taisyklės ir procedūros apima būtinas nuostatas dėl investicinių projektų poveikio aplinkai bei socialinio poveikio ir aspektų, susijusių su žmogaus teisėmis ir konfliktų prevencija, vertinimo siekiant užtikrinti, kad pagal šį sprendimą remiami investiciniai projektai būtų tvarūs aplinkos ir socialiniu požiūriu.

2. EIB ne tik atlieka su vystymusi susijusių aspektų *ex ante* įvertinimą, bet ir stebi finansavimo operacijų įgyvendinimą. Jis visų pirma reikalauja, kad projektų vykdytojai vykdytų išsamią projekto įgyvendinimo stebėseną iki jo užbaigimo, *inter alia*, stebėtų investicinio projekto ekonominį poveikį, poveikį vystymuisi, socialinį poveikį, poveikį aplinkai ir žmogaus teisėms. EIB reguliariai tikrina projektų vykdytojų pateiktą informaciją ir, jeigu projektų vykdytojas sutinka, paskelbia šią informaciją viešai. Jeigu įmanoma, paskelbiamos su EIB finansavimo operacijomis susijusios projektų užbaigimo ataskaitos, išskyrus konfidencialią informaciją.

3. EIB stebėseną taip pat siekiama apimti tarpinių operacijų vykdymo ir finansų tarpininkų veiklos remiant MVĮ stebėseną.

4. EIB nustato išsamią sistemą, kad būtų galima *ex ante* įvertinti santykinį ir absoliutų išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, susijusį su EIB finansavimo operacijomis, kai tie išmetami kiekiai pasiekia dideles ribas, kaip apibrėžta atitinkamoje metodikoje, įtrauktoje į EIB klimato kaitos strategiją, ir kai turima duomenų.

5. Jeigu įmanoma, stebėsenos rezultatai atskleidžiami, laikantis konfidencialumo reikalavimų ir gavus atitinkamų šalių sutikimą.

10 straipsnis

Garantijų fondui skirtos išorės asignuotosios įplaukos

110 000 000 EUR grąžinamų sumų ir įplaukų suma, gauta vykdant operacijas, kurios buvo užbaigtos iki 2007 m., įskaitant kapitalo grąžinimą, suteiktas garantijas ir pagrindinės paskolų sumos grąžinimą, dividendus, kapitalo prieaugį, garantijų mokesčius ir paskolų bei patikos sąskaitų sumų palūkanas, grąžinta į Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių investicijų ir partnerystės programai atidarytą patikos sąskaitą ir priskirta paramos iš Sąjungos bendrojo biudžeto mokėjimui, yra išorės asignuotosios įplaukos pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnio 4 dalį ir yra naudojama Garantijų fondui.

110 000 000 EUR viršijančios sumos, grąžintos į Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių investicijų ir partnerystės programai atidarytą patikos sąskaitą, įrašomos į Sąjungos bendrąjį biudžetą atėmus valdymo išlaidas ir mokesčius.

11 straipsnis

Metinė atskaitomybė ir apskaita

1. Kiekvienais metais Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia ataskaitą dėl EIB finansavimo operacijų, atliktų pagal šį sprendimą. Ataskaita skelbiama viešai ir joje pateikiama:

- a) EIB finansavimo operacijų ir jų atitikties šiam sprendimui vertinimas projekto, sektoriaus, šalies ir regiono lygiu;
- b) EIB finansavimo operacijų pridėtinės vertės, numatomų rezultatų, pasiektų rezultatų ir poveikio vystymuisi bendras vertinimas, grindžiamas EIB rezultatų vertinimo sistemos metine ataskaita. Šiuo tikslu EIB naudoja veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su finansuojamų projektų vystymosi, aplinkosaugos ir socialiniai aspektais, įskaitant žmogaus teisių aspektus, atsižvelgdamas į atitinkamus rodiklius, nustatytus pagal 2005 m. Paryžiaus deklaraciją dėl pagalbos veiksmingumo. Projektų aplinkosaugos aspektų rodikliai apima „svarios technologijos“ kriterijus, iš esmės grindžiamus energijos vartojimo efektyvumu ir išmetamųjų teršalų mažinimo technologijomis.
- c) EIB finansavimo operacijų indėlio įgyvendinant Sąjungos išorės politikos ir strateginius tikslus vertinimas atsižvelgiant į 5 straipsnyje nurodytas regionines technines veiklos gaires;
- d) EIB finansavimo operacijų lėšų gavėjams perteiktos finansinės naudos bendras vertinimas;
- e) EIB finansavimo operacijų kokybės vertinimas, visų pirma, kiek atlikdamas išsamų finansuojamų investicinių projektų patikrinimą ir juos stebėdamas EIB atsižvelgė į tvarumą aplinkos ir socialiniu požiūriais;
- f) išsami informacija apie ES garantijos pareikalavimo atvejus;
- g) informacija apie kovos su klimato kaita ir biologinės įvairovės finansavimo sumą pagal šį sprendimą, bendrą poveikį santykiniam ir absoliučiam išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, nurodytam 9 straipsnio 4 dalyje, ir pagal klimato riziką įvertintų projektų skaičių;
- h) bendradarbiavimo su Komisija ir kitomis Europos ir tarptautinėmis finansų įstaigomis, įskaitant bendrą finansavimą, aprašymas. Ataskaitoje visų pirma pateikiamas visų Sąjungos finansinių išteklių ir kitų Europos ir tarptautinių finansų įstaigų išteklių, naudojamų kartu su EIB finansavimu, išskaidymas pateikiant visų investicijų, kurios remiamos pagal šį sprendimą vykdomomis EIB finansavimo operacijomis, apžvalgą. Ataskaitoje taip pat minimas EIB ir kitų Europos ar tarptautinių finansų įstaigų naujų susitarimo memorandumų, kurie turi įtakos EIB finansavimo operacijoms pagal šį sprendimą, sudarymas;
- i) informacija apie tolesnę veiklą, susijusią su EIB ir Europos ombudsmeno susitarimo memorandumo veikimu, kiek tas memorandumas susijęs su EIB finansavimo operacijomis pagal šį sprendimą.

2. Kad Komisija galėtų parengti 1 dalyje nurodytą ataskaitą, EIB teikia Komisijai pagal šį sprendimą įvykdytų EIB finansavimo operacijų metines ataskaitas, įskaitant visą būtiną informaciją, kuri leistų Komisijai parengti ataskaitą pagal 1 dalį. EIB taip pat gali pateikti Komisijai papildomą Europos Parlamentui ir Tarybai svarbią informaciją, kad šios institucijos gautų išsamią EIB išorės veiklos apžvalgą.

3. EIB teikia Komisijai statistinius, finansinius ir apskaitos duomenis, susijusius su kiekviena EIB finansavimo operacija, taip pat visą papildomą informaciją, kuri būtina Komisijos ataskaitų teikimo pareigoms arba Audito Rūmų prašymams vykdyti, ir pateikia pagal EIB finansavimo operacijas neišmokėtų sumų audito pažymą. EIB taip pat teikia Komisijai visus kitus būtinus dokumentus pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012.
4. Kad Komisija galėtų vykdyti rizikos, kuriai suteikiama ES garantija, apskaitą ir parengti ataskaitą, EIB pateikia Komisijai EIB rizikos įvertinimą ir informaciją apie EIB finansavimo operacijų reitingus.
5. Ne rečiau kaip kartą per metus EIB Komisijai teikia numatomos EIB finansavimo operacijų, dėl kurių pasirašomos sutartys, sumos preliminarią daugiametę programą, kad būtų užtikrintas EIB prognozuojamo finansavimo suderinamumas su šiuo sprendimu nustatytais viršutinėmis ribomis ir kad Komisija galėtų užtikrinti tinkamą biudžeto lėšų, kurių reikia Garantijų fondo atidėjimams sudaryti, planavimą. Komisija atsižvelgia į šią prognozę, rengdama Sąjungos bendrojo biudžeto projektą.
6. EIB reguliariai teikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai visas nepriklausomo vertinimo ataskaitas, kuriose įvertinami praktiniai konkrečių EIB veiksmų pagal šį sprendimą ir kitus išorės įgaliojimus rezultatai.
7. EIB savo sąskaita teikia 2–6 dalyse nurodytą informaciją. EIB taip pat viešai skelbia 2, 3 ir 6 dalyse nurodytą informaciją – bendro pobūdžio informaciją, išskyrus bet kokią konfidencialią informaciją.

12 straipsnis

Skaidrumas ir viešas informacijos atskleidimas

1. Laikydamasis savo skaidrumo politikos ir Sąjungos galimybės susipažinti su dokumentais ir informacija principų, taip pat palaipsniui diegdamas Tarptautinės paramos skaidrumo iniciatyvos standartus, EIB savo interneto svetainėje viešai skelbia informaciją, susijusią su:
 - a) visomis EIB finansavimo operacijomis, vykdomomis pagal šį sprendimą pasibaigus projekto tvirtinimo etapui, visų pirma nurodydamas, ar investiciniam projektui taikoma ES garantija ir kaip juo prisidedama siekiant Sąjungos išorės veiksmų tikslų, pažymėdamas visų pirma jo ekonominį bei socialinį poveikį ir poveikį aplinkai;
 - b) išskyrus atvejus, kai taikomi konfidencialumo reikalavimai, visais EIB ir kitų Europos ar tarptautinių finansų įstaigų sudarytais susitarimo memorandumais, kurie turi įtakos EIB finansavimo operacijoms pagal šį sprendimą;
 - c) jeigu įmanoma ir tinkama, esamais EIB ir lėšas gaunančios šalies bendraisiais susitarimais. Pasirašydamas naujus susitarimus arba iš dalies keisdamas esamus susitarimus, EIB stengiasi užtikrinti, kad juos būtų galima atskleisti;
 - d) EIB paskirstymo politika.
2. Komisija savo interneto svetainėje viešai skelbia konkrečią informaciją, susijusią su visais sumų išieškojimo pagal 14 straipsnyje nurodytą garantijos susitarimą ir 15 straipsnio 2 dalyje nurodytą susitarimą, kuriame nustatomos išsamios išmokėtų sumų išieškojimo nuostatos ir procedūros, atvejais, išskyrus atvejus, kai taikomi konfidencialumo reikalavimai.

13 straipsnis

Nebendradarbiaujančios šalys ir teritorijos

EIB savo finansavimo operacijose netoleruoja jokių veiksmų, kurie vykdomi siekiant neteisėtų tikslų, įskaitant pinigų plovimą, terorizmo finansavimą, mokestinį sukčiavimą ir mokesčių slėpimą, korupciją ir sukčiavimą, kenkiantį Sąjungos finansiniams interesams. Visų pirma EIB nedalyvauja jokiose finansavimo operacijose, kurios vykdomos reikalavimus atitinkančioje šalyje pasitelkiant užsienio struktūrą, esančią nebendradarbiaujančioje užsienio šalyje ar teritorijoje, kurią tokia pripažino Sąjunga, Jungtinės Tautos, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija arba Finansinių veiksmų darbo grupė.

Vykdydamas finansavimo operacijas, EIB taiko Sąjungos teisėje dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui nustatytus principus ir standartus, įskaitant reikalavimą atitinkamais atvejais imtis pagrįstų priemonių siekiant nustatyti tikrųjų savininkų tapatybę.

14 straipsnis

Garantijos susitarimas

Komisija ir EIB pasirašo garantijos susitarimą, kuriame nustatomos išsamios nuostatos ir procedūros, susijusios su ES garantija, kaip nustatyta 8 straipsnyje, ir atitinkamai apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

15 straipsnis

Komisijos išmokėtų sumų išieškojimas

1. Jeigu Komisija išmoka sumą pagal ES garantiją, EIB Komisijos vardu ir jos naudai vykdo išmokėtų sumų išieškojimą.
2. Ne vėliau kaip 14 straipsnyje nurodyto garantijos susitarimo pasirašymo dieną Komisija ir EIB pasirašo atskirą susitarimą, kuriame nustatomos išsamios išmokėtų sumų išieškojimo nuostatos ir procedūros.

16 straipsnis

Audito Rūmų atliekamas auditas

ES garantijos ir pagal ją išmokėtų ir išieškotų sumų, priskiriamų Sąjungos bendrajam biudžetui, auditą atlieka Audito Rūmai.

17 straipsnis

Kovos su sukčiavimu priemonės

1. EIB nedelsdamas praneša OLAF ir suteikia jam būtiną informaciją, jeigu bet kuriame projekte, kuriems suteikiama ES garantija, rengimo, įgyvendinimo ar užbaigimo etape turi pagrindų įtarti galimą sukčiavimo, korupcijos, pinigų plovimo ar kitos neteisėtos veiklos, kuri gali pakenkti Sąjungos finansiniams interesams, atvejį.
2. OLAF gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, vadovaudamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁾, Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽²⁾ ir Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ⁽³⁾ nuostatomis ir juose nustatytais procedūromis, kad apsaugotų Sąjungos finansinius interesus ir nustatytų, ar bet kurioje finansavimo operacijoje būta sukčiavimo, korupcijos, pinigų plovimo arba kitos neteisėtos veiklos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejų. Tyrimų metu gautą informaciją OLAF gali perduoti atitinkamų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms.

Jeigu įrodoma, kad būta tokios neteisėtos veiklos atvejų, EIB savo atsakomybės srityje padeda vykdyti išieškojimą, kiek tai susiję su jo vykdytomis finansavimo operacijomis.

⁽¹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

⁽³⁾ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

3. Į pasirašytus finansavimo susitarimus, susijusius su pagal šį sprendimą remiamais projektais, įtraukiamos nuostatos, pagal kurias būtų leidžiama sustabdyti EIB finansavimo operacijas ir prireikus vykdyti tinkamas išieškojimo priemones sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejais. Sprendimą, ar sustabdyti arba nutraukti EIB finansavimą, EIB priima tinkamai įvertinęs visas aplinkybes ir riziką.

4. EIB toliau remiasi savo vienu bendru informaciniu punktu kovos su korupcija ir sukčiavimu srityje, skirtu EIB darbuotojams ir visiems suinteresuotiesiems subjektams.

5. Vykdydamas finansavimo operacijas, EIB įgyvendina draudimo dalyvauti mechanizmą, skirtą sandorio šalių, dalyvavusių sukčiavimo ir korupcijos veikloje, nušalinimui, apimančių Sąjungos draudimo dalyvauti centrinėje duomenų bazėje nustatytus draudimo dalyvauti kriterijus, kuriais užtikrinama, kad būtų gerbiamos visų šalių teisės.

18 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 4 straipsnyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2014 m. gegužės 11 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 4 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareikia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

19 straipsnis

Laikotarpio vidurio peržiūra

Ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 31 d. Komisija, bendradarbiaudama su EIB, Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia laikotarpio vidurio ataskaitą, kurioje įvertina šio sprendimo taikymą pirmaisiais metais, ir kartu prireikus pateikia pasiūlymą jį iš dalies pakeisti. Laikotarpio vidurio ataskaitoje remiamasi nepriklausomu išorės įvertinimu ir EIB informacija.

Ataskaitoje visų pirma pateikiama:

- a) paskirstymo politikos taikymo vertinimas;
- b) EIB ataskaitų vertinimas ir prireikus rekomendacijos, kaip jas galima patobulinti;
- c) RVS, įskaitant veiklos rezultatų rodiklius ir kriterijus, ir jų indėlio įgyvendinant šio sprendimo tikslus vertinimas;
- d) išsami informacija apie kriterijus, į kuriuos atsižvelgta rengiant rekomendaciją dėl galimo visos neprivalomos papildomos sumos arba jos dalies panaudojimo.

20 straipsnis

Galutinės ataskaitos teikimas

Ne vėliau kaip 2021 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šio sprendimo taikymo galutinę ataskaitą.

21 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Priimta Strasbūre 2014 m. balandžio 16 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
M. SCHULZ

Tarybos vardu
Pirmininkas
D. KOURKOULAS

I PRIEDAS

REGIONINĖS VIRŠUTINĖS RIBOS

- A. Narystės siekiančios šalys: 8 739 322 000 EUR;
- B. Kaimynystės ir partnerystės šalys: 14 437 225 000 EUR, preliminariai suskirstyti į šias atskiras dalis:
 - i) Viduržemio jūros regiono šalys: 9 606 200 000 EUR;
 - ii) Rytų Europa, Pietų Kaukazas ir Rusija: 4 831 025 000 EUR;
- C. Azija ir Lotynų Amerika: 3 407 295 000 EUR, preliminariai suskirstyti į šias atskiras dalis:
 - i) Lotynų Amerika: 2 288 870 000 EUR;
 - ii) Azija: 936 356 000 EUR;
 - iii) Vidurinė Azija: 182 069 000 EUR;
- D. Pietų Afrika: 416 158 000 EUR.

Neviršydami bendros nekintamos viršutinės ribos, EIB valdymo organai, pasikonsultavę su Komisija, gali nuspręsti perskirstyti iki 20 % subregioninių viršutinių ribų sumą regionų viduje ir iki 10 % regioninių viršutinių ribų sumą tarp regionų.

II PRIEDAS

REIKALAVIMUS GALINTYS ATITIKTI REGIONAI IR ŠALYS

A. Narystės siekiančios šalys

1. Šalys kandidatės

Islandija, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija, Serbija, Turkija.

2. Potencialios šalys kandidatės

Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kosovas.

B. Kaimynystės ir partnerystės šalys

1. Viduržemio jūros regiono šalys

Alžyras, Egiptas, Izraelis, Jordanija, Libanas, Libija, Marokas, Palestina, Sirija, Tunisas.

2. Rytų Europa, Pietų Kaukazas ir Rusija

Rytų Europa: Baltarusija, Moldovos Respublika, Ukraina.

Pietų Kaukazas: Armėnija, Azerbaidžanas, Gruzija.

Rusija

C. Azija ir Lotynų Amerika

1. Lotynų Amerika

Argentina, Bolivija, Brazilija, Čilė, Ekvadoras, Gvatemala, Hondūras, Kolumbija, Kosta Rika, Kuba, Meksika, Nikaragva, Panama, Paragvajus, Peru, Salvadoras, Urugvajus, Venesuela.

2. Azija

Afganistanas, Bangladešas, Butanas, Brunėjus, Filipinai, Indija, Indonezija, Irakas, Jemenas, Kambodža, Kinija (įskaitant Honkongo ir Makao specialiuosius administracinius regionus), Laosas, Malaizija, Maldivai, Mongolija, Mianmaras/Birma, Nepalas, Pakistanas, Pietų Korėja, Singapūras, Šri Lanka, Taivanas, Tailandas, Vietnamas.

3. Vidurinė Azija

Kazachstanas, Kirgizija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Uzbekistanas.

D. Pietų Afrika

Pietų Afrika

III PRIEDAS

REIKALAVIMUS ATTINKANTYS REGIONAI IR ŠALYS

- A. Narystės siekiančios šalys
1. Šalys kandidatės
Islandija, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Juodkalnija, Serbija, Turkija.
 2. Potencialios šalys kandidatės
Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kosovas.
- B. Kaimynystės ir partnerystės šalys
1. Viduržemio jūros regiono šalys
Alžyras, Egiptas, Izraelis, Jordanija, Libanas, Libija, Marokas, Palestina, Tunisas.
 2. Rytų Europa, Pietų Kaukazas ir Rusija
Rytų Europa: Moldovos Respublika, Ukraina.
Pietų Kaukazas: Armėnija, Azerbaidžanas, Gruzija.
Rusija
- C. Azija ir Lotynų Amerika
1. Lotynų Amerika
Argentina, Bolivija, Brazilija, Čilė, Ekvadoras, Gvatemala, Hondūras, Kolumbija, Kosta Rika, Meksika, Nikaragva, Panama, Paragvajus, Peru, Salvadoras, Urugvajus, Venesuela.
 2. Azija
Bangladešas, Brunėjus, Butanas, Filipinai, Indija, Indonezija, Irakas, Jemenas, Kambodža, Kinija (įskaitant Honkongo ir Makao specialiuosius administracinius regionus), Laosas, Malaizija, Maldyvai, Mongolija, Mianmaras/Birma, Nepalas, Pakistanas, Pietų Korėja, Singapūras, Šri Lanka, Tailandas, Vietnamas.
 3. Vidurinė Azija
Kazachstanas, Kirgizija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Uzbekistanas.
- D. Pietų Afrika
- Pietų Afrika
-

IV PRIEDAS

REGIONINĖS POLITIKOS SISTEMA

EIB veikla šalyse partnerėse, kurios dalyvauja pasirengimo narystei procese, vykdoma pagal principus, nustatytus stojimo ir Europos partnerystės dokumentuose, kuriuose nustatyti šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių prioritetai siekiant pažangos artėjant prie Sąjungos ir kuriuose nustatyta Sąjungos paramos sistema. Stabilizacijos ir asociacijos procesas – tai Sąjungos politikos Vakarų Balkanuose sistema. Ji grindžiama pažangia partneryste, kurią vykdydama Sąjunga teikia prekybos lengvatas, ekonominę bei finansinę paramą ir palaiko sutartinius santykius pagal stabilizacijos ir asociacijos susitarimus. Pasirengimo narystei finansinė parama padeda šalims kandidatėms ir potencialioms šalims kandidatėms pasirengti vykdyti Sąjungos narystės išpareigojimus ir uždavinius. Šia parama remiamas reformų procesas, įskaitant pasirengimą būsimai narystei. Ją teikiant daugiausia dėmesio skiriama institucijų stiprinimui, nacionalinės teisės aktų suderinimui su Sąjungos *acquis* ir pasirengimui vykdyti Sąjungos politiką bei priemones, taip pat priemonių, kuriomis siekiama ekonominės konvergencijos, propagavimui.

EIB veikla kaimynystės šalyse vykdoma įgyvendinant Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai bei Komisijos 2011 m. gegužės 25 d. priimtą naują Europos kaimynystės politiką, nustatytą bendru komunikatu, – „Naujas požiūris į kintančią kaimynystę“, ir 2011 m. birželio 20 d. priimtas Tarybos išvadas, kuriose visų pirma raginama intensyviau remti šalis partneres, kurios išpareigojo kurti demokratines visuomenes ir imtis reformų pagal principą „parama pagal pažangą“ ir „abipusės atskaitomybės“ principą, ir nustatoma Sąjungos santykių su kaimyninėmis šalimis strateginės politikos sistema. Vykdamas šį bendradarbiavimą, pagal šį sprendimą teikiama EIB finansavimu taip pat bus siekiama remti tų sričių politiką, kuria skatinamas integracinis augimas ir darbo vietų kūrimas prisidedant prie socialinio stabilumo pagal paskatomis grindžiamą metodą, remiant Sąjungos išorės politikos tikslus, įskaitant su migracija susijusius klausimus.

Tiems tikslams įgyvendinti Sąjunga ir jos šalys partnerės įgyvendina bendrai suderintus dvišalius veiksmų planus, kuriuose nustatyti prioritetai, įskaitant politinių ir saugumo klausimų, prekybos ir ekonominių reikalų, aplinkosaugos bei socialinių klausimų ir transporto bei energetikos tinklų integravimo prioritetus.

Viduržemio jūros šalių sąjunga, Rytų partnerystė, Juodosios jūros sinergija, Sąjungos strategija dėl Dunojaus regiono ir Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija yra daugiašalės ir regioninės iniciatyvos, kuriomis siekiama skatinti Sąjungos ir atitinkamos kaimynystės šalių partnerių, susiduriančių su bendrais uždaviniais ir (arba) esančių bendroje geografinėje aplinkoje, grupės bendradarbiavimą. Viduržemio jūros šalių sąjunga siekiama atnaujinti Europos ir Viduržemio jūros regiono integracijos procesą remiant abipusę ekonominę, socialinę ir aplinkosaugos vystymąsi abiejose Viduržemio jūros pakrantėse ir remiamas aktyvesnis socialinis ir ekonominis vystymasis, solidarumas, regioninė integracija, darnus vystymasis ir žinių gilinimas, akcentuojant poreikį stiprinti finansinį bendradarbiavimą remiant regioninius ir tarpvalstybinius projektus. Viduržemio jūros šalių sąjunga visų pirma remiamas jūrų ir sausumos greitkelių kūrimas, Viduržemio jūros valymas, Viduržemio jūros regiono saulės energijos planas, Viduržemio jūros regiono verslo vystymo iniciatyva, civilinės saugos iniciatyvos ir Europos bei Viduržemio jūros regiono universitetas.

Rytų partnerystėje siekiama sudaryti būtinas sąlygas Sąjungos ir rytinių šalių partnerių politinei asociacijai ir tolesnei ekonominei integracijai paspartinti. Rytų partnerystė suteiks papildomą impulsą šalių partnerių ekonominiam ir socialiniam bei regioniniam vystymuisi. Ji sudarys palankesnes sąlygas geram valdymui, be kita ko, finansų sektoriuje, skatins regioninį vystymąsi bei socialinę sanglaudą ir padės mažinti šalių partnerių socialinius ir ekonominius skirtumus.

Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija remiama tvari aplinka ir optimalus ekonominis bei socialinis vystymasis Baltijos jūros regione. Sąjungos strategija dėl Dunojaus regiono visų pirma remiamas transporto, energetikos jungčių ir energetinio saugumo plėtojimas, darnus vystymasis ir socialinis bei ekonominis vystymasis Dunojaus regione. Rytų partnerystėje siekiama sudaryti būtinas sąlygas Sąjungos ir rytinių šalių partnerių politinei asociacijai ir tolesnei ekonominei integracijai paspartinti. Rusija ir Sąjunga yra sudariusios plataus masto strateginę partnerystę, kuri yra atsieta nuo Europos kaimynystės politikos ir kurioje yra numatytos bendros erdvės bei veiksmų planai. Jas daugiašaliu lygiu papildoma Šiaurės dimensijos iniciatyva, kuri yra Sąjungos, Rusijos, Norvegijos ir Islandijos (Baltarusija, Kanada ir Jungtinės Valstijos yra Šiaurės dimensijos stebėtojos) bendradarbiavimo pagrindas.

EIB veikla Lotynų Amerikoje vykdoma įgyvendinant Sąjungos, Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono šalių strateginę partnerystę. Kaip akcentuojama 2009 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikate Europos Parlamentui ir Tarybai „Europos Sąjunga ir Lotynų Amerika – pasaulinės reikšmės partnerystė“, Sąjungos prioritetai bendradarbiavimo su Lotynų Amerika srityje yra skatinti regioninę integraciją ir panaikinti skurdą bei socialinę nelygybę siekiant skatinti tvarų ekonominį ir socialinį vystymąsi. Šių politikos tikslų bus siekiama atsižvelgiant į įvairių Lotynų Amerikos šalių išsivystymo lygį. Bendrose abiejų regionų interesų srityse, įskaitant aplinkosaugą, klimato kaitą, nelaimių rizikos mažinimą ir energetiką, mokslą, mokslinius tyrimus, aukštąjį mokslą, technologijas ir inovacijas, bus vykdomas dvišalis dialogas ir bendradarbiavimas.

Azijoje Sąjunga stiprina strateginę partnerystę su Kinija ir Indija, vyksta derybos dėl naujos partnerystės ir laisvosios prekybos susitarimų su Pietryčių Azijos šalimis. Tuo pačiu metu vystomasis bendradarbiavimas tebėra vienas iš Sąjungos ir Azijos partnerystės prioritetų; Sąjungos strategija dėl Azijos regiono vystymosi siekiama panaikinti skurdą remiant platus mato tvarų ekonomikos augimą, skatinti prekybai ir integracijai regione palankią aplinką ir sąlygas, stiprinti valdymą, didinti politinį bei socialinį stabilumą ir remti 2015 m. Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimą. Kartu diegiama politika tokiems bendriems uždaviniams kaip kova su klimato kaita, darnus vystymasis, saugumas ir stabilumas, valdymas ir žmogaus teisės, taip pat gaivalinių ir humanitarinių nelaimių prevencija ir reagavimas į jas, spręsti.

Sąjungos naujos partnerystės su Vidurine Azija strategija, kurią Europos Vadovų Taryba priėmė 2007 m. birželio 21–22 d., buvo sustiprintas regioninis bei dvišalis dialogas ir Sąjungos bendradarbiavimas su Vidurinės Azijos šalimis regionui svarbiais klausimais, pavyzdžiui, skurdo mažinimo, darnaus vystymosi ir stabilumo. Įgyvendinus strategiją padaryta didelė pažanga žmogaus teisių, teisinės valstybės, gero valdymo ir demokratijos, švietimo, ekonominio vystymosi, prekybos ir investicijų, energetikos ir transporto bei aplinkosaugos politikos srityse.

EIB veikla Pietų Afrikoje vykdoma įgyvendinant Pietų Afrikai skirtą bendrą ES šalies strategijos dokumentą. Pagrindinės tame strategijos dokumente nustatytos sritys yra darbo vietų kūrimas ir paslaugų teikimo bei socialinės sanglaudos pajėgumų plėtojimas. EIB veikla Pietų Afrikoje svariai papildė Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo programą, visų pirma dėl to, kad EIB daugiausia dėmesio skiria privačiojo sektoriaus rėmimui ir investicijoms į infrastruktūros bei socialinių paslaugų (būsto, elektros energijos, geriamojo vandens valymo ir savivaldos infrastruktūros) plėtojimą. 2009–2010 m. atliktoje Pietų Afrikai skirto ES šalies strategijos dokumento laikotarpio vidurio peržiūroje pasiūlyta stiprinti veiksmus kovos su klimato kaita srityje vykdant veiklą, kuria prisidedama prie ekologiškų darbo vietų kūrimo. Tikimasi, kad 2014–2020 m. laikotarpiu EIB veikla bus prisidedama prie Sąjungos išorės bendradarbiavimo politikos, programų ir priemonių ir joje toliau daug dėmesio bus skiriama pagrindiniams Sąjungos ir Pietų Afrikos prioritetams, kad būtų remiamas teisingas ir tvarus ekonomikos augimas, prisidedama prie darbo vietų kūrimo ir gebėjimų stiprinimo ir būtų remiamas tvarus pagrindinės infrastruktūros bei paslaugų teikimas ir užtikrinamos teisingos galimybės jomis pasinaudoti.

II

(Įstatymo galios neturintys teisės aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) Nr. 467/2014

2014 m. gegužės 7 d.

kuriuo nustatomos standartinės importo vertės, skirtos tam tikrų vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1234/2007, nustatantį bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendrą bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentą) ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į 2011 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 543/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės ⁽²⁾, ypač į jo 136 straipsnio 1 dalį,

kadangi:

- (1) Įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 543/2011, atsižvelgiant į daugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raunde rezultatus, nustatomi kriterijai, pagal kuriuos Komisija nustato standartinės importo iš trečiųjų šalių vertes produktams ir laikotarpiams, nurodytiems jo XVI priedo A dalyje;
- (2) remiantis Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011 136 straipsnio 1 dalimi, standartinė importo vertė apskaičiuojama kiekvieną darbo dieną atsižvelgiant į kintančius kasdienius duomenis. Todėl šis reglamentas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011 136 straipsnyje minimos standartinės importo vertės yra nustatytos šio reglamento priede.

⁽¹⁾ O L L 299, 2007 11 16, p. 1.

⁽²⁾ O L L 157, 2011 6 15, p. 1.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2014 m. gegužės 7 d.

Komisijos vardu
Pirmininko pavedimu
Jerzy PLEWA
Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius

PRIEDAS

Standartinės importo vertės, skirtos kai kurių vaisių ir daržovių įvežimo kainai nustatyti

(EUR/100 kg)

KN kodas	Trečiosios šalies kodas ⁽¹⁾	Standartinė importo vertė
0702 00 00	MA	41,8
	MK	101,4
	TN	43,5
	TR	74,0
	ZZ	65,2
0707 00 05	MK	51,1
	TR	124,7
	ZZ	87,9
0709 93 10	TR	106,4
	ZZ	106,4
0805 10 20	EG	49,6
	IL	58,8
	MA	47,3
	TN	68,6
	TR	54,5
	ZZ	55,8
	ZZ	55,8
0805 50 10	TR	87,3
	ZZ	87,3
0808 10 80	AR	95,8
	BR	84,2
	CL	101,2
	CN	126,1
	MK	26,2
	NZ	159,4
	US	160,8
	ZA	99,3
	ZZ	106,6
	ZZ	106,6

⁽¹⁾ Šalių nomenklatūra nustatyta Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1833/2006 (OL L 354, 2006 12 14, p. 19). Kodas „ZZ“ atitinka „kitas šalis“.

SPRENDIMAI

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2014 m. gegužės 2 d.

kuriuo nustatomi ekologiniai kriterijai, taikomi suteikiant ES ekologinį ženklą gaminiams iš popieriaus

(pranešta dokumentu Nr. C(2014) 2774)

(Tekstas svarbus EEE)

(2014/256/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo ⁽¹⁾, ypač į jo 8 straipsnio 2 dalį,

pasikonsultavusi su Europos Sąjungos ekologinio ženklavimo valdyba,

kadangi:

- (1) pagal Reglamentą (EB) Nr. 66/2010 ES ekologinis ženklas gali būti suteikiamas tokiems produktams, kurie per visą būvio ciklą daro mažesnę poveikį aplinkai;
- (2) Reglamente (EB) Nr. 66/2010 numatyta, kad kiekvienai produktų grupei turi būti nustatyti konkretūs ES ekologinio ženklo suteikimo kriterijai;
- (3) didžiausio aplinkosauginio veiksmingumo gaminiai turėtų būti gaminami į vandenį išleidžiant mažiau nuodintųjų ir eutrofinių medžiagų, darant mažiau su energijos naudojimu susijusios žalos aplinkai ar keliant mažiau tokios rizikos (pasaulinis atšilimas, ozono sluoksnio ardymas, neatsinaujinančiųjų išteklių eikvojimas), darant mažiau su pavojingųjų cheminių medžiagų naudojimu susijusios žalos aplinkai ar keliant mažiau tokios rizikos, todėl tikslinga nustatyti ES ekologinio ženklo suteikimo „Gaminių iš popieriaus“ grupei kriterijus;
- (4) atsižvelgiant į šios gaminių grupės inovacijų ciklą, persvarstyti kriterijai ir susiję vertinimo bei patikros reikalavimai turėtų galioti trejus metus nuo šio sprendimo priėmimo dienos;
- (5) šiame sprendime numatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (EB) Nr. 66/2010 16 straipsnį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

- 1) Gaminių grupę „Gaminiai iš popieriaus“ sudaro šie gaminiai:
 - a) vokai ir popieriniai pirminių maišeliai, kurių ne mažiau kaip **90** % svorio sudaro popierius, kartonas arba popieriaus substratai;
 - b) popieriniai raštinės reikmenys, kurių ne mažiau kaip **70** % svorio sudaro popierius, kartonas arba popieriaus substratai, išskyrus kabinamuosius aplankus ir aplankus su metaliniu segimo mechanizmu.

⁽¹⁾ OL L 27, 2010 1 30, p. 1.

b punkte nurodytu atveju plastikinės dalys negali viršyti 10 % svorio, išskyrus žiedinius segtuvus, pratybų sąsiuvinius, užrašų knygeles, dienoraščius ir arkinius segtuvus, kurių plastikinės dalys negali viršyti 13 % svorio. Be to, gaminyje negali būti daugiau kaip 30 g metalo, išskyrus kabinamuosius aplankus, aplankus su metaliniu segimo mechanizmu ir žiedinius segtuvus, kuriuose metalo gali būti ne daugiau kaip 50 g, ir arkinius segtuvus su svertiniu mechanizmu, kuriuose metalo gali būti ne daugiau kaip 120 g.

- 2) Prie gaminių grupės „Gaminiai iš popieriaus“ nepriskiriami šie gaminiai:
 - a) spausdinto popieriaus gaminiai, kuriems ES ekologinis ženklas suteiktas Komisijos sprendimu 2012/481/ES ⁽¹⁾;
 - b) pakuotės (išskyrus popierinius pirkinį maišelius).

2 straipsnis

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) kartono substratas – nespausdintas ir neperdarytas didesnės kaip 400 g/m² gramatūros kartonas;
- 2) sunaudojamosios medžiagos – cheminiai produktai, kurie yra naudojami spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos procesuose ir kurie gali būti sunaudoti, sunaikinti, išsklaidyti, išieškoti arba išnaudoti;
- 3) gaminiai iš popieriaus – spausdintas ar nespausdintas popierius, kartonas arba popieriaus substratai, paprastai naudojami daiktams ir (arba) užrašams apsaugoti, tvarkyti ar laikyti; būtina jų gamybos proceso dalis yra perdarymas; tai trijų pagrindinių kategorijų gaminiai – vokai, popieriniai pirkinį maišeliai ir popieriniai raštinės reikmenys;
- 4) popieriniai raštinės reikmenys – aplankai, segtuvai, užrašų knygelės, bloknotai, pratybų sąsiuviniai, spirale įrišti bloknotai, kalendoriai su viršeliais, dienoraščiai ir palaidi lapai;
- 5) perdarymas – procesas, per kurį medžiagos paverčiamos gaminiu iš popieriaus. Šio proceso dalis gali būti spausdinimas (pirminis spausdinimas, pagrindinis spausdinimas ir antrinis spausdinimas);
- 6) halogenintas organinis tirpiklis – organinis tirpiklis, kurio molekulėje yra bent vienas bromo, chloro, fluoro ar jodo atomas;
- 7) nepopierinės sudedamosios dalys – visos gaminio iš popieriaus dalys, pagamintos ne iš popieriaus, kartono ar popieriaus substratų;
- 8) pakuotė – visi gaminiai, pagaminti iš bet kokios kilmės medžiagų, naudojami prekėms (nuo žaliavų iki apdorotų prekių) laikyti, apsaugoti, tvarkyti, tiekti ir pateikti iš gamintojo naudotojui ar vartotojui;
- 9) popierinis pirkinį maišelis – popieriaus gaminyje, naudojamas prekėms sudėti ir (arba) transportuoti;
- 10) perdirbimas – atgavimo operacija, per kurią atliekos paverčiamos gaminiais, reikmenimis arba medžiagomis, skirtais pradinėms arba kitoms reikmėms; išskyrus energijos gavybą iš atliekų ir kartotinį medžiagų perdirbimą į kurą arba užpildą;
- 11) perdirbti plaušai – plaušai, gauti iš gamybos atliekų arba produktų, nebetinkamų naudoti pagal paskirtį, galutinių naudotojų atliekų. Prie perdirbtų plaušų nepriskiriamos per technologinį procesą susidaranti medžiagos, kurias galima panaudoti tame pačiame technologiniame procese (vietoje susidaranti arba pirktinė popieriaus atraižos ir brokas);
- 12) aplankai – sulankstomi atskirų lapų dėklai arba viršeliai, pavyzdžiui, kabinamieji aplankai, aplankai su abėcėliniais ar kitokiais skirtukais, dokumentų dėklai, aplankai su trimis atvartais;
- 13) segtuvai – popieriaus gaminiai, kuriuos sudaro paprastai iš kartono pagamintas viršelis ir žiedai atskiriems popieriaus lapams susegti, pavyzdžiui, žiediniai segtuvai ir arkiniai segtuvai su svertiniu mechanizmu;

⁽¹⁾ 2012 m. rugpjūčio 16 d. Komisijos sprendimas 2012/481/ES, kuriuo nustatomi ekologiniai kriterijai, taikomi suteikiant ES ekologinį ženklą spausdintam popieriui (OL L 223, 2012 8 21, p. 55).

- 14) lakieji organiniai junginiai (LO) – organiniai junginiai, įskaitant krezoto frakcijas, kurių garų slėgis esant 293,15 K temperatūrai yra 0,01 kPa ar didesnis arba kurie pasižymi atitinkamu lakumu konkrečiomis naudojimo sąlygomis;
- 15) plovikliai – cheminiai produktai, naudojami spausdinimo formoms ir spausdinimo presams plauti, kad būtų pašalinti spaudos dažai, popieriaus dulkės ir panašūs produktai; apdailos ir spausdinimo mašinų valikliai; spaudos dažų valikliai, naudojami išdžiūvusiems spaudos dažams nuplauti;
- 16) makulatūra – popierius, kuris susikaupia gaminant galutinį gaminį iš popieriaus ir kuris nėra jo dalis.

3 straipsnis

Kad gaminiui iš popieriaus pagal Reglamentą (EB) Nr. 66/2010 būtų galima suteikti ES ekologinį ženklą, jis turi būti priskiriamas prie šio sprendimo 1 straipsnyje apibrėžtos gaminių grupės „Gaminiai iš popieriaus“ ir atitikti priede nustatytus kriterijus ir susijusius vertinimo bei patikros reikalavimus.

4 straipsnis

Gaminių grupei „Gaminiai iš popieriaus“ nustatyti kriterijai ir susiję vertinimo bei patikros reikalavimai galioja trejus metus nuo šio sprendimo priėmimo dienos.

5 straipsnis

Administravimo tikslais gaminių grupei „Gaminiai iš popieriaus“ suteikiamas kodas „046“.

6 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2014 m. gegužės 2 d.

Komisijos vardu
Janez POTOČNIK
Komisijos narys

PRIEDAS

BENDROSIOS NUOSTATOS**Kriterijų taikymo tikslai**

Remiantis ekologinio ženklo kriterijais, gaminių iš popieriaus rinkoje išskiriami didžiausio aplinkosauginio veiksmingumo gaminiai. Nors gamybos procese naudojami cheminiai produktai ir išskiriama teršalų, rinkdamasis ES ekologiniu ženklu paženklintą gaminių vartotojas gali būti tikras, kad tokių medžiagų naudojimo mastas buvo ribojamas, kiek techniškai įmanoma, nedarant poveikio galutinio gaminio tinkamumui naudoti. Jeigu tik įmanoma, pavojingųjų medžiagų nenaudojama. Daryti išimtis leidžiama tik tada, jeigu rinkoje nėra veiksmingų alternatyvų, o tokias pavojingas medžiagas leidžiama naudoti tik minimalia koncentracija.

KRITERIJAI

ES ekologinio ženklo suteikimo gaminiams iš popieriaus kriterijai:

1. Substratas
2. Plaušai – tvari miškotvarka
3. Draudžiamos ar ribojamos cheminės medžiagos ir mišiniai
4. Perdirbamumas
5. Išmetamieji teršalai
6. Atliekos
7. Energija
8. Mokymas
9. Tinkamumas naudoti
10. Ant gaminio pateikiama informacija
11. ES ekologinio ženklo etiketėje pateikiama informacija

Šie kriterijai taikomi visiems procesams, vykdomiems gaminių iš popieriaus gamybos vietoje ar vietose arba tam skirtose linijose. Jei esama perdarymo, spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos procesų, skirtų tik ekologiniu ženklu ženkliniams gaminiams, 2, 4, 5, 6 ir 7 kriterijai taikomi tik tiems procesams.

Ekologiniai kriterijai netaikomi žaliavų, sunaudojamųjų medžiagų ir galutinių gaminių vežimui.

1 kriterijus taikomas tik galutiniame gaminyje iš popieriaus naudojamiems substratams.

4, 9, 10 ir 11 kriterijai taikomi galutiniam gaminiui iš popieriaus.

3 kriterijus taikomas tiek nepopierinėms gaminio iš popieriaus sudedamosioms dalims, tiek popierinių sudedamųjų dalių perdarymo, spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos procesams.

5, 6, 7 ir 8 kriterijai taikomi tik popierinių sudedamųjų dalių perdarymo, spausdinimo, laminavimo ir apdailos procesams.

Kiekvieno kriterijaus apraše nurodyti konkretūs vertinimo ir patikros reikalavimai.

Visas spausdinimo arba perdarymo procesas, susijęs su gaminiu iš popieriaus, turi atitikti kriterijus. Todėl gaminio dalys, kurias spausdina arba perdaro subrangovas, taip pat turi atitikti atitinkamus reikalavimus. Į paraišką įtraukiamas visų popieriaus gaminių gamyboje dalyvaujančių spaustuvių ir subrangovų sąrašas, kuriame nurodomos jų buvimo vietos.

Pareiškėjas pateikia spaustuviėje gaminiams iš popieriaus gaminti naudojamų cheminių produktų sąrašą. Šis reikalavimas taikomas visoms perdarymo, spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos procesuose sunaudojamos medžiagoms. Pareiškėjo pateiktame sąraše nurodoma visų naudotų cheminių produktų kiekis, paskirtis ir tiekėjas, taip pat pridedami saugos duomenų lapai, parengti vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 ⁽¹⁾ II priedo 10, 11 ir 12 skirsnių gairėmis.

Jeigu reikalaujama, kad pareiškėjas pateiktų deklaracijas, dokumentus, tyrimus, bandymų ataskaitas ar kitus atitiktus kriterijams įrodymus, tai reiškia, kad visi šie dokumentai gali būti parengti atitinkamai pareiškėjo ir (arba) jo tiekėjo (-ų) ir (arba) jo (jų) tiekėjo (-ų).

Prireikus galima taikyti kitokius, nei nurodyta kiekvieno kriterijaus apraše, bandymų metodus, jeigu jų lygiavertiškumą patvirtina paraišką vertinanti kompetentinga institucija.

Kompetentingos institucijos pirmiausia pripažįsta bandymus, kurie akredituoti pagal ISO 17025, ir patikras, kurias atliko pagal EN 45011 standartą ar lygiavertį tarptautinį standartą akredituotos įstaigos.

Tam tikrais atvejais kompetentingos institucijos gali reikalauti patvirtinamųjų dokumentų ir atlikti nepriklausomas patikras.

1 kriterijus. Substratas

A dalis. Popieriaus substratas

Naudojamas substratas turi atitikti ES ekologinio ženklo 1, 2, 4 ir 5 kriterijus, nustatytus Komisijos sprendime 2011/333/ES ⁽²⁾ dėl kopijuojamojo ir rašomojo popieriaus arba Komisijos sprendime 2012/448/ES ⁽³⁾ dėl laikraštinio popieriaus, ir ES ekologinio ženklo 2 kriterijų „Plaušai – tvari miškotvarka“, nustatytą šiame Komisijos sprendime dėl gaminių iš popieriaus.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitinkamų gaminių iš popieriaus specifikacijas, įskaitant prekės pavadinimus, naudojamo popieriaus kiekius ir gramatūrą. Sąraše taip pat nurodomi naudojamo popieriaus tiekėjų pavadinimai. Kiekvieno substrato atitiktis ES ekologinio ženklo 1, 2, 4 ir 5 kriterijams, nustatytiems Sprendime 2011/333/ES arba Sprendime 2012/448/ES, patvirtinama pateikus naudojamam popieriui suteikto galiojančio ES ekologinio ženklo sertifikato kopiją. Kiekvieno substrato atitiktis 2 kriterijui „Plaušai – tvari miškotvarka“ patvirtinama pateikus naudojamam substratui galiojantį PEFC, FSC ar lygiavertį sertifikatą arba paties pareiškėjo parengtą deklaraciją, jeigu jis jau turi naudojamam substratui suteiktą galiojantį ES ekologinio ženklo sertifikatą.

B dalis. Kartonų substratas

B1 kriterijus. Į vandenį ir orą išmetami teršalai

a) Cheminis deguonies suvartojimas (ChDS), siera, azoto oksidai (NO_x), fosforas

Kiekvieną šių parametrų atitinkantis teršalų, gaminant plaušieną, laminuojamąjį popierių ir kartoną, išmetamų į orą ir (arba) vandenį, kiekis įvertinamas taškais (P_{ChDS}, P_S, P_{NO_x}, P_P), kaip aprašyta toliau.

Nė vienas iš P_{ChDS}, P_S, P_{NO_x}, P_P parametrų neturi viršyti 1,5 taško.

Bendras taškų skaičius (P_{bendr} = P_{ChDS} + P_S + P_{NO_x} + P_P) neturi viršyti 4,0.

P_{ChDS} apskaičiuojamas toliau nurodytu būdu (P_S, P_{NO_x} ir P_P apskaičiuojami tuo pačiu būdu).

⁽¹⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. birželio 7 d. Komisijos sprendimas 2011/333/ES dėl ekologinių kriterijų, kuriais remiantis kopijuojamajam ir rašomajam popieriui suteikiamas ES ekologinis ženklas, nustatymo (OL L 149, 2011 6 8, p. 12).

⁽³⁾ 2012 m. liepos 12 d. Komisijos sprendimas 2012/448/ES, kuriuo nustatomi ekologiniai kriterijai, taikomi suteikiant ES ekologinį ženklą laikraštiniam popieriui (OL L 202, 2012 7 28, p. 26).

Nustatoma su kiekviena naudojamos plaušienos arba laminuojamojo popieriaus rūšimi *i* susijusi svartinė (atsižvelgiant į naudojamą kiekvienos rūšies plaušienos ar laminuojamojo popieriaus, plaušienos *i* arba popieriaus *i*, dalį, orasausės medžiagos tonoje – OMT) išmatuota ChDS vertė ($ChDS_{plauš. i}$ arba $ChDS_{pop. i}$ išreikšta kilogramais/OMT) ir visos vertės sudedamos. Tada su visomis plaušienos arba laminuojamojo popieriaus rūšimis susijusi ChDS svartinė vertė ir išmatuota su kartono gamyba susijusi ChDS vertė sudedamos ir taip gaunama bendroji ChDS vertė ($ChDS_{bendr.}$).

Plaušienos ar laminuojamojo popieriaus gamybos ChDS svartinė etaloninė vertė apskaičiuojama taip pat – visų naudojamos plaušienos ar laminuojamojo popieriaus rūšių svartinių etaloninių verčių suma ir kartono gamybos etaloninė vertė sudedamos ir taip gaunama bendroji ChDS etaloninė vertė ($ChDS_{etal. bendr.}$). Kiekvienos naudojamos plaušienos ar laminuojamojo popieriaus rūšies ir kartono gamybos etaloninės vertės pateiktos 1 lentelėje.

Galiausiai bendroji ChDS vertė padalijama iš bendrosios ChDS etaloninės vertės:

$$P_{COD} = \frac{COD_{bendr.}}{COD_{etal. bendr.}} = \frac{\sum_{i=1}^n [plauš. ar lam. pop. i \times COD_{plauš. ar lam. pop. i}] + COD_{kart. mašinos}}{\sum_{i=1}^n [plauš. ar lam. pop. i \times COD_{etal. plauš ar lam. pop. i}] + COD_{etal. kart. mašinos}}$$

1 lentelė

Su skirtingų rūšių plaušienos ir kartono gamyba susijusių išmetamųjų teršalų etaloninės vertės

Plaušienos rūšis (kartonas)	Išmetamieji teršalai (kg/OMT) (*)			
	ChDS _{etalon}	S _{etalon}	NOx _{etalon}	P _{etalon}
Balintoji cheminė plaušiena (išskyrus sulfitinę)	18	0,6	1,6	0,045 (*)
Balintoji cheminė plaušiena (sulfitinė)	25,0	0,6	1,6	0,045
Nebalintoji cheminė plaušiena	10,0	0,6	1,6	0,04
Cheminė termomechaninė plaušiena	15,0	0,2	0,3	0,01
Termomechaninė plaušiena arba trintos medienos plaušiena	3,0	0,2	0,3	0,01
Perdirbtų plaušų plaušiena	2,0	0,2	0,3	0,01
Laminuojamasis balintasis tvirtasis popierius	19	0,9	2,4	0,055
Laminuojamasis nebalintasis tvirtasis popierius	11	0,9	2,4	0,055
Laminuojamasis perdirbtas popierius	3	0,5	1,1	0,02
Kartono gamyba (neintegruotose gamyklose, kuriose naudojama tik pirкта plaušiena)	1	0,3	0,8	0,01
Kartono gamyba (integruotose gamyklose)	1	0,3	0,7	0,01

(*) Jeigu galima įrodyti, kad dėl natūraliai medienoje susikaupusio P išskiriamas didesnis P kiekis, išimties tvarka gali būti taikoma didesnė vertė, neviršijanti 0,1.

Jeigu toje pačioje jėgainėje bendrai gaminama ir šiluma, ir elektros energija, iš bendros sumos galima atimti gaminant elektros energiją išmetamą S ir NO_x kiekį. Gaminant elektros energiją išmetamų teršalų dalį galima apskaičiuoti pagal šią formulę:

$$2 \times (\text{MWh (elektros energija)}) / [2 \times \text{MWh (elektros energija)} + \text{MWh (šiluma)}].$$

Šioje formulėje elektros energija yra elektros energija, pagaminta bendros šilumos ir elektros energijos gamybos jėgainėje.

Šioje formulėje šiluma yra grynas šilumos kiekis, kurį jėgainė tiekia plaušienai, laminuojamajam popieriui ar kartonui gaminti.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia išsamius skaičiavimus, įrodančius atitiktį šiam kriterijui, ir atitinkamus patvirtinamuosius dokumentus, į kuriuos įtraukiamos bandymų ataskaitos, parengtos taikant šiuos bandymų metodus: ChDS – ISO 6060; NO_x – ISO 11564; S (oksiduota) – EPA Nr. 8; S (redukuota) – EPA Nr. 16A; S kiekis mazute – ISO 8754; S kiekis anglyse – ISO 351; P – EN ISO 6878, APAT IRSA CNR 4110 arba Dr. Lange LCK 349.

Patvirtinamuosiuose dokumentuose nurodomas matavimo periodiškumas ir pateikiami apskaičiuoti ChDS, S ir NO_x taškai. Dokumentuose nurodomas visi plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos metu išmetamų S ir NO_x kiekiai, įskaitant taip pat ne gamybos vietoje susidariusį garą, išskyrus su elektros energijos gamyba susijusių išmetamųjų teršalų kiekį. Į matavimus įtraukiami regeneravimo katilai, kalkių degimo krosnys, garo katilai ir nemalonus kvapo dujų deginimo krosnys. Įvertinamas pasklidžiųjų išmetamųjų teršalų kiekis. Į ataskaitoje pateiktas išmetamos į aplinkos orą S vertės įtraukiami oksiduotos ir redukuotos S (dimetilsulfido, metiltolio, vandensulfido ir pan.) kiekiai. Išmetamos S kiekius, susijusius su šiluminės energijos gamyba iš mazuto, anglių ir kito išorės kuro, kurio S kiekis yra žinomas, galima ne matuoti, o apskaičiuoti, ir į juos būtina atsižvelgti.

Į vandenį išleidžiamų teršalų kiekiui nustatyti imami nefiltruoti ir nenusodinti gamykloje arba komunalinių nuotekų valymo įmonėje išvalytų nuotekų mėginiai. Matavimų laikotarpis grindžiamas dvylikos mėnesių trukmės gamyba. Jeigu gamykla yra nauja arba rekonstruota, matavimai atliekami ne trumpiau kaip 45 stabilus gamyklos darbo dienas iš eilės. Matavimai turi būti reprezentatyvūs atitinkamam laikotarpiui.

Kadangi integruotose gamyklose sunku gauti atskiras plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos taršos vertes, jeigu turimas tik bendras plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos taršos rodiklis, plaušienos gamybos taršos vertės prilyginamos nuliui, o į kartono gamyklos taršos vertę įtraukiama ir plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamyba.

b) Adsorbuojamieji organiniai halogenidai (AOH)

Gaminant substrate naudojamą plaušieną išskiriamų AOH svartinė vidutinė vertė turi neviršyti 0,170 kg/OMT kartono.

Iš kiekvienos atskiros kartonui gaminti naudojamos plaušienos išsiskyrusių AOH kiekis turi neviršyti 0,250 kg/OMT plaušienos.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia bandymų ataskaitas, parengtas taikant AOH nustatymo metodą ISO 9562, išsamius skaičiavimus, įrodančius atitiktį šiam kriterijui, ir susijusius patvirtinamuosius dokumentus.

Patvirtinamuosiuose dokumentuose nurodomas matavimo dažnumas. AOH kiekis matuojamas tik tuose procesuose, kuriuose plaušienai balinti naudojami chloro junginiai. AOH kiekio nereikia matuoti neintegruotosios kartono gamybos nuotekose, nebalinamos plaušienos gamybos nuotekose ar kai balinama medžiagomis, kurių sudėtyje nėra chloro.

Matuojant imami nefiltruoti ir nenusodinti gamykloje arba komunalinių nuotekų valymo įmonėje išvalytų nuotekų mėginiai. Matavimų laikotarpis grindžiamas dvylikos mėnesių trukmės gamyba. Jeigu gamykla yra nauja arba rekonstruota, matavimai atliekami ne trumpiau kaip 45 stabilus gamyklos darbo dienas iš eilės. Matavimai turi būti reprezentatyvūs atitinkamam laikotarpiui.

c) CO₂

Naudojant neatsinaujinančiuosius išteklius išmetamas anglies dioksido kiekis turi neviršyti 1 000 kg vienai pagaminto kartono tonai, įskaitant anglies dioksidą, išmetamą gaminant elektros energiją (gamybos vietoje arba už jos ribų). Neintegruotose gamyklose (kuriuose naudojama tik pirкта plaušiena) išmetamųjų teršalų kiekis neturi viršyti 1 100 kg tonai. Išmetamųjų teršalų kiekis apskaičiuojamas kaip gaminant plaušieną ir kartoną išmetamų teršalų kiekių suma.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia išsamius skaičiavimus, kuriais įrodoma atitiktis šiam kriterijui, ir susijusius patvirtinamuosius dokumentus.

Pareiškėjas pateikia į orą išmetamo anglies dioksido kiekio duomenis. Į juos įtraukiami duomenys, susiję su visais neatsinaujinančiais kuro išteklių, naudojamais plaušienos ir kartono gamyboje, taip pat teršalai, išmetami gaminant elektros energiją (gamybos vietoje ar už jos ribų).

Skaičiuojant CO₂ kiekį, susidarantį deginant kurą, naudojami toliau nurodyti taršos koeficientai.

2 lentelė

Kuras	Išmetamo CO ₂ iškastinio kuro kiekis	Vienetai
Anglys	95	g CO ₂ iškastinio kuro/MJ
Žalia nafta	73	g CO ₂ iškastinio kuro/MJ
Mazutas Nr. 1	74	g CO ₂ iškastinio kuro/MJ
Mazutas Nr. 2–5	77	g CO ₂ iškastinio kuro/MJ
Suskystintosios naftos dujos	69	g CO ₂ iškastinio kuro/MJ
Gamtinės dujos	56	g CO ₂ iškastinio kuro/MJ
Elektros energija iš tinklo	400	g CO ₂ iškastinio kuro/kWh

Skaičiavimų arba masės balanso laikotarpis grindžiamas dvylikos mėnesių trukmės gamyba. Jeigu gamykla yra nauja arba rekonstruota, skaičiavimai grindžiami ne trumpesniu kaip 45 stabilaus gamyklos darbo dienų iš eilės laikotarpiu. Skaičiavimai turi būti reprezentatyvūs atitinkamam laikotarpiui.

Taikoma pirmiau pateiktoje lentelėje elektros energijai iš tinklo nurodyta vertė (Europoje taikoma vidutinė sąnaudų vertė), nebent pareiškėjas pateiktų savo elektros energijos tiekėjo (sutartį sudariusio tiekėjo) vidutinių sąnaudų arba nacionalinio vidurkio nustatymo dokumentus – tokiu atveju pareiškėjas vietoj lentelėje nurodytos vertės gali naudoti tą vertę.

Skaičiuojant išmetamo CO₂ kiekį neįtraukiamas įsigytos ir gamybos procesams sunaudotos atsinaujinančiųjų išteklių ⁽¹⁾ energijos kiekis. Pareiškėjas pateikia atitinkamus dokumentus, įrodančius, kad gamykloje naudojama arba iš išorės įsigyjama šios rūšies energija.

B2 kriterijus. Energijos sąnaudos

a) Elektros energija

Plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos elektros energijos sąnaudos išreiškiamos taškais (P_E), kaip aprašyta toliau.

Taškų P_E suma turi būti mažesnė arba lygi 1,5.

⁽¹⁾ Kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/28/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

P_E apskaičiuojamas, kaip nurodyta toliau.

Plaušienos ar laminuojamojo popieriaus gamybos elektros energijos sąnaudų apskaičiavimas. Su kiekviena naudojamos plaušienos ar laminuojamojo popieriaus rūšimi i susijusios elektros energijos sąnaudos ($E_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}$ išreiškiama kWh/OMT) apskaičiuojamos taip:

$E_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}$ = įmonėje pagaminta elektros energija + pirкта elektros energija – parduota elektros energija.

Kartono gamybos elektros energijos sąnaudų apskaičiavimas. Panašiai apskaičiuojamos ir kartono gamybos elektros energijos sąnaudos (E_{kart}):

E_{kart} = įmonėje pagaminta elektros energija + pirкта elektros energija – parduota elektros energija.

Galiausiai taškai, apskaičiuoti plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybai, sudedami ir taip gaunamas bendras taškų skaičius (P_E):

$$P_E = \frac{\sum_{i=1}^n [\text{plauš. ar lam. pop. } i \times E_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}] + E_{\text{kart}}}{\sum_{i=1}^n [\text{plauš. ar lam. pop. } i \times E_{\text{etal. plauš. ar lam. pop. } i}] + E_{\text{etal. kart.}}}$$

Kadangi integruotose gamybose sunku gauti atskiras plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos elektros energijos sąnaudų vertes, jeigu turimas tik bendras plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos rodiklis, plaušienos gamybos elektros energijos sąnaudų vertės prilyginamos nuliui, o į kartono gamyklos vertę įtraukiama plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamyba.

b) Kuras (šiluminė energija)

Plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos kuro sąnaudos išreiškiamos taškais (P_F), kaip aprašyta toliau.

Taškų P_F suma turi būti mažesnė arba lygi 1,5.

P_F apskaičiuojamas, kaip nurodyta toliau.

Plaušienos ar laminuojamojo popieriaus gamybos kuro sąnaudų apskaičiavimas. Su kiekviena naudojamos plaušienos ar laminuojamojo popieriaus rūšimi i susijusios kuro sąnaudos ($F_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}$ išreiškiama kWh/OMT) apskaičiuojamos taip:

$F_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}$ = įmonėje pagamintas kuras + pirktas kuras – parduotas kuras – 1,25 × įmonėje pagaminta elektros energija.

Pastaba

Gaminant mechaninę plaušieną, dydžio $F_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}$ (ir jo įtakos skaičiuojant P_F , plauš. ar lam. pop.) skaičiuoti nereikia, išskyrus atvejį, kai mechaninė plaušiena yra prekinė orasausė plaušiena, kurios 90 % sudaro sausoji medžiaga.

Kuro sąnaudos, susijusios su parduotos šiluminės energijos gamyba, pridedamos prie parduoto kuro, nurodyto pirmiau pateiktoje formulėje.

Kartono gamybos kuro sąnaudų apskaičiavimas. Panašiai apskaičiuojamos ir kartono gamybos kuro sąnaudos (F_{kart} , išreiškiama kWh/OMT):

F_{kart} = įmonėje pagamintas kuras + pirktas kuras – parduotas kuras – 1,25 × įmonėje pagaminta elektros energija.

Galiausiai taškai, apskaičiuoti plaušienos ir kartono gamybai, sudedami ir taip gaunamas bendras taškų skaičius (P_F):

$$P_F = \frac{\sum_{i=1}^n [\text{plauš. ar lam. pop. } i \times F_{\text{plauš. ar lam. pop. } i}] + F_{\text{kart}}}{\sum_{i=1}^n [\text{plauš. ar lam. pop. } i \times F_{\text{etal. plauš ar lam. pop. } i}] + F_{\text{etal. kart}}}$$

3 lentelė

Elektros energijos ir kuro sąnaudų etaloninės vertės

Plaušienos rūšis	Kuro sąnaudos, kWh/OMT F_{etal}	Elektros energijos sąnaudos, kWh/OMT E_{etal}
Cheminė plaušiena	4 000 Pastaba. Prekinei orasausei plaušienai, kurios bent 90 % sudaro sausoji medžiaga (orasause prekinei plaušiena), šią vertę galima padidinti 25 %, atsižvelgiant į džiovavimo energijos sąnaudas.	800
Mechaninė plaušiena	900 Pastaba. Ši vertė taikoma tik orasausei prekiniai plaušienai.	1 900
Cheminė termomechaninė plaušiena	1 000	2 000
Perdirbtų plaušų plaušiena	1 800 Pastaba. Orasausei prekiniai plaušienai šią vertę galima padidinti 25 %, atsižvelgiant į džiovavimo energijos sąnaudas.	800
Laminuojamasis tvirtasis popierius (balintas arba nebalintas)	6 100	1 600
Laminuojamasis perdirbtas popierius	3 900	1 600
Kartono gamyba	2 100	800

Vertinimas ir patikra (taikoma a ir b punktam). Pareiškėjas pateikia išsamius skaičiavimus, kuriais įrodoma atitiktis šiam kriterijui, ir visus susijusius patvirtinamuosius dokumentus. Pateikiant duomenis, be kitų dalykų, nurodomos bendros elektros energijos ir kuro sąnaudos.

Pareiškėjas apskaičiuoja visas energijos sąnaudas, suskirstydamas jas į plaušienos ir kartono gamybos šiluminės energijos (kuro) ir elektros energijos sąnaudas, įskaitant energijos sąnaudas spaudos dažams pašalinti iš makulatūros, naudojamos perdirbtam kartonui gaminti. Skaičiuojant energijos sąnaudas neįtraukiama energija, naudojama žaliavoms vežti, perdirbti ir popieriui pakuoti.

Į bendrą šiluminę energiją įtraukiama energija, gauta iš visų rūšių pirktinio kuro. Į ją taip pat įtraukiama šiluminė energija, gauta gamybos vietoje deginant tirpalus ir atliekas (pvz., medienos atliekas, pjuvenas, tirpalus, makulatūrą, popieriaus broką) bei įmonėje gaminant elektros energiją atgauta šiluminė energija; tačiau pareiškėjas, skaičiuodamas bendras šiluminės energijos sąnaudas, turi įskaičiuoti tik 80 % iš šių šaltinių gaunamos šiluminės energijos.

Elektros energija – tai grynoji iš elektros tinklo gauta elektros energija ir įmonėje pagaminta elektros energija, išmatuota kaip elektrinė galia. Nuotekoms valyti sunaudota elektros energija neįtraukiama.

Jeigu garas generuojamas kaip šilumos šaltinį naudojant elektros energiją apskaičiuojama garo šiluminės energijos vertė, ji padalijama iš 0,8 ir pridedama prie bendrų kuro sąnaudų.

Kadangi integruotose gamylose sunku gauti atskiras plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos kuro (šiluminės energijos) sąnaudų vertes, jeigu turimas tik bendras plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamybos kuro sąnaudų rodiklis, plaušienos gamybos kuro (šiluminės energijos) sąnaudų vertės prilyginamos nuliui, o į kartono gamyklos vertę įtraukiama plaušienos, laminuojamojo popieriaus ir kartono gamyba.

B3 kriterijus. Draudžiamos ar ribojamos cheminės medžiagos ir mišiniai

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia plaušienos ir kartono gamyboje naudojamų cheminių produktų sąrašą ir atitinkamus dokumentus (pvz., saugos duomenų lapus). Šiame sąrašė nurodomas visų gamybos procese naudojamų cheminių medžiagų kiekis, paskirtis ir tiekėjai.

a) Pavojingos cheminės medžiagos ir mišiniai

Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 66/2010 ⁽¹⁾ 6 straipsnio 6 dalį kartono sudėtyje neturi būti nei Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnyje nurodytų cheminių medžiagų, nei cheminių medžiagų ir mišinių, atitinkančių priskyrimo toliau nurodytoms pavojingumo klasėms arba kategorijoms kriterijus.

Pavojingumo ir rizikos frazių sąrašas

Pavojingumo frazė ⁽¹⁾	Rizikos frazė ⁽²⁾
H300 Mirtina prarijus	R28
H301 Toksiška prarijus	R25
H304 Prarijus ir patekus į kvėpavimo takus, gali sukelti mirtį	R65
H310 Mirtina susilietus su oda	R27
H311 Toksiška susilietus su oda	R24
H330 Mirtina įkvėpus	R26
H331 Toksiška įkvėpus	R23
H340 Gali sukelti genetinius defektus	R46
H341 Įtariama, kad gali sukelti genetinius defektus	R68
H350 Gali sukelti vėžį	R45
H350i Gali sukelti vėžį įkvėpus	R49
H351 Įtariama, kad sukelia vėžį	R40
H360F Gali pakenkti vaisingumui	R60

⁽¹⁾ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 66/2010 dėl ES ekologinio ženklo (OL L 27, 2010 1 30, p. 1).

Pavojingumo frazė (¹)	Rizikos frazė (²)
H360D Gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R61
H360FD Gali pakenkti vaisingumui. Gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R60; R61; R60–61
H360Fd Gali pakenkti vaisingumui. Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R60–R63
H360Df Gali pakenkti negimusiam kūdikiui. Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui	R61–R62
H361f Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui	R62
H361d Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R63
H361fd Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui. Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R62–63
H362 Gali pakenkti žindomam vaikui	R64
H370 Kenkia organams	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Gali pakenkti organams	R68/20; R68/21; R68/22
H372 Kenkia organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Gali pakenkti organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Labai toksiška vandens organizmams	R50
H410 Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R50–53
H411 Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R51–53
H412 Kenksminga vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R52–53
H413 Gali sukelti ilgalaikį kenksmingą poveikį vandens organizmams	R53
EUH059 Pavojinga ozono sluoksniui	R59
EUH029 Kontaktuojama su vandeniu išskiria toksiškas dujas	R29
EUH031 Kontaktuojama su rūgštimis išskiria toksiškas dujas	R31
EUH032 Kontaktuojama su rūgštimis išskiria labai toksiškas dujas	R32

Pavojingumo frazė ⁽¹⁾	Rizikos frazė ⁽²⁾
EUH070 Toksiška patekus į akis	R39–41
Nei plaušienai, nei kartonui negalima naudoti prekinių dažų, dažiklių, paviršiaus apdailos agentų, pagalbinių ar dengiamųjų medžiagų, kurioms tuo metu, kai teikiama paraiška, priskirta arba gali būti priskirta pavojingumo frazė H317 „Gali sukelti alerginę odos reakciją“.	R43

⁽¹⁾ Kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1272/2008.
⁽²⁾ Kaip nustatyta Tarybos direktyvoje 67/548/EEB.

Cheminių medžiagų ir mišinių, kurių apdorotų savybės pasikeičia (pvz., jie tampa biologiškai neišsavinami, įvyksta cheminių pakitimų) taip, kad nustatytas pavojus išnyksta, naudojimui pirmiau nurodytas reikalavimas netaikomas.

Cheminių medžiagų ir mišinių, kuriems gali būti arba yra priskirta kuri nors pirmiau nurodytų pavojingumo arba rizikos frazių ir kurie atitinka priskyrimo pavojingumo klasėms arba kategorijoms kriterijus, taip pat cheminių medžiagų, atitinkančių Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnio a, b arba c punktuose nustatytus kriterijus, koncentracijos ribos turi neviršyti bendrųjų arba konkrečių koncentracijos ribų, nustatytų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1272/2008 ⁽¹⁾ 10 straipsnį. Jeigu nustatytos konkrečios koncentracijos ribos, jos taikomos vietoje bendrųjų koncentracijos ribų.

Cheminių medžiagų, atitinkančių Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnio d, e arba f punktuose nustatytus kriterijus, koncentracijos ribos turi neviršyti 0,10 % masės.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas įrodo atitiktį šiam kriterijui pateikdamas duomenis apie technologiniame procese naudojamų cheminių medžiagų kiekį (kg/OMT pagaminto kartono) ir įrodydamas, kad šio kriterijaus apraše nurodytų cheminių medžiagų kiekis galutiniame gaminyje neviršija nustatytų koncentracijos ribų. Cheminių medžiagų ir mišinių koncentracijos ribos nurodomos pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 31 straipsnį parengtuose saugos duomenų lapuose.

b) Cheminės medžiagos, įtrauktos į sąrašą pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 59 straipsnio 1 dalį

Jeigu cheminės medžiagos įvardytos kaip labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos ir įtrauktos į Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 59 straipsnyje nurodytą sąrašą ir jeigu tokių cheminių medžiagų koncentracija mišiniuose, gaminiuose arba vienalytėse sudėtinių gaminių dalyse yra didesnė kaip 0,10 %, joms netaikomos išimtys, leidžiančios nukrypti nuo Reglamento (EB) Nr. 66/2010 6 straipsnio 6 dalies draudžiamosios nuostatos. Jeigu koncentracija mažesnė kaip 0,10 %, taikomos konkrečios koncentracijos ribos, nustatytos pagal Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 10 straipsnį.

Vertinimas ir patikra. Cheminių medžiagų, kurios įvardytos kaip labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos ir kurios pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 59 straipsnį įtrauktos į pasiūlytų medžiagų sąrašą, sąrašas skelbiamas adresu

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp.

Remiamasi paraiškos pateikimo dieną galiojančiu sąrašu.

Pareiškėjas įrodo atitiktį šiam kriterijui pateikdamas duomenis apie technologiniame procese naudojamų cheminių medžiagų kiekį (kg/OMT pagaminto kartono) ir įrodydamas, kad šio kriterijaus apraše nurodytų cheminių medžiagų kiekis galutiniame gaminyje neviršija nustatytų koncentracijos ribų. Koncentracija nurodoma pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 31 straipsnį parengtuose saugos duomenų lapuose.

c) Chloras

Kaip baliklio nenaudojama chloro dujų. Šis reikalavimas netaikomas su chloro dioksido gamyba ir naudojimu susijusioms chloro dujoms.

⁽¹⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia plaušienos gamintojo (-ų) deklaraciją, kad kaip baliklio nebuvo naudojama chloro dujų. Pastaba. Nors šis reikalavimas taikomas ir perdirbtų plaušų balinimui, pripažįstama, kad ankstesniame būvio cikle plaušai galėjo būti balinami chloro dujomis.

d) Alkilfenoletoksilatai (APEO)

Alkilfenoletoksilatų ir kitų alkilfenolių darinių nededama į valomuosius cheminius produktus, spaudos dažams šalinti skirtus cheminius produktus, putodaros inhibitorius, dispergentus ar dangas. Alkilfenolių dariniai apibrėžiami kaip cheminės medžiagos, kurioms skylant susidaro alkilfenoliai.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia cheminių produktų tiekėjo (-ų) deklaraciją (-as), kad į šiuos produktus nedėta alkilfenoletoksilatų ar kitų alkilfenolių darinių.

e) Liekamieji monomerai

Bendras liekamųjų monomerų (išskyrus akrilamidą), kuriems priskirta arba gali būti priskirta kuri nors iš toliau nurodytų rizikos frazių (ar jų derinys) ir kurių yra dangų, išlaikomųjų priemonių, stipriklių, hidrofobinių priedų ar cheminių produktų, naudojamų vandeniui valyti įmonėje ar už jos ribų, sudėtyje, koncentracija turi neviršyti 100 ppm (skaičiuojama pagal sausąjį likutį).

Pavojingumo frazė ⁽¹⁾	Rizikos frazė ⁽²⁾
H340 Gali sukelti genetinius defektus	R46
H350 Gali sukelti vėžį	R45
H350i Gali sukelti vėžį įkvėpus	R49
H351 Įtariama, kad sukelia vėžį	R40
H360F Gali pakenkti vaisingumui	R60
H360D Gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R61
H360FD Gali pakenkti vaisingumui. Gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R60; R61; R60–61
H360Fd Gali pakenkti vaisingumui. Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R60–R63
H360Df Gali pakenkti negimusiam kūdikiui. Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui	R61–R62
H400 Labai toksiška vandens organizmams	R50
H410 Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R50–53
H411 Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R51–53
H412 Kenksminga vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R52–53
H413 Gali sukelti ilgalaikį kenksmingą poveikį vandens organizmams	R53

⁽¹⁾ Kaip nustatyta Reglamente (EB) Nr. 1272/2008.

⁽²⁾ Kaip nustatyta Direktyvoje 67/548/EEB.

Akrilamido koncentracija dangų, išlaikomųjų priemonių, stipriklių, hidrofobinių priedų ar cheminių produktų, naudojamų vandeniui valyti įmonėje ar už jos ribų, sudėtyje turi neviršyti 700 ppm (skaičiuojama pagal sausąjį likutį).

Kompetentinga institucija gali leisti pareiškėjui šių reikalavimų netaikyti cheminiams produktams, naudojamiems vandeniui valyti už įmonės ribų.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia iš cheminių produktų tiekėjo (-ų) gautą atitikties šiam kriterijui deklaraciją ir atitinkamus dokumentus (pvz., saugos duomenų lapus).

f) Spaudos dažams pašalinti naudojamos paviršinio aktyvumo medžiagos

Visos paviršinio aktyvumo medžiagos turi būti biologiškai skaidžios.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia iš cheminių produktų tiekėjo (-ų) gautą atitikties šiam kriterijui deklaraciją ir atitinkamus kiekvienos paviršinio aktyvumo medžiagos saugos duomenų lapus arba bandymų ataskaitas, kuriose nurodoma bandymų metodas, ribinė vertė ir padaryta išvada, naudojant vieną iš OECD 302 A–C (arba lygiaverčių ISO standartų) bandymo metodų ir šiuos atitikties lygius: skilimas (įskaitant adsorbciją) per 28 paras yra ne mažesnis kaip 70 %, taikant 302 A arba B metodą, ir ne mažesnis kaip 60 % taikant 302 C metodą

g) Biocidai

Veiklieji biocidinių ar biostatinių medžiagų komponentai, naudojami gleives gaminantiems organizmams naikinti vandens su plaušais cirkuliacijos sistemose, neturi būti biologiškai kaupiamieji. Biocidų galimybė biologiškai kauptis apibūdinama dydžiu $\log Pow$ (oktanolio ir vandens pasiskirstymo koeficiento logaritmas) ($< 3,0$) arba eksperimentiniu būdu nustatytu biokoncentracijos koeficientu (angl. BCF) (≤ 100).

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia iš cheminių produktų tiekėjo (-ų) gautą atitikties šiam kriterijui deklaraciją ir atitinkamų medžiagų saugos duomenų lapus arba bandymų ataskaitas, kuriose nurodoma bandymo metodas, ribinė vertė ir padaryta išvada, naudojant vieną iš OECD 107, 117 arba 305 A–E metodų.

h) Azodažikliai

Remiantis Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priedu, nenaudojama azodažiklių, galinčių suskilti į bet kurį iš toliau nurodytų aromatinių aminių.

1. 4-aminobifenilas	(92-67-1)
2. benzidinas	(92-87-5)
3. 4-chlor-o-toluidinas	(95-69-2)
4. 2-naftilaminas	(91-59-8)
5. o-aminoazotoluenas	(97-56-3)
6. 2-amino-4-nitrotoluenas	(99-55-8)
7. p-chloranilinas	(106-47-8)
8. 2,4-diaminoanizolas	(615-05-4)
9. 4,4'-diaminodifenilmetanas	(101-77-9)
10. 3,3'-dichlorbenzidinas	(91-94-1)
11. 3,3'-dimetoksibenzidinas	(119-90-4)

12. 3,3'-dimetilbenzidinas	(119-93-7)
13. 3,3'-dimetil-4,4'-diaminodifenilmetanas	(838-88-0)
14. p-krezidinas	(120-71-8)
15. 4,4'-metilen-bis-(2-chloranilinas)	(101-14-4)
16. 4,4'-oksidianilinas	(101-80-4)
17. 4,4'-tiodianilinas	(139-65-1)
18. o-toluidinas	(95-53-4)
19. 2,4-diamintoluenas	(95-80-7)
20. 2,4,5-trimetilanilinas	(137-17-7)
21. 4-aminoazobenzenas	(60-09-3)
22. o-anizidinas	(90-04-0)

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia iš cheminių produktų tiekėjo (-ų) gautą atitikties šiam kriterijui deklaraciją.

i) Metalų junginių dažikliai ar pigmentai

Nenaudojama švino, vario, chromo, nikelio arba aliuminio pagrindu pagamintų dažiklių ir pigmentų. Tačiau gali būti naudojami vario ftalocianino dažikliai ir pigmentai.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia iš cheminių produktų tiekėjo (-ų) gautą atitikties deklaraciją.

j) Jonų priemaišos dažikliuose

Jonų priemaišų koncentracija dažikliuose turi būti ne didesnė kaip: Ag – 100 ppm; As – 50 ppm; Ba – 100 ppm; Cd – 20 ppm; Co – 500 ppm; Cr – 100 ppm; Cu – 250 ppm; Fe – 2 500 ppm; Hg – 4 ppm; Mn – 1 000 ppm; Ni – 200 ppm; Pb – 100 ppm; Se – 20 ppm; Sb – 50 ppm; Sn – 250 ppm; Zn – 1 500 ppm.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitikties deklaraciją.

B4 kriterijus. Atliekų tvarkymas

Visose plaušienos ir kartono gamybos vietose taikoma atliekų (kaip apibrėžta atitinkamų plaušienos ir kartono gamybos įmonių veiklos reguliavimo institucijų) ir liekamųjų produktų, susijusių su ekologiniu ženklu ženklinamų gaminių gamyba, tvarkymo sistema. Sistema turi būti patvirtinta dokumentais arba paaiškinta paraiškoje, pateikiant bent šią informaciją:

- perdirbamųjų medžiagų išskyrimo iš atliekų srauto ir jų naudojimo procedūros,
- medžiagų atgavimo kitoms reikmėms, pvz., deginti siekiant gauti technologinį garą ar šilumą arba naudoti žemės ūkyje, procedūros,
- pavojingųjų atliekų (kaip apibrėžta atitinkamų plaušienos ir kartono gamybos įmonių veiklos reguliavimo institucijų) tvarkymo procedūros.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia išsamų patvirtintų atliekų tvarkymo kiekvienoje gamybos vietoje procedūrų aprašą ir atitikties šiam kriterijui deklaraciją.

2 kriterijus. Plaušai – tvari miškotvarka

Plaušų žaliava gali būti perdirbti arba pirminiai plaušai.

Pirminiai plaušai turi turėti galiojančius tvarios miškotvarkos ir kilmės patvirtinimo sertifikatus, išduotus pagal nepriklausomą trečiųjų šalių sertifikavimo sistemą, pvz., FSC, PEFC arba lygiavertę sistemą.

Tačiau, jeigu pagal sertifikavimo sistemas gaminyje arba gamybos linijoje leidžiama maišyti sertifikuotą žaliavą, perdirbtą ir nesertifikuotą žaliavą, nesertifikuotos pirminės žaliavos dalis turi neviršyti 30 % visos plaušų žaliavos. Tokiai nesertifikuotai žaliavai taikoma patikros sistema, kuria užtikrinama, kad žaliava būtų gauta iš teisėto šaltinio ir atitiktų visus kitus jai taikomus sertifikavimo sistemos reikalavimus.

Tvarios miškotvarkos ir (arba) kilmės patvirtinimo sertifikatus išduodančios sertifikavimo įstaigos akredituojamos (pripažįstamos) pagal tą sertifikavimo sistemą.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitinkamus dokumentus, kuriuose nurodoma plaušienai ir kartonui gaminti naudojamų plaušų rūšys, kiekiai ir kilmė.

Jeigu naudojami pirminiai plaušai, gaminys turi turėti galiojančius tvarios miškotvarkos ir kilmės patvirtinimo sertifikatus, išduotus pagal nepriklausomą trečiųjų šalių sertifikavimo sistemą, pvz., PEFC, FSC arba lygiavertę sistemą. Jeigu gaminyje arba gamybos linijoje naudojama nesertifikuota žaliava, turi būti pateikti įrodymai, kad nesertifikuotos žaliavos dalis yra mažesnė kaip 30 % ir kad jai taikoma patikros sistema, kuria užtikrinama, kad žaliava būtų gauta iš teisėto šaltinio ir atitiktų visus kitus jai taikomus sertifikavimo sistemos reikalavimus.

Jeigu naudojami perdirbti plaušai, pareiškėjas pateikia deklaraciją, nurodydamas gaminyje naudojamą vidutinį atskirų rūšių popieriaus atliekų kiekį pagal EN 643 arba lygiavertį standartą. Pareiškėjas pateikia deklaraciją, kad procentinei daliai apskaičiuoti nebuvo naudojamos (nuosavos arba pirktinės) popieriaus atraižos ir brokas.

Perdarymo procesams taikomi kriterijai

3 kriterijus. Draudžiamos ar ribojamos cheminės medžiagos ir mišiniai

a) Pavojingos cheminės medžiagos ir mišiniai

Sunaudojamosios medžiagos, kurių gali patekti į galutinį gaminį iš popieriaus ir kurių sudėtyje yra cheminių medžiagų ir (arba) mišinių, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 arba pagal Tarybos direktyvą 67/548/EEB ⁽¹⁾ atitinkančių toliau nurodytas pavojingumo frazes arba rizikos frazes, arba Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnyje nurodytų cheminių medžiagų, negali būti naudojamos galutinių gaminių iš popieriaus spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos operacijoms.

Šis reikalavimas netaikomas toluenui, naudojamam rotacinės giliauspaudės procesuose, kuriuose nevaldomųjų išmetamųjų teršalų kiekis kontroliuojamas uždara arba apvalkalą turinčia įranga, regeneravimo sistema arba lygiaverte sistema, užtikrinant ne mažesnę kaip 92 % regeneravimo našumą. Šis reikalavimas taip pat netaikomas UV lakams ir UV dažams, kuriems priskiriamas kodas H412/R52-53.

Nepopierinių sudedamųjų dalių, kurios yra galutinio gaminio iš popieriaus dalis, sudėtyje negali būti pirmiau nurodytų cheminių medžiagų.

Pavojingumo ir rizikos frazių sąrašas

Pavojingumo frazė ⁽¹⁾	Rizikos frazė ⁽²⁾
H300 Mirtina prarijus	R28
H301 Toksiška prarijus	R25

⁽¹⁾ 1967 m. birželio 27 d. Tarybos direktyva dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklimą etiketėmis, suderinimo (OL 196, 1967 8 16, p. 1).

Pavojingumo frazė (!)	Rizikos frazė (?)
H304 Prarijus ir patekus į kvėpavimo takus, gali sukelti mirtį	R65
H310 Mirtina susilietus su oda	R27
H311 Toksiška susilietus su oda	R24
H330 Mirtina įkvėpus	R23 arba R26
H331 Toksiška įkvėpus	R23
H340 Gali sukelti genetinius defektus	R46
H341 Įtariama, kad gali sukelti genetinius defektus	R68
H350 Gali sukelti vėžį	R45
H350i Gali sukelti vėžį įkvėpus	R49
H351 Įtariama, kad sukelia vėžį	R40
H360F Gali pakenkti vaisingumui	R60
H360D Gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R61
H360FD Gali pakenkti vaisingumui. Gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R60; R61; R60/61
H360Fd Gali pakenkti vaisingumui. Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R60; R63
H360Df Gali pakenkti negimusiam kūdikiui. Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui	R61; R62
H361f Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui	R62
H361d Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R63
H361fd Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui. Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam kūdikiui	R62–63
H362 Gali pakenkti žindomam vaikui	R64
H370 Kenkia organams	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Gali pakenkti organams	R68/20; R68/21; R68/22
H372 Kenkia organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Gali pakenkti organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Labai toksiška vandens organizmams	R50
H410 Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R50/53

Pavojingumo frazė ⁽¹⁾	Rizikos frazė ⁽²⁾
H411 Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R51/53
H412 Kenksminga vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus	R52/53
H413 Gali sukelti ilgalaikį kenksmingą poveikį vandens organizmams	R53
EUH059 Pavojinga ozono sluoksniui	R59
EUH029 Kontaktudama su vandeniu išskiria toksiškas dujas	R29
EUH031 Kontaktudama su rūgštimis išskiria toksiškas dujas	R31
EUH032 Kontaktudama su rūgštimis išskiria labai toksiškas dujas	R32
EUH070 Toksiška patekus į akis	R39/41

⁽¹⁾ Kaip nustatyta Reglamente (EB) Nr. 1272/2008.

⁽²⁾ Kaip nustatyta Direktyvoje 67/548/EEB.

Cheminėms medžiagoms ir mišiniams, kurių apdorotų savybės pasikeičia (pvz., jie tampa biologiškai neįsisavinami, įvyksta cheminių pakitimų) taip, kad nustatytasis pavojus išnyksta, pirmiau nustatytas reikalavimas netaikomas.

Cheminių medžiagų, kurioms gali būti arba yra priskirta kuri nors pirmiau nurodytų pavojingumo arba rizikos frazių arba kurios atitinka priskyrimo pavojingumo klasėms arba kategorijoms kriterijus, taip pat cheminių medžiagų, atitinkančių Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnio a, b arba c punktuose nustatytus kriterijus, koncentracijos ribos turi neviršyti bendrųjų arba konkrečių koncentracijos ribų, nustatytų pagal Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 10 straipsnį. Jeigu nustatytos konkrečios koncentracijos ribos, jos taikomos vietoje bendrųjų koncentracijos ribų.

Cheminių medžiagų, atitinkančių Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 57 straipsnio d, e arba f punktuose nustatytus kriterijus, koncentracijos riba turi neviršyti 0,10 % masės.

Vertinimas ir patikra. Jeigu naudojamos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 dar nesuklasifikuotos cheminės medžiagos, pareiškėjas įrodo atitiktį šiems kriterijams pateikdamas: i) deklaraciją, kad nepopierinių sudedamųjų dalių, kurios yra galutinio gaminio dalis, sudėtyje nėra šiuose kriterijuose nurodytų cheminių medžiagų, kurių koncentracija viršytų leidžiamas ribas; ii) deklaraciją, kad nė vienoje iš sunaudojamųjų medžiagų, naudojamų galutinio gaminio iš popieriaus spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos procesuose, sudėtyje nėra šių kriterijų apraše nurodytų cheminių medžiagų, kurių koncentracija viršytų leidžiamas ribas; iii) visų sunaudojamųjų medžiagų, naudojamų gaminio iš popieriaus spausdinimo, paviršiaus dengimo ir apdailos procesuose, sąrašą. Šiame sąrašė nurodomas visų gamybos procese sunaudojamų medžiagų kiekis, paskirtis ir tiekėjai.

Pareiškėjas įrodo atitiktį šiam kriterijui pateikdamas cheminių produktų tiekėjo (-ų) deklaraciją, kad nė viena cheminė medžiaga nepriskirta prie jokios pavojingumo klasės, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 susijusios su pirmiau pateiktame sąrašė nurodytomis pavojingumo frazėmis, remiantis bent jau Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 VII priede išvardytus reikalavimus atitinkančia informacija. Ši deklaracija pagrindžiama suvestine informacija apie atitinkamas su pirmiau pateiktame sąrašė nurodytomis pavojingumo frazėmis susijusias charakteristikas, pateikiant detales, nurodytas Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 II priedo (Saugos duomenų lapo pildymo nurodymai) 10, 11 ir 12 skirsniuose.

Informaciją apie būdingas savybes galima gauti ir kitomis priemonėmis nei bandymai, pavyzdžiui, naudojant alternatyvius metodus, tokius kaip *in vitro* metodai, kiekybinius struktūros ir aktyvumo santykio modelius arba naudojant grupavimą arba analogijos metodą pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XI priedą. Primygtinai raginama dalytis atitinkamais duomenimis.

Teikiama informacija yra susijusi su tokiomis cheminės medžiagos arba mišinių formomis arba fizinėmis būsenomis, kokiomis jie naudojami galutiniame gaminyje.

Kad cheminės medžiagos, kurios išvardytos REACH Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 IV ir V prieduose ir kurioms pagal to reglamento 2 straipsnio 7 dalies a ir b punktus netaikomi registravimo įpareigojimai, būtų laikomos atitinkančiomis pirmiau nurodytus reikalavimus, pakanka atitinkamos deklaracijos.

Pareiškėjas pateikia atitinkamus dokumentus apie uždaros arba apvalkalą turinčios įrangos, regeneravimo sistemos arba lygiavertės sistemos, kuri įrengta tolueno naudojimui rotacinės giliauspaudės procesuose kontroliuoti, regeneravimo našumą.

b) Cheminės medžiagos, įtrauktos į sąrašą pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 59 straipsnio 1 dalį

Jeigu cheminės medžiagos įvardytos kaip labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos ir įtrauktos į Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 59 straipsnyje nurodytą sąrašą ir jeigu tokių cheminių medžiagų koncentracija mišiniuose yra didesnė kaip 0,1 %, joms netaikomos Reglamento (EB) Nr. 66/2010 6 straipsnio 6 dalies draudžiamosios nuostatos išimtys. Jeigu koncentracija mažesnė kaip 0,10 %, taikomos konkrečios koncentracijos ribos, nustatytos pagal Reglamento (EB) Nr. 1272/2008 10 straipsnį.

Vertinimas ir patikra. Cheminių medžiagų, kurios įvardytos kaip labai didelį susirūpinimą keliančios medžiagos ir kurios pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 59 straipsnį įtrauktos į pasiūlytų medžiagų sąrašą, sąrašas skelbiamas adresu

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp.

Remiamasi paraiškos pateikimo dieną galiojančiu sąrašu.

Pareiškėjas įrodo atitiktį šiam kriterijui pateikdamas duomenis apie spausdinant gaminius iš popieriaus naudojamų cheminių medžiagų kiekį ir pateikia deklaraciją, kad šio kriterijaus apraše nurodytų cheminių medžiagų kiekis galutiniame gaminyje neviršija nustatytų koncentracijos ribų. Koncentracija nurodoma pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 31 straipsnį parengtuose saugos duomenų lapuose.

c) Biocidai

Gaminiui išsaugoti naudojami biocidai, esantys produkto arba jame esančio mišinio sudėtyje, kuriems pagal Direktyvą 67/548/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 1999/45/EB ⁽¹⁾ arba Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 suteiktas klasifikacinis kodas H410/R50–53 arba H411/R51–53, leidžiami tik tada, jei jų galimybė biologiškai kauptis apibūdinama dydžiu $\log Pow$ (oktanolio ir vandens pasiskirstymo koeficiento logaritmas) ($< 3,0$) arba eksperimentiniu būdu nustatytu biokoncentracijos koeficientu (angl. BCF) (≤ 100).

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia visų įvairiais gamybos etapais naudojamų biocidų saugos duomenų lapų kopijas ir biocidų koncentraciją galutiniame gaminyje patvirtinančius dokumentus.

d) Plovikliai

Spausdinimo procesuose ir (arba) daliniuose procesuose valymui naudojami plovikliai, kurių sudėtyje yra aromatinių angliavandenilių, leidžiami tik tada, jei jie atitinka 3 kriterijaus b punkto nuostatas ir jei įvykdoma viena iš šių sąlygų:

- i) plovikliuose naudojamų aromatinių angliavandenilių kiekis neviršija 0,10 % masės;
- ii) per metus sunaudojamų ploviklių, kuriuose yra aromatinių angliavandenilių, kiekis neviršija 5 % viso per vienus kalendorinius metus sunaudojamų ploviklių kiekio.

Šis kriterijus netaikomas toluenui, kuris naudojamas kaip ploviklis rotacinės giliauspaudės procesuose.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia kiekvieno tais metais, už kuriuos pateikiamas metinis sunaudojamas kiekis, spaustuvėje naudoto ploviklio saugos duomenų lapus. Ploviklių tiekėjai pateikia aromatinių angliavandenilių kiekio plovikliuose deklaracijas.

⁽¹⁾ 1999 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/45/EB dėl pavojingų preparatų klasifikavimą, pakavimą ir ženklinimą reglamentuojančių valstybių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų derinimo (OL L 200, 1999 7 30, p. 1).

e) Alkilfenoletoksilatai. Halogenintieji tirpikliai. Ftalatai

Į dažus, dažiklius, dažomuosius miltelius, kljus, ploviklius ar kitus cheminius valymo produktus, naudojamus spausdinant gaminius iš popieriaus, negali būti dedama šių cheminių medžiagų ar preparatų:

- alkilfenoletoksilatų ir jų darinių, kuriems skylant gali susidaryti alkilfenolių,
- halogenintųjų tirpiklių, kurie tuo metu, kai teikiama paraiška, yra priskirti prie 3 kriterijaus a punkte išvardytų pavojaus ar rizikos kategorijų,
- ftalatų, kuriems tuo metu, kai teikiama paraiška, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 yra priskirtos rizikos frazės H360F, H360D ir H361f.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitikties šiam kriterijui deklaraciją.

f) Spaudos dažai, dažomieji milteliai, lakai, plėvelės ir laminatai

Spaudos dažų, dažomųjų miltelių, kitų dažų, lakų, plėvelių ir laminatų sudėtyje (kaip medžiaga arba naudojamo preparato dalis) negali būti naudojami šie sunkieji metalai ar jų junginiai: kadmio, varis (išskyrus vario ftalocianiną), švinas, nikelis, chromas VI, gyvsidabris, arsenas, tirpusis baris, selenas ir stibis. Kobalto gali būti naudojama ne daugiau kaip 0,10 % masės.

Sudėtinėse dalyse gali būti iki 0,010 % masės šių metalų pėdsakų, atsiradusių dėl žaliavų priemaišų.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitikties šiam kriterijui deklaraciją ir sudėtinių dalių tiekėjų deklaracijas.

g) Metalinės dalys

Metalinės dalys negali būti padengtos kadmiu, chromu, nikelium, cinku, gyvsidabriu, švinu, alavu ar jų junginiais.

Nikelium ar cinku galima apdoroti mažų dalių (kniedžių, ašelių, įsegėlių) metalinius paviršius, jeigu to reikia dėl to, kad jos labai dėvėsi.

Tiek nikeliuojant, tiek cinkuojant turi būti valomos nuotekos, naudojamos jonų mainų technologijos, membraninės technologijos arba lygiavertės technologijos, kad būtų perdirbama kiek galima daugiau cheminių produktų.

Apdorojant paviršius išmetami teršalai turi būti perdirbami ir sunaikinami. Sistema turi būti uždara ir be drenažo, išskyrus cinkavimo sistemą, kurioje didžiausias išmetamųjų teršalų kiekis gali būti 0,50 mg/l.

Paviršiams apdoroti naudojami cheminiai produktai turi atitikti 3 kriterijaus c punktą „Biocidai“ ir e punktą „Alkilfenoletoksilatai. Halogenintieji tirpikliai. Ftalatai“.

Šis reikalavimas taikomas visoms atskiroms metalinėms sudedamosioms dalims, viršijančioms 10 % galutinio gaminio, priskiriamo prie kabinamųjų aplankų, aplankų su metaliniu segimo mechanizmu, žiedinių segtuvų ir arkinių segtuvų su svertiniu mechanizmu kategorijų, svorio.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitikties šiam kriterijui deklaraciją.

4 kriterijus. Perdirbamumas

Gaminis iš popieriaus turi būti galima pakartotinai perdirbti. Nepopierines gaminio iš popieriaus sudedamąsias dalis turi būti galima lengvai atskirti, kad jos netrukdytų perdirbimo procesui.

- a) Atsparumo drėgmei priemonės galima naudoti tik tada, jei galima įrodyti, kad galutinį gaminį galima perdirbti.
- b) Kljus galima naudoti tik tada, jei galima įrodyti, kad juos galima pašalinti.
- c) Dengiamuosius lakus ir laminatus, įskaitant polietileną ir (arba) polietileną/polipropileną, galima naudoti tik segtuvams, aplankams, pratybų sąsiuviniams, bloknortams ir dienoraščiams.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atsparumo drėgmei priemonių ir klijų pašalinimo bandymų rezultatus. Etaloniniai bandymų metodai yra PTS metodas PTS-RH 021/97 (atsparumo drėgmei priemonės), INGEDE 12 metodas (netirpių klijų pašalinimas) arba lygiavėrciai bandymų metodai. Pareiškėjas pateikia deklaraciją, kad gaminiai iš kreidinio ir laminuoto popieriaus atitinka 3 kriterijaus c punktą. Jei gaminių iš popieriaus dalis yra lengvai atskiriama (pvz., aplanko įsegėlė, plastikinis viršelis arba daugkartinio naudojimo sąsiuvinio viršelis), perdirbamumo bandymas atliekamas be šios sudėtinės dalies. Tai, kad nepopierinės sudėtinės dalys yra lengvai atskiriamos, įrodoma pateikus popieriaus surinkimo bendrovės, atliekų perdirbimo bendrovės arba lygiavertės organizacijos deklaraciją. Galima naudoti ir kompetentingos ir nepriklausomos trečiosios šalies siūlomus bandymų metodus, jei ji įrodė, kad juos taikant gaunami lygiavėrciai rezultatai.

5 kriterijus. Išmetamieji teršalai

a) Į vandenį išleidžiami teršalai

Nei skalavimo vanduo, kuriame yra apdorojant fotojuostas ar gaminant plokštes išsiskyrusio sidabro, nei fotografijos chemikalai neturi patekti į nuotekų valymo įrenginius.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitiktis šiam kriterijui deklaraciją ir skalavimo vandens, kuriame yra sidabro, bei fotografijos chemikalų tvarkymo vietoje aprašą. Jei fotojuostos apdorojamos ir (arba) plokštės gaminamos kitur, subrangovas pateikia atitiktis šiam kriterijui deklaraciją ir skalavimo vandens, kuriame yra sidabro, bei fotografijos chemikalų tvarkymo jo patalpose aprašą.

Rotacinės giliauspaudės spaustuvėse į nuotekų valymo įrenginius patenkančio chromo ir vario kiekis turi neviršyti atitinkamai **45 mg/m²** ir **400 mg/m²** spausdinimo cilindro paviršiaus ploto.

Vertinimas ir patikra. Rotacinės giliauspaudės spaustuvėse chromo ir vario kiekis nuotekose tikrinamas išvalius nuotekas ir prieš jas išleidžiant. Kas mėnesį imama reprezentatyvus nuotekų, užterštų chromu ir variu, mėginys. Bent kartą per metus akredituota laboratorija atlieka iš šių mėginių sudaryto reprezentatyvaus mėginio analizę, siekdama nustatyti jame esantį chromo ir vario kiekį. Atitiktis šiam kriterijui įvertinama chromo ir vario kiekį, nustatytą atlikus kasmetę analizę, padalijus iš spausdinimo mašinoje naudoto spausdinimo cilindro paviršiaus. Spausdinimo mašinoje naudoto spausdinimo cilindro paviršius apskaičiuojamas cilindro paviršių ($= 2\pi rL$, čia r – cilindro spindulys, L – cilindro ilgis) padauginus iš spaudinių gamybos procesų, įvykdytų per metus, skaičiaus ($=$ skirtingų spausdinimo darbų skaičius). Etaloniniai bandymų metodai: chromo kiekiui nustatyti – EN ISO 11885 (Vandens kokybė. Atrinktų elementų nustatymas optinės emisinės spektrometrijos metodu, taikant induktyviai susietą plazmą (ICP-OES)) ir EN 1233 (Vandens kokybė. Chromo nustatymas. Spektrometriniai atominės absorbcijos metodai); vario kiekiui nustatyti – EN ISO 11885 (Vandens kokybė. Atrinktų elementų nustatymas optinės emisinės spektrometrijos metodu, taikant induktyviai susietą plazmą (ICP-OES)).

b) Į orą išmetami teršalai

Lakieji organiniai junginiai (LOJ)

Turi būti laikomasi šio kriterijaus:

$$(P_{LOJ} - R_{LOJ})/P_{pop} < 5 \text{ [kg/t]}$$

Čia:

P_{LOJ} = pirktuose cheminiuose produktuose, panauduotuose metiniam bendram gaminių iš popieriaus kiekiui pagaminti, esantis metinis bendras LOJ kiekis kilogramais.

R_{LOJ} = metinis bendras taršos mažinimo priemonėmis sunaikintų, vykdant spausdinimo procesus atgautų ir parduotų arba pakartotinai panaudotų LOJ kiekis kilogramais.

P_{pop} = pirktas ir gaminiams iš popieriaus gaminti panaudotas metinis bendras popieriaus kiekis tonomis.

Jei spaustuvė naudoja skirtingas spaudos technologijas, šį kriterijų turi atitikti kiekviena technologija atskirai.

P_{LOJ} apskaičiuojamas remiantis LOJ kiekio informacija, pateikta saugos duomenų lapuose arba lygiavertėje cheminių produktų tiekėjo deklaracijoje.

R_{LOJ} apskaičiuojamas remiantis deklaruotu LOJ kiekiu parduotuose cheminiuose produktuose arba vidaus skaičiavimo registro (arba kito lygiavertio dokumento) duomenimis apie metinį atgautą ir pakartotinai vietoje panaudotą LOJ kiekį.

Specifinės termostabilizacinės spaudos sąlygos:

- i) termostabilizacinės ofsetinės spaudos atveju, kai džiovinimo įrenginyje yra integruotas papildomas deginimo įrenginys, taikomas toks skaičiavimo metodas:

$P_{LOJ} - 90\%$ metinio bendro LOJ, esančių metinei gaminių iš popieriaus gamybai sunaudojamuose drėkinimo tirpaluose, kiekio kilogramais + 85% metinio bendro LOJ, esančių metinei gaminių iš popieriaus gamybai sunaudojamuose valikliuose, kiekio kilogramais;

- ii) termostabilizacinės ofsetinės spaudos atveju, kai džiovinimo įrenginyje nėra papildomo deginimo įrenginio, taikomas toks skaičiavimo metodas:

$P_{LOJ} - 90\%$ metinio bendro LOJ, esančių metinei gaminių iš popieriaus gamybai sunaudojamuose drėkinimo tirpaluose, kiekio kilogramais + 85% metinio bendro LOJ, esančių metinei gaminių iš popieriaus gamybai sunaudojamuose valikliuose, kiekio kilogramais + 10% metinio bendro LOJ, esančių metinei gaminių iš popieriaus gamybai sunaudojamuose spaudos dažuose, kiekio kilogramais.

Skaičiavimams, nurodytiems i ir ii punktuose, galima naudoti proporcingai mažesnes nei 90% ir 85% dalis, jei įrodoma, kad atitinkamai daugiau kaip 10% ir 15% metinio bendro LOJ, esančių metinei gaminių iš popieriaus gamybai sunaudojamuose drėkinimo tirpaluose arba valikliuose, kiekio kilogramais yra pašalinama džiovinimo proceso dujų sudeginimo sistemoje.

Vertinimas ir patikra. Cheminių produktų tiekėjas pateikia LOJ kiekio alkoholiuose, plovikliuose, spaudos dažuose, drėkinimo tirpaluose arba kituose atitinkamuose cheminiuose produktuose deklaraciją. Pareiškėjas pateikia skaičiavimų pagal pirmiau išdėstytus kriterijus įrodymus. Skaičiavimų laikotarpis grindžiamas dvylikos mėnesių trukmės gamyba. Jeigu gamykla yra nauja arba rekonstruota, skaičiavimai grindžiami ne trumpesniu kaip 3 mėnesių reprezentatyvaus gamyklos darbo laikotarpiu.

6 kriterijus. Atliekos

a) Atliekų tvarkymas

Įmonėje, kurioje gaminami gaminiai iš popieriaus, turi būti atliekų, įskaitant liekamuosius produktus, susidariusius gaminant šiuos gaminius, tvarkymo sistema, nustatyta atitinkamų vietos ir nacionalinių reguliavimo institucijų.

Sistema turi būti patvirtinta dokumentais arba paaiškinta, pateikiant informaciją bent apie šias procedūras:

- i) bendrame atliekų sraute esančių perdirbamųjų medžiagų tvarkymo, rinkimo, atskyrimo ir naudojimo;
- ii) medžiagų atgavimo kitoms reikmėms, pvz., deginti, siekiant gauti technologinį garą ar šilumą arba naudoti žemės ūkyje;
- iii) pavojingųjų atliekų tvarkymo, rinkimo, atskyrimo ir šalinimo, kaip nustatyta atitinkamų vietos ir nacionalinių reguliavimo institucijų.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitikties šiam kriterijui deklaraciją ir patvirtintų atliekų tvarkymo procedūrų aprašą. Prireikęs pareiškėjas atitinkamą deklaraciją vietos valdžios institucijai pateikia kasmet. Jei atliekos tvarkomos kitur, subrangovas taip pat pateikia atitikties šiam kriterijui deklaraciją.

b) Makulatūra

Makulatūros kiekis X turi neviršyti:

- 20 %, gaminant vokus,
- 20 %, gaminant popierinius raštinės reikmenis,
- 10 %, gaminant popierinius maišelius.

X – metinis makulatūros, susidariusios gaminant (įskaitant apdailos procesus) ekologiniu ženklų pažymėtą gaminį iš popieriaus, kiekis tonomis, padalytas iš per metus nupirkto ir ekologiniu ženklų pažymėtam gaminiui iš popieriaus pagaminti sunaudoto popieriaus kiekio tonomis.

Jei spaustuvė apdailos procesus atlieka kitos spaustuvės pavedimu, apskaičiuojant X į šiuose procesuose susidariusį makulatūros kiekį neatsižvelgiama.

Jei apdailos procesus atlieka kita bendrovė, kitur atlikto darbo metu susidaręs makulatūros kiekis įtraukiamas ir deklaruojamas apskaičiuojant X .

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia makulatūros kiekio apskaičiavimo aprašą ir makulatūrą iš spaustuvės surenkančio rangovo deklaraciją. Pateikiamos užsakomojo darbo sąlygos ir apdailos procesuose susidariusios makulatūros kiekio skaičiavimai. Skaičiavimų laikotarpis grindžiamas dvylikos mėnesių trukmės gamyba. Jeigu gamykla yra nauja arba rekonstruota, skaičiavimai grindžiami ne trumpesniu kaip 3 mėnesių reprezentatyvaus gamyklos darbo laikotarpiu.

7 kriterijus. Energijos sąnaudos

Spaustuvė (popieriaus apdirbimo įmonė) sudaro visų elektros energiją vartojančių prietaisų (įskaitant mašinas, apšvietimo, oro kondicionavimo, vėsinimo įrangą) registrą ir parengia energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių programą.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia elektros energiją vartojančių prietaisų registrą ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo programą.

8 kriterijus. Mokymas

Visiems kasdieninėse operacijose dalyvaujantiems darbuotojams suteikiama žinių, būtinų siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi ES ekologinio ženklo reikalavimų ir kad atitiktis jiems būtų nuolat gerinama.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitiktis šiam kriterijui deklaraciją ir mokymo programos aprašą bei jos turinį ir nurodo, kurie darbuotojai ir kada išklausė atitinkamą mokymo kursą. Pareiškėjas kompetentingai institucijai taip pat pateikia mokomosios medžiagos pavyzdį.

9 kriterijus. Tinkamumas naudoti

Gaminys turi būti tinkamas naudoti pagal paskirtį.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia atitinkamus dokumentus, kuriais įrodoma atitiktis šiam kriterijui. Atitinkamais atvejais, siekdamas įrodyti gaminių iš popieriaus tinkamumą naudoti, pareiškėjas gali naudotis nacionaliniais arba komerciniais standartais. Popieriniams pirkinėms maišeliams taikomas EN 13590 2003 etaloninis bandymų metodas.

10 kriterijus. Ant popierinių pirkinėjų maišelių pateikiama informacija

Ant popierinių pirkinėjų maišelių pateikiama tokia informacija:

„Prašome šį maišelį naudoti pakartotinai“.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia popierinio pirkinėjų maišelio, ant kurio pateikta reikiama informacija, pavyzdį.

11 kriterijus. ES ekologinio ženklo etiketėje pateikiama informacija

Neprivaloma etiketė, kurioje yra teksto langelis su tokiu įrašu:

- Šį gaminį galima perdirbti.
- Vykdamas popieriaus gamybos, spausdinimo ir perdarymo procesus į orą ir vandenį pateko tik nedidelis cheminių teršalų kiekis.

Siekiant, kad vartotojai ES ekologiniu ženklu pažymėto maišelio nepainiotų su jo turiniu, kuris nepažymėtas ES ekologiniu ženklu, popieriniai pirkinių maišeliai turi būti sukurti taip, kad būtų atidaromi ir pripildomi tik įsigijimo vietoje arba vėliau, kad vartotojai suprastų, jog ES ekologinis ženklas galioja tik popieriniam pirkinių maišeliui, o ne į jį sudėtoms prekėms. Ant maišelio esančiame ES ekologinio ženklo logotipe pateikiamas įrašas „Popierinis pirkinių maišelis paženklintas ES ekologiniu ženklu“.

Neprivalomos etiketės su teksto langeliu naudojimo gairės pateikiamos ES ekologinės etiketės logotipo naudojimo gairėse, kurios paskelbtos interneto svetainėje

<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/promo/pdf/logo%20guidelines.pdf>.

Vertinimas ir patikra. Pareiškėjas pateikia ženklu pažymėto gaminio iš popieriaus pavyzdį ir atitikties šiam kriterijui deklaraciją.

III

(Kiti aktai)

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS

Nr. 73/13/COL

2013 m. vasario 20 d.

kuriuo aštuoniasdešimt devintąjį kartą iš dalies keičiamos valstybės pagalbos srities procesinės ir materialinės taisyklės, įtraukiant naują skyrių apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA,

ATSIŽVELGDAMA į Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽¹⁾, ypač į jo 61–63 straipsnius ir 26 protokolą,

ATSIŽVELGDAMA į ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo ⁽²⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalies b punktą ir 24 straipsnį,

PRIMINDAMA Procedūrinės ir esminės taisyklės valstybės pagalbos srityje, kurias Institucija priėmė 1994 m. sausio 19 d. ⁽³⁾,

KADANGI:

Pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 24 straipsnį Institucija įgyvendina EEE susitarimo nuostatas dėl valstybės pagalbos,

Pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 5 straipsnio 2 dalies b punktą Institucija skelbia pranešimus arba gaires dėl EEE susitarime nagrinėjamų klausimų, jei tai aiškiai numatyta tame susitarime ar Susitarime dėl Priežiūros institucijos ir Teismo arba jei Institucija mano tai esant reikalinga,

2012 m. gruodžio 19 d. Europos Komisija priėmė naują Komunikatą dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo *plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui* ⁽⁴⁾,

Tas komunikatas taip pat yra svarbus Europos ekonominei erdvei,

Turi būti užtikrinama, kad EEE valstybės pagalbos taisyklės būtų vienodai taikomos visoje Europos ekonominėje erdvėje,

⁽¹⁾ Toliau – EEE susitarimas.

⁽²⁾ Toliau – Susitarimas dėl Priežiūros institucijos ir Teismo.

⁽³⁾ EEE susitarimo 61 ir 62 straipsnių ir Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 3 protokolo 1 straipsnio taikymo ir aiškinimo gairės, Institucijos priimtos ir paskelbtos 1994 m. sausio 19 d., paskelbtos 1994 m. rugsėjo 3 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (toliau – OL) L 231 (p. 1), ir 1994 m. rugsėjo 3 d. EEE priede Nr. 32 (p. 1) (toliau – valstybės pagalbos gairės). Atnaujinta valstybės pagalbos gairių versija skelbiama Institucijos svetainėje adresu <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽⁴⁾ Komisijos komunikatas „Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ES gairės“ (OL C 25, 2013 I 26, p. 1).

pagal EEE susitarimo pabaigoje pateikto XV priedo skyriaus „BENDROSIOS NUOSTATOS“ II punktą Institucija, pasikonsultavusi su Komisija, turi priimti aktus, atitinkančius Europos Komisijos priimtus aktus,

buvo konsultuojamasi su Europos Komisija ir ELPA valstybėmis,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Valstybės pagalbos gairės iš dalies keičiamos įtraukiant naują skyrių apie valstybės pagalbos taisyklių taikymą plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui. Naujas skyrius pateikiamas šio sprendimo priede.

2 straipsnis

Tekstas autentiškas tik anglų kalba.

Priimta Briuselyje 2013 m. vasario 20 d.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Oda Helen SLETNES

Pirmininkė

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

Kolegijos narė

PRIEDAS

VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLIŲ TAIKYMAS PLAČIAJUOSČIO RYŠIO TINKLŲ SPARČIAM DIEGIMUI ⁽¹⁾

1. ĮVADAS

- (1) Galimybė naudotis plačiajuosčiu ryšiu yra strategiškai svarbi Europos augimui ir inovacijų diegimui visuose ekonomikos sektoriuose ir socialinei bei teritorinei sanglaudai. Europos Sąjungos strategijoje „Europa 2020“ pabrėžiama plačiajuosčio ryšio diegimo svarba. Vienoje iš šios strategijos pavyzdinių iniciatyvų – Europos skaitmeninėje darbotvarkėje ⁽²⁾ – iš naujo suformuluojamas strategijos „Europa 2020“ tikslas – iki 2013 m. visiems europiečiams sudaryti sąlygas naudotis baziniu plačiajuosčiu ryšiu ir užtikrinti, kad iki 2020 m. i) visi europiečiai turėtų galimybę naudotis gerokai spartesniu – didesnės kaip 30 Mb/s spartos – interneto ryšiu ir kad ii) 50 % ar daugiau Europos namų ūkių užsisakytų spartesnio kaip 100 Mb/s interneto ryšio paslaugą. Remdamasi strategija „Europa 2020“ ir Europos skaitmenine darbotvarkė, Institucija taip pat prisideda prie to, kad visi Europos piliečiai turėtų plačias galimybes naudotis plačiajuosčio ryšio paslaugomis ir gauti prieigą prie spartesnio interneto.
- (2) Elektroninių ryšių sektorius buvo visiškai liberalizuotas ir jam dabar taikomas sektorinis reguliavimas. EEE elektroninių ryšių reguliavimo sistemoje taip pat numatytos su prieiga prie plačiajuosčio ryšio susijusios suderinimo taisyklės ⁽³⁾. Kalbant apie senuosius plačiajuosčio ryšio tinklus, daugelyje EEE valstybių didmeninėms rinkoms iki šiol taikomas *ex ante* reguliavimas. Toliau diegiant plačiajuosčio ryšio tinklus, visų pirma naujos kartos prieigos (toliau – NKP) ⁽⁴⁾ tinklus, dėl jų vaidmens elektroninių ryšių sektoriuje tebereikia nacionalinių reguliavimo institucijų įsikišimo.
- (3) Dar svarbiau užtikrinti, kad valstybinės lėšos šiame sektoriuje būtų naudojamos apdairiai ir kad Institucija užtikrintų, kad valstybės pagalba papildytų rinkos dalyvių investicijas, o ne jas pakeistų. Bet kokia valstybės intervencija turėtų kuo labiau sumažinti privačių investicijų išstūmimo, komercinių investicijų paskatų pakeitimo ir galiausiai bendram EEE interesui prieštaraujancio konkurencijos iškreipimo riziką.
- (4) Šiose gairėse apibendrinami politikos principai, kurių Institucija laikosi taikydama EEE susitarime nustatytas valstybės pagalbos taisykles priemonėms, kuriomis apskritai remiamas plačiajuosčio ryšio tinklų diegimas (2 skirsnis). Jose paaiškinama, kaip šie principai taikomi vertinant pagalbos priemones sparčiam baziniam plačiajuosčiam ryšiui ir labai sparčiai naujos kartos prieigos (NKP) tinklams diegti (3 skirsnis). Institucija gaires taikys vertindama valstybės pagalbą plačiajuosčiam ryšiui. Tai padės užtikrinti didesnę teisinį tikrumą ir skaidrumą priimant sprendimus.

2. PAGRINDINIAI INSTITUCIJOS POLITIKOS DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS PLAČIAJUOSČIAM RYŠIUI PRINCIPAI

- (5) Pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį „EB valstybių narių, ELPA valstybių arba iš jų valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškreipia konkurenciją arba gali ją iškreipti, yra nesuderinama su šiuo Susitarimu, kai ji daro įtaką Susitariančiųjų Šalių tarpusavio prekybai.“ Vadinasi, kad priemonė būtų laikoma valstybės pagalba, ji turi atitikti visas šias sąlygas:
 - a) priemonė turi būti finansuojama iš valstybinių išteklių;
 - b) ją taikant, įmonėms turi būti suteikiamas ekonominis pranašumas;

⁽¹⁾ Šis skyrius yra susijęs su Komisijos komunikatu „Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ES gairės“ (OL C 25, 2013 1 26, p. 1)

⁽²⁾ Europos Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė“, COM(2010) 245 galutinis, kuriam pritarta 37-ajame EEE jungtinio parlamentinio komiteto posėdžio, įvykusio 2011 m. spalio 26 d., priimtoje rezoliucijoje.

⁽³⁾ Žr. EEE susitarimo XI priedo 5cl punkte nurodyto teisės akto (2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002 4 24, p. 33)) (OL L 116, 2004 4 22, p. 60 ir EEE priedas Nr. 20, 2004 4 22, p. 14), iš dalies pakeisto Direktyva 2009/140/EB (Geresnio reguliavimo direktyva) (OL L 337, 2009 12 18, p. 37) (dar neįtraukta į EEE susitarimą) ir EEE susitarimo XI priedo 5cl punkte nurodytu teisės aktu (Reglamentas (EB) Nr. 544/2009 (OL L 167, 2009 6 29, p. 12); OL L 334, 2009 12 17, p. 4 ir EEE priedas Nr. 68, 2009 12 17, p. 4), 12 straipsnio 4 dalį.

⁽⁴⁾ Žr. EEE susitarimo XI priedo 26l punkte nurodytą teisės aktą (2010 m. rugsėjo 20 d. Komisijos rekomendacija dėl naujos kartos prieigos (NKP) tinklų prieigos reguliavimo) (OL L 251, 2010 9 25, p. 35) OL L 341, 2012 12 13, p. 28 ir EEE priedas Nr. 70, 2012 12 13, p. 32.

- c) šis pranašumas turi būti atrankus ir
- d) turi iškraipyti konkurenciją arba kelti tokio iškraipymo grėsmę;
- e) priemonė turi daryti įtaką prekybai EEE viduje.

2.1. EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalis. Pagalbos buvimas

- (6) **Valstybinių išteklių naudojimas.** Valstybiniai ištekliai gali būti naudojami įvairiomis formomis, pvz., kaip tiesioginės dotacijos, mokesčių atskaitos ⁽⁵⁾, lengvatinės paskolos ar kitų rūšių lengvatinio finansavimo sąlygos. Valstybiniai ištekliai taip pat bus naudojami, jeigu valstybė suteiks išmoką natūra, pavyzdžiui, investuos į (tam tikrų) plačiajuosčio ryšio infrastruktūros objektų statybą. Valstybiniai ištekliai gali būti naudojami ⁽⁶⁾ nacionaliniu, regioniniu ar vietiniu lygmeniu.
- (7) **Įmonė.** Valstybės priemonės, kuriomis remiamos investicijos į plačiajuosčių ryšių, paprastai būna susijusios su ekonominės veiklos vykdymu, pavyzdžiui, plačiajuosčio ryšio infrastruktūros objektų statymu, naudojimu ir prieigos suteikimu arba galimybių teikti ryšio paslaugas galutiniams vartotojams suteikimu. Be to, valstybė gali pati vykdyti ekonominę veiklą, susijusią su plačiajuosčio ryšio infrastruktūros (ar jos dalies) naudojimu ir eksploatavimu, pavyzdžiui, per nuosavą įmonę arba vykdydama valstybės administravimo funkciją. Ekonominė veikla taip pat bus laikomas plačiajuosčio ryšio tinklo infrastruktūros objektų statymas siekiant, kad ateityje jį komerciniais tikslais eksploatuotų valstybė ar trečiųjų šalių operatoriai ⁽⁷⁾. Plačiajuosčio ryšio tinklo diegimas nekomerciniais tikslais gali nebūti laikomas valstybės pagalba ⁽⁸⁾, nes tinklo kūrimu nėra palaikoma jokia įmonė ⁽⁹⁾. Tačiau jeigu toks tinklas vėliau atveriamas plačiajuosčio ryšio investuotojams ar eksploatuotojams naudoti, jo diegimas veikiausiai bus susijęs su valstybės pagalba ⁽¹⁰⁾.
- (8) **Pranašumas.** Pagalba paprastai tiesiogiai suteikiama tinklo investuotojams, kurie dažniausiai pasirenkami rengiant konkursą. Kai valstybės įnašas neteikiamas įprastomis rinkos sąlygomis ir todėl pagal rinkos ekonomikos investuotojo principą (žr. (11) punktą) laikomas valstybės pagalba, rengiant konkurencinę atranką užtikrinama, kad pagalba konkrečiam projektui būtų apribota iki mažiausios būtinausios sumos. Tačiau tai nereiškia, kad pagalba nesuteikiama, nes valdžios institucija vis tiek gali skirti subsidiją konkurso laimėtojui (pavyzdžiui, skirdama trūkstamą finansavimą arba įnašą natūra), o tokios procedūros tikslas ir yra atrinkti pagalbos gavėją. Konkurso laimėtojas, gavęs finansinę paramą, šią komercinę veiklą galės vykdyti tokiomis sąlygomis, kokių paprastai rinkoje nebūtų. Be tiesioginio pagalbos gavėjo, gali būti ir netiesioginių pagalbos gavėjų – tarp jų galėtų būti trečiųjų šalių operatoriai, kuriems suteikiama didmeninė prieiga prie subsidijuojamos infrastruktūros ⁽¹¹⁾.
- (9) **Atrankumas.** Valstybės priemonės, kuriomis remiamas plačiajuosčio ryšio tinklų diegimas, yra atrankaus pobūdžio, nes jos skirtos plačiajuosčio ryšio investuotojams ir trečiųjų šalių operatoriams, veiklą vykdančioms tik tam tikruose bendros elektroninių ryšių paslaugų rinkos segmentuose. O kalbant apie galutinius subsidijuojamo tinklo verslo vartotojus ⁽¹²⁾, priemonė gali nebūti atranki, jeigu prieiga prie subsidijuojamos infrastruktūros yra atvira visiems ekonomikos sektoriams. Priemonė bus atranki, jeigu plačiajuosčio ryšio diegimas konkrečiai skirtas tiksliniams verslo klientams, pavyzdžiui, jeigu suteikiama valstybės parama diegti plačiajuosčio ryšio tinklui, skirtam iš anksto nustatytoms įmonėms, kurios nėra pasirenkamos pagal bendruosius kriterijus, taikomus visoje vietovėje, už kurią pagalbą teikianti institucija yra atsakinga ⁽¹³⁾.

⁽⁵⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 398/05 – Vengrija, *Mokesčio lengvata plačiajuosčio ryšio plėtojimui*.

⁽⁶⁾ Valstybinės įmonės ištekliai laikomi valstybiniais ištekliais, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, nes šiuos išteklius kontroliuoja valdžios institucijos. 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimas *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397. Pagal šį sprendimą turės būti papildomai įvertinama, ar finansavimas per valstybinę įmonę priskirtinas valstybei.

⁽⁷⁾ 2011 m. kovo 24 d. Sprendimo *Freistaat Sachsen ir kiti prieš Komisiją*, T-443/08 ir T-455/08, Rink. p. II-1311, 93–95 punktai.

⁽⁸⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje NN 24/07 – Čekija, *Prahos savivaldybės bevielis tinklas*.

⁽⁹⁾ Panašiai, jei tinklas kuriamas ar plačiajuosčio ryšio paslaugos parūpinamos viešojo administravimo institucijų nuosaviems poreikiams tenkinti, tam tikromis aplinkybėmis tokia intervencija gali nesuteikti pranašumo ūkio subjektams. Žr. Europos Komisijos sprendimą byloje N 46/07 – Jungtinė Karalystė, *Vello viešojo sektoriaus tinklo schema*.

⁽¹⁰⁾ Europos Komisijos sprendimas byloje SA.31687(N 436/10) – Italija, Plačiajuosčių ryšių Friulijoje-Venecijoje Džulijoje (projektas „Ermes“) ir byloje N 407/09 – Ispanija, Xarxa Oberta.

⁽¹¹⁾ Subsidijos naudą greičiausiai bent iš dalies pajus trečiųjų šalių operatoriai, net jei jie mokės atlygį už didmeninę prieigą. Iš tikrųjų, didmeninės kainos dažnai yra reguliuojamos. Reguluojant kainas nustatoma mažesnė nei ta, kurią paprastai rinkoje galėtų gauti didmenininkas (gali būti nustatyta monopolinė kaina, jei nėra konkurencijos su kitais tinklais). Jeigu kainos nėra reguliuojamos, didmenininkas vis tiek turės palyginti savo kainas su vidutinėmis kainomis kitose, konkurencingesnėse vietovėse (žr. (74) punkto h papunktį), todėl kaina taip pat bus greičiausiai mažesnė už tą, kurią didmenininkas kitu atveju būtų galėjęs pasiūlyti rinkoje.

⁽¹²⁾ Subsidijos gyventojams į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį nepatenka.

⁽¹³⁾ Tai, pavyzdžiui, būtų pagalba pramonės rajonams, žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 626/09 – Italija, *Lukos pramonės rajonų NKP*.

- (10) **Konkurencijos iškraipymas.** Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ETT) praktiką finansinė parama ar parama natūra iškraipo konkurenciją, jeigu ji sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis įmonėmis⁽¹⁴⁾. Dėl konkurentui suteiktos valstybės pagalbos esami operatoriai galėtų sumažinti pralaidumą arba galimi operatoriai galėtų nuspręsti neiti į naują rinką ar geografinę vietovę. Konkurencijos iškraipymas gali padidėti, jeigu pagalbos gavėjas turi įtaką rinkoje. Jeigu pagalbos gavėjas jau dominuoja rinkoje, pagalbos priemone šis dominavimas gali būti dar padidintas, nes konkurencinis spaudimas, kurį gali daryti konkurentai, dar susilpnėtų.
- (11) **Įtaka prekybai.** Galiausiai, kadangi valstybės intervencija gali pakenkti kitų EEE valstybių paslaugų teikėjams (taip pat trukdyti įsisteigti atitinkamoje EEE valstybėje), tokia pagalba taip pat daro įtaką prekybai, nes elektroninių ryšių paslaugų rinkos (didmeninės ir mažmeninės plačiajuosčio ryšio rinkos) yra atviros operatorių ir paslaugų teikėjų konkurencijai⁽¹⁵⁾.

2.2. Pagalbos nebuvimas: rinkos ekonomikos investuotojo principo taikymas

- (12) EEE susitarimo 125 straipsnyje nustatyta, kad „šis susitarimas jokiū būdu nepažeidžia Susitariančiųjų Šalių normų, reglamentuojančių nuosavybės sistemą“. Pagal ETT praktiką, susijusią su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 345 straipsniu, vadovaujantis vienodo požiūrio principu, darytina išvada, kad valstybės kapitalas, tiesiogiai arba netiesiogiai perleistas įmonei naudoti įprastas rinkos sąlygas atitinkančiomis sąlygomis, negali būti laikomas valstybės pagalba. Jeigu valstybės investuotojo įsigyjamos akcijos arba jo atliekamos kapitalo injekcijos neteikia didelių vilčių gauti pelno (net ir tolimoje ateityje), tokia intervencija turi būti laikoma valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, o jos suderinamumas su EEE susitarimu turi būti vertinamas remiantis tik toje nuostatoje nustatytais kriterijais⁽¹⁶⁾.
- (13) Amsterdamo sprendime Europos Komisija (toliau – Komisija) išnagrinėjo privataus rinkos ekonomikos investuotojo į plačiajuosčio ryšio sektorių principo taikymą⁽¹⁷⁾. Kaip pabrėžiama šiame sprendime, valstybės investicijos atitiktis rinkos sąlygoms turi būti nuodugnai ir išsamiai įrodyta nurodant, kad nemažai prisideda privatūs investuotojai arba kad parengtas patikimas verslo planas, kuriame nurodyta tinkama investicijų grąža. Jeigu projekte dalyvauja privatūs investuotojai, taikoma *sine qua non* sąlyga, kad su investicija susijusią komercinę riziką jie prisiimtų tokiais pat sąlygomis, kaip ir valstybės investuotojas. Tai taikoma ir kitų formų valstybės paramai, kaip antai lengvatinėms paskoloms ar garantijoms⁽¹⁸⁾.

2.3. Valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui diegti, kaip visuotinės ekonominės svarbos paslaugai – Altmark kriterijai ir suderinamumas pagal EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalį.

- (14) Tam tikrais atvejais ELPA valstybės gali manyti, kad galimybės naudotis plačiajuosčio ryšio tinklu suteikimas turėtų būti laikomas visuotinės ekonominės svarbos paslauga (toliau – VESP), kaip apibrėžta EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalyje⁽¹⁹⁾ ir *Altmark* bylos jurisprudencijoje⁽²⁰⁾, ir šiuo pagrindu skirti valstybinį finansavimą. Tokiais atvejais ELPA valstybių priemonės turi būti vertinamos pagal Institucijos gaires dėl kompensacijos, suteiktos už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą⁽²¹⁾, Institucijos bendrąsias nuostatas dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma⁽²²⁾, taip pat 2011 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimą dėl Sutarties dėl Europos

⁽¹⁴⁾ 2002 m. kovo 7 d. Sprendimo Italijos Respublika prieš Komisiją, C-310/99, Rink. p. I-02289, 65 punktas.

⁽¹⁵⁾ Žr. Europos Komisijos sprendimą byloje N 237/08 – Vokietija, *Prama plačiajuosčiam ryšiui Žemutinėje Saksonijoje*.

⁽¹⁶⁾ 1991 m. kovo 21 d. Sprendimo Italijos Respublika prieš Komisiją, C-303/88, Rink. p. I-1433, 20–22 punktai.

⁽¹⁷⁾ 2007 m. Europos Komisijos sprendimas byloje C 53/06 – Nyderlandai, *Citynet Amsterdam – investuojant į Amsterdamo miesto bendrijos stiklo pluošto prieigos (FTTH) tinklą* (OL L 247, 2008 9 16, p. 27).

⁽¹⁸⁾ Institucijos gairės dėl valstybės garantijų (OL L 274, 2000 10 26, EEE priedas Nr. 48, 2000 10 26, p. 45), iš dalies pakeistas OL L 105, 2011 4 21, p. 32, EEE priedu Nr. 23, 2011 4 21, p. 1.

⁽¹⁹⁾ Pagal teismo praktiką įmonės, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, turi būti įpareigtos tai daryti valdžios institucijos aktu. Taigi, pavedimas teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugą operatoriui gali būti duotas suteikiant viešųjų paslaugų koncesiją; žr. 2000 m. birželio 13 d. Sprendimo EPAC – *Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-204/97 ir T-270/97, Rink. p. II-2267, 126 punktą ir 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Fred Olsen, SA prieš Komisiją*, T-17/02, Rink. p. II-2031, 186, 188–189 punktus.

⁽²⁰⁾ 2003 m. liepos 24 d. Sprendimas *Altmark Trans GmbH ir Regierungspräsidium Magdeburg prieš Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, C-280/00, Rink. p. I-7747. Toliau – *Altmark* sprendimas.

⁽²¹⁾ Žr. <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf> (dar nepaskelbta).

⁽²²⁾ Žr. <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VI—Framework-for-state-aid-in-the-form-of-public-service-compensation.pdf> (dar nepaskelbta).

Sąjungos veikimo 106 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai, kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms pavesta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas ⁽²³⁾, ir 2012 m. balandžio 25 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 360/2012 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, skiriamai visuotinės ekonominės svarbos paslaugas teikiančioms įmonėms ⁽²⁴⁾. Šie dokumentai (visi kartu vadinami VESP dokumentų rinkiniu) taip pat taikomi valstybės pagalbai plačiajuosčiam ryšiui diegti. Tolesniuose punktuose, atsižvelgiant į tam tikrus sektoriaus ypatumus, tik paaiškinama kai kurių šiuose dokumentuose aprašytų principų taikymo plačiajuosčio ryšio finansavimui tvarka.

VESP apibrėžtis

- (15) Dėl VESP apibrėžties Institucija iš esmės jau paaiškino, kad ELPA valstybės negali priskirti konkrečių viešųjų paslaugų išipareigojimų paslaugoms, kurias patenkinamai ir su valstybės apibrėžtu viešuoju interesu suderinamomis sąlygomis, pvz., susijusiomis su kaina, objektyviais kokybės reikalavimais, tęstinumu ir galimybe naudotis paslauga, jau teikia arba gali teikti įprastomis rinkos sąlygomis veikiančios įmonės ⁽²⁵⁾.
- (16) Taikydama šį principą plačiajuosčio ryšio sektoriuje, Institucija laikosi nuomonės, kad tose vietovėse, kuriose privatūs investuotojai jau yra investavę į plačiajuosčio ryšio tinklo infrastruktūrą (arba toliau plečia savo tinklo infrastruktūrą) ir jau teikia konkurencingas plačiajuosčio ryšio paslaugas, užtikrindami deramą plačiajuosčio ryšio aprėptį, panašios konkurencingos ir valstybės finansuojamos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros kūrimas negali būti laikomas VESP, kaip apibrėžta EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalyje ⁽²⁶⁾. Tačiau kai galima įrodyti, kad privatūs investuotojai negali artimiausioje ateityje ⁽²⁷⁾ visiems gyventojams ar naudotojams užtikrinti tinkamos plačiajuosčio ryšio aprėpties ir dėl to didelė gyventojų dalis gali neturėti ryšio, įmonei, kuriai pavesta teikti VESP, gali būti suteikta viešųjų paslaugų kompensacija, jeigu tenkinamos pirmiau nurodytame VESP komunikate nustatytos sąlygos. Šiomis aplinkybėmis tinklai, į kuriuos atsižvelgiama vertinant VESP poreikį, visada turėtų būti panašios rūšies, konkrečiai bazinio plačiajuosčio ryšio arba NKP tinklai.
- (17) Be to, plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimas ir valdymas gali būti laikomas VESP tik tuo atveju, jeigu tokia infrastruktūra leidžia suteikti visuotinį ryšį visiems tam tikros vietovės vartotojams – ir gyventojams, ir verslo klientams. Nepakanka užtikrinti ryšį tik įmonėms ⁽²⁸⁾.
- (18) VESP užduoties privalomasis pobūdis taip pat reiškia, kad tinklo, kurį ketinama diegti, teikėjas negalės savo nuožiūra ir (arba) ką nors diskriminuodamas atsisakyti teikti didmeninę prieigą prie infrastruktūros (pavyzdžiui, dėl to, kad tam tikroje vietovėje gali būti komerciškai nepelninga suteikti galimybę naudotis paslaugomis).
- (19) Atsižvelgiant į konkurencijos lygį, kuris buvo pasiektas liberalizavus EEE elektroninių ryšių sektorių, visų pirma į dabartinę konkurenciją mažmeninėje plačiajuosčio ryšio rinkoje, valstybės lėšomis finansuojamas tinklas, kuris diegiamas teikiant VESP, turėtų būti prieinamas visiems suinteresuotiesiems operatoriams. Taigi, plačiajuosčio ryšio diegimo priskyrimas VESP užduočiai turėtų būti pagrįstas pasyvios ⁽²⁹⁾, neutralios ⁽³⁰⁾ ir atviros prieigos infrastruktūros teikimu. Toks tinklas turėtų padėti užtikrinti, kad norintys naudotis prieiga subjektai prie tinklo galėtų prisijungti visais galimais būdais ir būtų užtikrinta veiksminga mažmeninės rinkos konkurencija, o galutiniai vartotojai gautų konkurencingas ir įperkamas paslaugas ⁽³¹⁾.

⁽²³⁾ EEE susitarimo XV priedo 1h punkte nurodytas teisės aktas, Sprendimas Nr. 66/2012 (OL L 207, 2012 8 2, p. 46 ir EEE priedas Nr. 43, 2012 8 2, p. 56), (OL L 7, 2012 1 11, p. 3–10).

⁽²⁴⁾ EEE susitarimo XV priedo 1ha punkte nurodytas teisės aktas, žr. 2012 m. gruodžio 7 d. Jungtinio komiteto sprendimą Nr. 225/2012, dar nepaskelbtas.

⁽²⁵⁾ Žr. Institucijos gairių dėl kompensacijos, suteiktos už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą, 48 punktą ir Bendrųjų nuostatų dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma 13 punktą.

⁽²⁶⁾ Žr. Institucijos gairių dėl kompensacijos, suteiktos už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą, 49 punktą.

⁽²⁷⁾ Sąvoka „artimiausioje ateityje“ turėtų būti suprantama kaip trejų metų laikotarpis pagal šių gairių (59) punktą.

⁽²⁸⁾ Pagal Institucijos gairių dėl kompensacijos, suteiktos už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą, 50 punkte nurodytą principą. Taip pat žr. Europos Komisijos sprendimą N 284/05 – Airija, *Regioninė plačiajuosčio ryšio programa „Metropolitan Area Networks“*, II ir III etapai ir sprendimą N 890/06 – Prancūzija, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*.

⁽²⁹⁾ Pasyvioji tinklo infrastruktūra iš esmės yra fizinė tinklų infrastruktūra. Dėl apibrėžties žr. terminų žodynelį.

⁽³⁰⁾ Tinklas turėtų būti technologiniu požiūriu neutralus, kad norintys naudotis prieiga subjektai galėtų naudoti bet kokias technologijas paslaugoms galutiniams vartotojams teikti.

⁽³¹⁾ Pagal šių gairių (74) g punktą.

- (20) Todėl VESP užduotis turėtų apimti tik visuotinį ryšį užtikrinančio plačiajuosčio ryšio tinklo diegimą ir susijusių didmeninės prieigos paslaugų teikimą ir neturėtų apimti mažmeninių ryšio paslaugų⁽³²⁾. Kai VESP užduoties vykdytojas yra ir vertikaliai integruotas plačiajuosčio ryšio operatorius, reikėtų imtis tinkamų apsaugos priemonių siekiant išvengti bet kokio interesų konflikto, pernelyg didelės diskriminacijos ir bet kokių kitų paslėptų netiesioginių pranašumų⁽³³⁾.
- (21) Atsižvelgiant į tai, kad elektroninių ryšių rinka yra visiškai liberalizuota, galima teigti, jog VESP užduotis plačiajuosčiam ryšiui diegti negali būti grįsta išskirtinių ar specialių teisių VESP teikėjui suteikimu pagal EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalį.

Kompensacijos apskaičiavimas ir lėšų susigrąžinimas

- (22) Apskaičiuojant VESP kompensaciją visiškai taikomi VESP dokumentų rinkinyje nustatyti principai. Tačiau, atsižvelgiant į plačiajuosčio ryšio sektoriaus ypatumus, naudinga įtraukti paaiškinimą dėl VESP, kuriomis siekiama teikti plačiajuosčio ryšio paslaugas jų neturinčiose didesnėje teritorijoje esančiose apylinkėse ar rajonuose (vadinamieji „baltieji taškai“), kuriuose kai kurie operatoriai yra įdiegę savo tinklo infrastruktūrą arba planuoja tai padaryti artimiausioje ateityje. Tais atvejais, kai vietovėje, kurioje patikėta teikti VESP, dėl jos dydžio ir vietos nėra apsiribojama tik „baltaisiais taškais“, VESP teikėjui gali pririnkti įdiegti tinklo infrastruktūrą ir pelningose vietovėse, kuriose jau veikia komerciniai operatoriai. Tokiu atveju suteikta kompensacija turėtų padengti tik infrastruktūros diegimo nepelninguose „baltuosiuose taškuose“ išlaidas, atsižvelgiant į susijusias pajamas ir nuosaukų pelną⁽³⁴⁾.
- (23) Daugeliu atvejų, užuot nustatius kompensaciją atsižvelgiant tik į faktiškai patirtas išlaidas ir gautas pajamas, gali būti tinkama iš anksto nustatyti fiksuotą kompensacijos dydį, kad būtų padengtas tikėtinas atitinkamo laikotarpio finansavimo trūkumas. Nustatant fiksuotą kompensacijos dydį paprastai įmonė labiau skatinama mažinti išlaidas ir ilgalaičiu laikotarpiu plėsti verslą⁽³⁵⁾. Jeigu VESP užduotis plačiajuosčio ryšio tinklui diegti nėra grįsta viešosios infrastruktūros diegimu, reikėtų nustatyti tinkamus peržiūros ir lėšų susigrąžinimo mechanizmus, siekiant, kad VESP teikėjas negalėtų įgyti pernelyg didelio pranašumo, išlaikydamas valstybinėmis lėšomis finansuoto tinklo nuosavybę pasibaigus VESP koncesijai.

2.4. Administracinės ir reguliavimo priemonės, kuriomis remiamas plačiajuosčio ryšio diegimas, nepatenkantis į EEE valstybės pagalbos taisyklių taikymo sritį

- (24) ELPA valstybės, be tiesioginio finansavimo teikimo įmonėms, gali pasirinkti kelių rūšių priemones, kad paspartintų plačiajuosčio ryšio ir visų pirma NKP tinklų diegimą. Šiomis priemonėmis nebūtinai turi būti teikiama valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

⁽³²⁾ Šis apribojimas grindžiamas tuo, kad, iš karto įdiegus visuotinį ryšį užtikrinantį plačiajuosčio ryšio tinklą, rinkoje veikiančių jėgų paprastai pakanka tam, kad visiems vartotojams ryšių paslaugos būtų teikiamos už konkurencingą kainą.

⁽³³⁾ Tokios apsaugos priemonės visų pirma turėtų būti reikalavimas atskirti sąskaitas, taip pat nuo vertikaliai integruoto operatoriaus struktūriškai ir teisiškai atskiro subjekto sukūrimas. Toks subjektas turėtų išskirtinę atsakomybę laikytis jam paskirtos VESP užduoties reikalavimų ir ją vykdyti.

⁽³⁴⁾ ELPA valstybės, atsižvelgdamos į kiekvieno atvejo ypatumus, turi pačios nustatyti tinkamiausius metodus, kuriais užtikrintų, kad suteikta kompensacija būtų skirta tik VESP užduoties vykdymo „baltuosiuose taškuose“ pagal VESP dokumentų rinkinyje nustatytus principus išlaidoms padengti, atsižvelgiant į susijusias pajamas ir nuosaukų pelną. Pavyzdžiui, suteikta kompensacija galėtų būti grįsta įplaukų iš komercinio infrastruktūros naudojimo pelningose vietovėse, kuriose jau veikia komerciniai operatoriai, ir įplaukų iš komercinio infrastruktūros naudojimo „baltuosiuose taškuose“ palyginimu. Bet koks pelnas, viršijantis nuosaukų pelną, t. y. pelnas, didesnis už vidutinę pramonės grąžą iš kapitalo, skirta atitinkamai plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai diegti, galėtų būti skirtas VESP finansuoti nepelningose vietovėse, o likusioji pelno dalis galėtų būti padengta iš suteiktos piniginių kompensacijos. Žr. Europos Komisijos sprendimą N 331/08, Prancūzija – THD Hauts de Seine.

⁽³⁵⁾ Tačiau jeigu būsimų išlaidų ir pajamų prognozėms būdingas didelis neuztikrintumas, o informacija – ypač nenuosekli, valdžios institucija taip pat gali būti linkusi nustatyti ne griežtą *ex ante* kompensacijos modelį, bet *ex ante* ir *ex post* kompensacinių modelių derinį (pvz., numatyti lėšų susigrąžinimo atvejus, kad padidėjusį neplanuotą pelną būtų galima vienodai padalyti).

- (25) Kadangi paprastai didelę NKP tinklų diegimo dalį sudaro civilinės inžinerijos darbai ⁽³⁶⁾, ELPA valstybės, taikydamos elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ⁽³⁷⁾, gali nuspręsti, pvz., palengvinti servituto teisių gavimo procedūrą ir reikalauti, kad tinklų operatoriai koordinuotų civilinės inžinerijos darbus ir (arba) dalytųsi tam tikromis savo infrastruktūros dalimis. Lygiai taip pat ELPA valstybės gali reikalauti, kad, statant naujas konstrukcijas (įskaitant naujus vandentiekio, energijos, transporto ar nuotekų tinklus) ir (arba) pastatus, būtų įrengtos tinkamos NKP. Trečiosios šalys taip pat gali savo lėšomis įrengti pasyviąją tinklo infrastruktūrą, kai bet kuriuo atveju būtina atlikti bendruosius civilinės inžinerijos darbus. Ši galimybė visiems suinteresuotiesiems operatoriams turėtų būti suteikiama skaidriai ir be jokios diskriminacijos, ir iš esmės ji turėtų būti prieinama visiems galimiems vartotojams, o ne tik elektroninių ryšių operatoriams (t. y. elektra, dujos, vandens tiekimo įranga ir t. t.) ⁽³⁸⁾. Centralizuotas esamos infrastruktūros (subsidiuotos ar kitokios) aprašas, į kuri gali būti įtraukti planuojami darbai, galėtų padėti diegti komercinį plačiajuosčių ryši ⁽³⁹⁾. Esama infrastruktūra susijusi ne tik su telekomunikacijų infrastruktūra, pvz., kabeline, beveile ar palydovine infrastruktūra, bet ir su alternatyvia kitų įmonių (kaip antai komunalinių paslaugų įmonių) infrastruktūra (kanalizacijos vamzdžiai, šuliniai ir kt.) ⁽⁴⁰⁾.

2.5. Suderinamumo vertinimas pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktą

- (26) Jeigu valstybės intervencija, kuria remiamas plačiajuosčio ryšio diegimas, atitinka 2.1 skirsnyje apibrėžtas sąlygas, Institucija jos suderinamumą paprastai vertins pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktą ⁽⁴¹⁾. Regionų ir vietos institucijos iki šiol taikė įvairius intervencijos modelius. Nebaigtinis šių modelių sąrašas pateikiamas priedėlyje. Be priedėlyje apibūdintų modelių, valdžios institucijos taip pat gali sukurti kitus modelius plačiajuosčio ryšio diegimui paremti ⁽⁴²⁾. Visų rūšių intervencijos formoms turi būti taikomi visi šiose gairėse nustatyti suderinamumo kriterijai ⁽⁴³⁾.
- (27) Valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui projektai gali būti įgyvendinami remiamose vietovėse, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies a ir c punktuose ir konkrečiose Regioninės pagalbos taisyklėse ⁽⁴⁴⁾. Šiuo atveju pagalba plačiajuosčiam ryšiui gali atitikti regioninės pagalbos taisyklėse apibrėžtos pagalbos pradinėms investicijoms reikalavimus. Jeigu priemonei taikomos tokios taisyklės ir jeigu ji taikoma norint suteikti individualią *ad hoc* pagalbą vienai įmonei arba pagalbą tik tam tikrai vienai veiklos sričiai, ELPA valstybės privalo įrodyti, kad regioninės pagalbos taisyklėse nustatytos sąlygos yra tenkinamos. Pirmiausia susijusiu projektu turi būti prisidedama prie nuoseklios regiono plėtros strategijos ir, atsižvelgiant į projekto pobūdį ir mastą, neturi būti pernelyg iškraipoma konkurencija.

2.5.1. Bendrų suderinamumo principų apžvalga

- (28) Atlikdama vertinimą pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktą Institucija užtikrina, kad teigiamas pagalbos priemonės poveikis siekiant visuotinės svarbos tikslo būtų didesnis už jos galimą neigiamą šalutinį poveikį, kaip antai prekybos ir konkurencijos iškraipymą. Komisija šį vertinimą atlieka dviem etapais.

⁽³⁶⁾ Pavyzdžiui, kasimo darbai, kabelių tiesimas, laidų išvedžiojimas pastatuose. Diegiant stiklo pluošto prieigos tinklus tokių darbų sąnaudos gali sudaryti iki 70–80 % investicinių sąnaudų.

⁽³⁷⁾ Žr. šio sprendimo 3 išnašą.

⁽³⁸⁾ Taip pat žr. Europos Komisijos sprendimą byloje N 383/09 – Vokietija, N 150/2008 *Plačiajuosčių ryšys Saksonijos kaimo vietovėse pakeitimas*. Ši byla buvo susijusi su situacija, kai bendrieji civilinės inžinerijos darbai, pvz., kelių priežiūra, nebuvo laikomi valstybės pagalba. Priemonės, kurių ėmėsi Vokietijos institucijos, buvo „bendrieji civilinės inžinerijos darbai“, kuriuos valstybė priežiūros tikslais bet kuriuo atveju būtų atlikusi. Apie galimybę įrengti kabelių kanalus ir plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą vykdant kelių priežiūros darbus – taip pat operatorių sąnaudomis – buvo paskelbta viešai ir ji nebuvo skirta tik plačiajuosčio ryšio sektoriui ar į jį orientuota. Tačiau negalima paneigti, kad tokių darbų valstybinis finansavimas patenka į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąvokos taikymo sritį, jeigu tokie darbai skirti tik plačiajuosčio ryšio sektoriui ar į jį orientuoti.

⁽³⁹⁾ Žr., pvz., Vokietijos nacionalinės reguliavimo institucijos priemonę „Infrastrukturatlas“, kuria naudojamesi operatoriai savanoriškai dalijasi informacija apie turimą infrastruktūrą, kuri gali būti pakartotinai panaudojama.

⁽⁴⁰⁾ Reikėtų prisiminti, kad elektroninių ryšių reguliavimo sistema suteikia kompetentingoms nacionalinėms institucijoms galimybę reikalauti, kad įmonės pateiktų būtiną informaciją, kad kompetentingos nacionalinės institucijos kartu su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis galėtų parengti išsamų tinklo elementų ir priemonių pobūdžio, prieinamumo ir geografinės vietovės aprašą ir išplatinti jį suinteresuotosioms šalims. Žr. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (pagrindų direktyva) su pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, 12 straipsnio 4 dalį.

⁽⁴¹⁾ Žr., pvz., Institucijos sprendimą Nr. 231/11/COL *dėl spartaus naujos kartos prieigos tinklų diegimo Trumės savivaldybės kaimo vietovėse* (OL C 10, 2012 1 2, p. 5 ir EEE priedas Nr. 2, 2012 1 12, p. 3). Visų Europos Komisijos sprendimų, priimtų pagal valstybės pagalbos taisyklės dėl plačiajuosčio ryšio, sąrašą galima rasti adresu http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf.

⁽⁴²⁾ Pavyzdžiui, siekiant pašalinti kreditų ilgalaikėms investicijoms į infrastruktūrą trūkumą, naudinga priemonė gali būti paskolos (vietoj subsidijų).

⁽⁴³⁾ Tai nepažeidžia galimo Institucijos regioninės pagalbos gairių taikymo, kaip nurodyta (27) punkte.

⁽⁴⁴⁾ Žr. Institucijos nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gaires, taikomas *ratione temporis* (pvz., 2007–2013 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairės (OL L 54, 2008 2 28, p. 1, EEE priedas Nr. 11, 2008 2 28, p. 1).

(29) Pirmą, kiekviena pagalbos priemonė turi atitikti toliau nurodytas būtinas sąlygas. Jeigu nors viena iš toliau nuodytų sąlygų nėra tenkinama, pagalba bus pripažįstama nesuderinama su EEE susitarimu:

- 1) priemonė padeda siekti visuotinės svarbos tikslų;
- 2) atvejai, kai dėl rinkos nepakankamumo arba svarbių skirtumų paslauga rinkoje neteikiama;
- 3) valstybės pagalbos kaip politikos priemonės tinkamumas;
- 4) skatinamasis pagalbos poveikis;
- 5) teikiama tik mažiausia būtina pagalba;
- 6) ribotas neigiamas poveikis;
- 7) skaidrumas.

(30) Antra, jei tenkinamos visos būtinosios sąlygos, Institucija lygina teigiamą pagalbos priemonės poveikį siekiant visuotinės svarbos tikslo ir jos galimą neigiamą šalutinį poveikį.

(31) Atskiri Institucijos vertinimo plačiajuosčio ryšio srityje etapai išsamiau išdėstyti tolesniuose skirsniuose.

(1) P r i e m o n ė p a d e d a s i e k t i v i s u o t i n ė s s v a r b o s t i k s l ų

(32) Vertindama visuotinės svarbos tikslą Institucija įvertins, kiek planuojama intervencija padės siekti pirmiau nurodytų visuotinės svarbos tikslų.

(2) A t v e j a i , k a i d ė l r i n k o s n e p a k a n k a m u m o a r b a s v a r b i ų s k i r t u m ų p a s l a u g a r i n k o j e n e t e i k i a m a

(33) Rinkos nepakankamumas yra tada, kai be intervencijos rinkos, atsižvelgiant į jų turimas priemones, neduoda veiksmingų rezultatų visuomenei. Taip gali atsitikti, pvz., kai neatliekamos tam tikros investicijos, net jeigu ekonominė nauda visuomenei yra didesnė už planuojamas išlaidas⁽⁴⁵⁾. Tokiais atvejais suteikiant valstybės pagalbą gali būti daromas teigiamas poveikis, o derinant ekonomines paskatas įmonėms gali būti padidintas bendras veiksmingumas. Plačiajuosčio ryšio sektoriuje vienos formos rinkos nepakankamumas susijęs su teigiamu išoriniu poveikiu. Toks išorinis poveikis atsiranda, kai rinkos dalyviai negauna visos savo veiksmų naudos. Pavyzdžiui, kai plačiajuosčio ryšio tinklai yra prieinami, galima teikti daugiau paslaugų ir diegti inovacijas, kurios greičiausiai bus naudingos didesniai žmonių skaičiui, o ne tik tiesioginiams investuotojams ir tinklo abonementams. Taigi dėl rinkos rezultatų būtų pernelyg mažai privačių investicijų į plačiajuosčio ryšio tinklus.

(34) Atsižvelgiant į ekonominius gyventojų tankio ypatumus, plačiajuosčio ryšio tinklus paprastai pelningiau diegti ten, kur galima paklausa yra didesnė ir labiau koncentruota, t. y. tankiau gyvenamose vietose. Kadangi investuojant patiriamos didelės fiksuotos išlaidos, mažėjant gyventojų tankiui, labai didėja vieneto sąnaudos⁽⁴⁶⁾. Todėl komerciniais pagrindais diegiami plačiajuosčio ryšio tinklai paprastai būna pelningi tik tam tikroje gyvenamos vietovės dalyje. Tačiau plačiai paplitusi ir įperkama plačiajuosčio ryšio prieiga daro teigiamą išorinį poveikį, nes leidžia spartinti augimą ir inovacijų diegimą visuose ekonomikos sektoriuose. Jeigu rinkoje neužtikrinama pakankama plačiajuosčio ryšio aprėptis arba prieigos sąlygos nepakankamai geros, valstybės pagalba gali padėti ištaisyti tokį rinkos nepakankamumą.

⁽⁴⁵⁾ Tačiau tai, kad konkreti įmonė gali būti nepajėgi įgyvendinti projekto be pagalbos, nereiškia, kad yra rinkos nepakankamumas. Pavyzdžiui, įmonės sprendimas neinvestuoti į menko pelningumo projektą ar regioną, kuriame yra nedidelė rinkos paklausa ir (arba) prastas sąnaudų konkurencingumas, gali būti ne rinkos nepakankamumo, o tinkamai veikiančios rinkos ženklas.

⁽⁴⁶⁾ Diegiant palydovines sistemas taip pat patiriamos vieneto sąnaudos, tačiau jų mastas yra didesnis ir todėl gyventojų tankis joms neturi didelės įtakos.

(35) Antras galimas visuotinės svarbos tikslas susijęs su teisingumu. Vyriausybės gali nuspręsti imtis intervencinių priemonių, kad pašalintų dėl rinkos rezultatų atsiradusią socialinę ar regionų nelygybę. Tam tikrais atvejais valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui gali būti panaudojama siekiant teisingumo tikslų, t. y. kaip būdas sudaryti geresnes sąlygas visiems visuomenės nariams naudotis svarbiausiomis ryšio priemonėmis ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime, turėti saviraiškos laisvę ir taip padidinti socialinę bei teritorinę sanglaudą.

(3) Valstybės pagalbos kaip politikos priemonės tinkamumas ir priemonės struktūra

(36) Viešoji intervencija plačiajuosčio ryšio tinklams remti gali būti taikoma valstybės, regiono ar savivaldybės lygmeniu⁽⁴⁷⁾. Todėl, siekiant išvengti dubliavimo ir nenuoseklumo, svarbu koordinuoti įvairias intervencines priemones. Siekiant užtikrinti vietos intervencinių priemonių nuoseklumą ir koordinavimą, būtina užtikrinti didelį vietos iniciatyvų skaidrumą.

(37) Jeigu įmanoma, atsižvelgiant į gebėjimus ir ypatumus, ELPA valstybės raginamos parengti nacionalines schemas, kuriose būtų nustatyti pagrindiniai viešasis iniciatyvas grindžiantys principai, ir nurodyti svarbiausias planuojamų tinklų savybes⁽⁴⁸⁾. Nacionalinėmis bendrosiomis plačiajuosčio ryšio plėtros schemomis užtikrinamas nuoseklus valstybinių lėšų naudojimas, sumažinama administracinė našta, kuri tenka mažesnėms pagalbam teikiančioms institucijoms, ir paspartinamas individualių pagalbos priemonių įgyvendinimas. Be to, ELPA valstybės raginamos centrinio lygmeniu pateikti aiškias rekomendacijas dėl iš valstybės pagalbos lėšų finansuojamų plačiajuosčio ryšio projektų įgyvendinimo.

(38) Rengiant konkurenciją skatinančią valstybės pagalbos priemonę plačiajuosčiam ryšiui remti, ypač svarbus yra nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo. Nacionalinės reguliavimo institucijos dėl lemiamo vaidmens, kuris joms skirtas pagal sektorinį reguliavimą, įgijo techninių žinių ir patirties⁽⁴⁹⁾. Jos geriausiai gali padėti valdžios institucijoms valstybės pagalbos schemų klausimais ir su jomis turėtų būti konsultuojamasi nustatant tikslias vietas. Su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis taip pat turėtų būti konsultuojamasi nustatant didmeninės prieigos kainas bei sąlygas ir sprendžiant prieigą naudotis norinčių subjektų ir subsidijuojamos infrastruktūros operatoriaus ginčus. ELPA valstybės raginamos nacionalinėms reguliavimo institucijoms skirti reikiamus išteklius, kad jos galėtų vykdyti tokią pagalbinę funkciją. Jeigu būtina, ELPA valstybės turėtų nustatyti tinkamą teisinį tokio nacionalinių reguliavimo institucijų dalyvavimo plačiajuosčio ryšio projektuose, kuriems teikiama valstybės pagalba, pagrindą. Siekdamas laikytis geriausios praktikos, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų paskelbti vietos institucijoms skirtas gaires, kuriose, atsižvelgiant į elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ir Institucijos priimtas susijusias rekomendacijas, be kita ko, būtų pateiktos rekomendacijos dėl rinkos analizės, didmeninės prieigos produktų ir kainų nustatymo principų⁽⁵⁰⁾.

(39) Be nacionalinių reguliavimo institucijų dalyvavimo, naudingų patarimų taip pat gali suteikti nacionalinės konkurencijos institucijos, visų pirma dėl didelių bendrųjų schemų, kad padėtų nustatyti vienodas sąlygas pasiūlymus teikiančioms operatoriams ir išvengti neproporcingai didelės valstybės lėšų dalies skyrimo vienam operatoriui, taip sustiprinant jo (galbūt jau dominuojančią) padėtį rinkoje⁽⁵¹⁾. Be to, kad nacionalinės reguliavimo institucijos atlieka tam

⁽⁴⁷⁾ Dėl savivaldybių ir regionų finansavimo žr. Europos Komisijos sprendimą byloje SA 33420 (2011/N) – Vokietija, *Breitband Lohr am Main*, Europos Komisijos sprendimą byloje N 699/09 – Ispanija, *Desarrollo del programa de infraestructuras de telecomunicaciones en la Región de Murcia*.

⁽⁴⁸⁾ ES valstybės narės dažnai pranešdavo apie bendrąsias programas, kuriose apibūdinama, kokiomis sąlygomis gali būti teikiamas savivaldybių ar regionų finansavimas plačiajuosčiam ryšiui diegti. Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 62/10 – Suomija, *Sparčiojo plačiajuosčio ryšio rengimas retai apgyvendintose vietovėse Suomijoje*, Europos Komisijos sprendimą byloje N 53/10 – Vokietija, *Federalinė bendroji paramos kabelių kanalams programa*, arba Europos Komisijos sprendimą byloje N 30/10 – Švedija, *Valstybės pagalba plačiajuosčiam ryšiui pagal kaimo plėtros sistemą*.

⁽⁴⁹⁾ Žr. šios sprendimo 3 išnašą.

⁽⁵⁰⁾ Žr., pvz., 2008 m. lapkričio 5 d. Institucijos rekomendaciją dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal EEE susitarimo XI priedo 5cl punkte nurodytą teisės aktą (*Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos*), (OL C 156, 2009 7 9, p. 18 ir EEE priedas Nr. 36, 2009 7 9, p. 1). Tai padidintų skaidrumą, sumažintų vietos institucijoms tenkančią administracinę našta, o nacionalinėms reguliavimo institucijoms nereikėtų atskirai nagrinėti kiekvienos valstybės pagalbos bylos.

⁽⁵¹⁾ Žr., pvz., *Avis n° 12-A-02 du 17.1.2012 relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit* (Prancūzijos konkurencijos institucijos nuomonė dėl labai spartaus plačiajuosčio ryšio tinklų diegimo).

tikrą vaidmenį, kai kurios ELPA valstybės įsteigia nacionalinius kompetencijos centrus, kad padėtų mažoms vietos valdžios institucijoms parengti tinkamas valstybės pagalbos priemones ir užtikrintų nuoseklią valstybės pagalbos taisyklių taikymą, kaip nurodyta šiose gairėse ⁽⁵²⁾.

- (40) Siekiant tinkamai parengti priemonę, pusiausvyros tyrime taip pat reikalaujama, kad valstybės pagalba būtų *tinkama* politikos priemonė problemai spręsti. Šiuo atžvilgiu, nors *ex ante* reguliavimas daugeliu atvejų padėjo įdiegti plačiajuosčių ryšių miesto ir tankiau gyvenamose vietovėse, šios priemonės gali nepakakti sąlygoms teikti plačiajuosčio ryšio paslaugas, ypač nepakankamai aptarnaujamose vietovėse, kurioms būdingas mažas investicijų pelningumas, sudaryti ⁽⁵³⁾. Be to, nors plačiajuosčio ryšio paklausos skatinimo priemonės (pvz., lengvatų taikymas galutiniams vartotojams) gali turėti teigiamą poveikį plačiajuosčio ryšio skverbčiai ⁽⁵⁴⁾, plačiajuosčio ryšio trūkumo problema ne visada išsprendžiama šiomis priemonėmis ⁽⁵⁵⁾. Taigi tam tikrais atvejais gali nelikti jokios kitos galimybės, kaip tik valstybės lėšomis išspręsti plačiajuosčio ryšio trūkumo problemą. Pagalbą teikiančios institucijos taip pat atsižvelgia į dažnių spektro (per)skirstymą, dėl kurio tinklas gali būti sparčiai plečiamas tikslinėse vietovėse, o tai galėtų padėti pagalbą teikiančioms institucijoms pasiekti tikslus neteikiant tiesioginių subsidijų.

(4) Skatinamasis pagalbos poveikis

- (41) Vertinant priemonės *skatinamąjį poveikį*, būtina išnagrinėti, ar susijusi investicija į plačiajuosčio ryšio tinklą negalėtų būti atliekama per tą patį laiką ir be valstybės pagalbos. Jeigu operatoriui taikomi tam tikri įpareigojimai aprėpti tikslinę vietovę ⁽⁵⁶⁾, jis gali neatitikti reikalavimų valstybės pagalbai gauti, nes tokia pagalba vargu ar turėtų skatinamąjį poveikį.

(5) Teikiama tik būtina pagalba

- (42) Vertindama priemonių, apie kurias pranešta, *proporcingumą*, Institucija nurodys keletą būtinų sąlygų, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti susijusių valstybės pagalbą ir galimą konkurencijos iškraipymą, kaip išsamiau paaiškinta tolesniuose skirsniuose.

(6) Ribotas neigiamas poveikis

- (43) Tačiau dėl pagalbos pasikeitus pagalbos gavėjo elgesiui, gali būti daromas ir neigiamas poveikis konkurencijai ir prekybai. Konkurencijos iškraipymo svarba gali būti įvertinta vertinant poveikį konkurentams. Jei konkurentai pamato, jog dėl pagalbos jų ankstesnių investicijų pelningumas mažėja, jie gali nuspręsti mažinti savo investicijas ateityje arba apskritai pasitraukti iš rinkos ⁽⁵⁷⁾. Be to, jeigu tikėtina, kad konkurencinę atranką laimės įmonė, kuri jau dominuoja rinkoje arba gali imti dominuoti dėl valstybės finansuojamos investicijos, dėl pagalbos priemonės konkurencinis spaudimas, kurį gali daryti konkurentai, gali susilpnėti. Be to, jei valstybės pagalbos priemone arba jos teikimo sąlygomis (įskaitant priemonės finansavimo būdą, kai jis yra neatsiejama tos priemonės dalis) neišvengiamai pažeidžiama EEE teisė, pagalba negali būti paskelbta suderinama su EEE susitarimu ⁽⁵⁸⁾.

(7) Skaidrumas

- (44) Pagalba skiriama skaidriai; visų pirma turi būti užtikrinama, kad ELPA valstybės, ekonominės veiklos vykdytojai, suinteresuotoji visuomenės dalis ir Institucija galėtų lengvai susipažinti su visais svarbiais aktais ir informacija, susijusia su pagal šiuos aktus skirta pagalba. Skaidrumo reikalavimai išsamiau aptariami šių gairių (74) punkte.

⁽⁵²⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 237/08 – *Vokietija, Parama plačiajuosčiam ryšiui Žemutinėje Saksonijoje* arba Europos Komisijos sprendimą SA.33671 – *Jungtinė Karalystė, Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽⁵³⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą N 473/07 – *Italija, Plačiajuosčio ryšys, skirtas Alto Adige, Europos Komisijos sprendimą N 570/07 – Vokietija, Plačiajuosčio ryšys Badeno-Viurtembergo kaimo vietovėse*.

⁽⁵⁴⁾ Visų pirma skatinti naudojimąsi esamais plačiajuosčio ryšio sprendimais, t. y. tiek vietiniais antžeminiais fiksuotojo arba bevielio ryšio tinklais, tiek visuotinai prieinamais palydovinio ryšio sprendimais.

⁽⁵⁵⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą N 222/06 – *Italija, Pagalba skaitmeninei atskirčiai Sardinijoje šalinti*.

⁽⁵⁶⁾ Tai, pvz., gali būti taikoma LTE (ilgalaikio vystymo, angl. *long-term evolution*) arba LTE pažangiojo judriojo ryšio operatoriams, kurių licencijų sąlygose nustatyti aprėpties tikslinėje vietovėje tikslai. Panašiai, jeigu operatorius, kuriam skirtas universaliųjų paslaugų išpareigojimas, gauna kompensaciją už viešąsias paslaugas, negalima suteikti jokios papildomos valstybės pagalbos tam pačiam tinklui finansuoti.

⁽⁵⁷⁾ Tokio pobūdžio poveikis gali būti vadinamas „išstūmimu“.

⁽⁵⁸⁾ Žr., pvz., 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 78 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks*, C-333/07, Rink. p. I-10807, 94–116 punktus.

(8) Bendras pusiausvyros tyrimas ir suderinamumo sąlygos, kuriomis ribojamas konkurencijos iškraipymas

- (45) Kruopščiai suplanuota valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui schema turėtų būti užtikrinta, kad bendra priemonės poveikio pusiausvyra būtų teigiama.
- (46) Šiuo atžvilgiu valstybės pagalbos priemonės poveikį galima apibūdinti kaip veiklos pokytį, palyginti su tuo, kas būtų buvę be pagalbos. Teigiamas pagalbos poveikis yra tiesiogiai susijęs su pagalbos gavėjo elgesio pokyčiu. Dėl jo turėtų atsirasti sąlygos siekti pageidaujamo visuotinės svarbos tikslo. Plačiajuosčio ryšio sektoriuje pagalba padeda diegti naują infrastruktūrą, kuri priešingu atveju nebūtų diegiama, taigi rinkoje užtikrinamas papildomas pralaidumas ir sparta, taip pat mažesnės kainos ir didesnės vartotojų pasirinkimo galimybės, aukštesnė kokybė ir inovacijos. Tai taip pat padėtų užtikrinti geresnę vartotojų prieigą prie internetinių išteklių ir, įskaitant didesnę vartotojų apsaugą šioje srityje, tikėtina, kad skatins didesnę paklausą.
- (47) Subsidijuojamas tinklas turėtų sudaryti sąlygas užtikrinti esminius pokyčius plačiajuosčio ryšio prieinamumo atžvilgiu. Esminis pokytis gali būti įrodytas, jeigu dėl viešosios intervencijos: i) pasirinktas pasiūlymo teikėjas atlieka dideles naujas investicijas į plačiajuosčio ryšio tinklą⁽⁵⁹⁾ ir ii) dėl subsidijuojamos infrastruktūros rinkoje atsiranda dideli nauji pajėgumai⁽⁶⁰⁾, greitis ir konkurencija⁽⁶¹⁾, susiję su galimybėmis naudotis plačiajuosčio ryšio paslaugomis ir pralaidumu. Esminis pokytis lyginamas su esama, taip pat konkrečiai planuojama tinklo plėtra.
- (48) Be to, siekiant užtikrinti, kad konkurencijai būtų daromas kuo mažesnis neigiamas poveikis, turi būti įgyvendinamos įvairios sąlygos, susijusios su pagalbos priemonės struktūra, kaip nurodyta 3.4 skirsnyje.
- (49) Siekdama toliau riboti konkurencijos iškraipymą, Institucija gali reikalauti, kad tam tikros schemos būtų įgyvendinamos ribotą laiką (paprastai ketverius metus ar mažiau) ir vertinamos siekiant patikrinti: i) ar įgyvendintos prielaidos ir sąlygos, kuriomis remiantis buvo priimtas sprendimas dėl suderinamumo; ii) pagalbos priemonės veiksmingumą atsižvelgiant į iš anksto nustatytus tikslus; iii) priemonės poveikį rinkoms ir konkurencijai ir patvirtinti, kad įgyvendinant pagalbos schemą, kuri prieštarauja EEE interesams, konkurencija jokiais būdais nebuvo iškraipyta⁽⁶²⁾. Atsižvelgiant į vertinimo tikslus ir siekiant nesukurti ELPA valstybėms ir mažesnės apimties pagalbos projektams neproporcingos naštos, tai taikoma tik naujoviškoms nacionalinėms pagalbos schemoms ir didelio biudžeto pagalbos schemoms arba jeigu numatoma, kad pagalbos schema gali sukelti didelius rinkos, technologijų arba reguliavimo pokyčius. Vertinimą, vadovaudamasis bendra metodika⁽⁶³⁾, atlieka nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausomas ekspertas, be to, toks vertinimas skelbiamas viešai. Vertinimas laiku pateikiamas Institucijai, kad ji galėtų įvertinti galimą pagalbos priemonės pratęsimo poreikį, ir visais atvejais, kai pagalbos schema baigiama įgyvendinti. Konkreti vertinimo apimtis ir atlikimo būdai nustatomi sprendime, kuriuo patvirtinama pagalbos priemonė. Vėliau įgyvendinant bet kokią pagalbos priemonę, turinčią panašų tikslą, atsižvelgiama į to vertinimo rezultatus.
- (50) Jeigu iš pusiausvyros tyrimo matyti, kad neigiamas poveikis atsveria naudą, Institucija gali uždrausti teikti pagalbą arba pareikalauti imtis taisomųjų veiksmy, susijusių arba su pagalbos struktūra, arba su tos pagalbos žala konkurencijai.

⁽⁵⁹⁾ Pavyzdžiui, nedidelės investicijos, susijusios tik su aktyviųjų sudedamųjų tinklo dalių atnaujinimu, neturėtų būti laikomos atitinkančiomis valstybės pagalbos skyrimo kriterijų. Panašiai, nors taikant tam tikras technologijas, kuriomis gerinamos varinių laidų tinklų savybės (kaip antai vektorizavimas), esamų tinklų pajėgumai galėtų būti padidinti, joms gali nereikėti didelių investicijų į naują infrastruktūrą, taigi jos neturėtų būti tinkamos valstybės pagalbai gauti.

⁽⁶⁰⁾ Pavyzdžiui, modernizavimas bazinio plačiajuosčio ryšio tinklą pakeičiant NKP plačiajuosčio ryšio tinklu. Tam tikri NKP tinklo modernizavimo (pvz., šviesolaidžio ryšio diegimas arčiau galutinio vartotojo) darbai taip pat gali būti laikomi esminiu pokyčiu. Vietovėse, kuriose jau įdiegtas plačiajuosčias ryšys, taikant esminio pokyčio kriterijų turėtų būti užtikrinama, kad naudojant valstybės pagalbą nebūtų dubliuojama esama infrastruktūra. Panašiai, po truputį laipsniškai atnaujinant esamą infrastruktūrą, pvz., didinant spartą nuo 6 Mb/s iki 12 Mb/s, papildomų paslaugų teikimo pajėgumų vargu ar atsirastų (ir veikiausiai būtų neproporcingai palaikomas esamas operatorius).

⁽⁶¹⁾ Subsidijuojamas tinklas turėtų padėti skatinti konkurenciją, t. y. jame turi būti leidžiama naudotis prieiga prie infrastruktūros įvairiais lygmenimis, kaip nurodyta (74) punkte, o paramos NKP diegimui atveju – kaip nurodyta ir (76) punkte.

⁽⁶²⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽⁶³⁾ Tokią bendrą metodiką gali nustatyti Institucija.

3. Plačiajuosčiam ryšiui skirtos valstybės pagalbos vertinimas

3.1. Plačiajuosčio ryšio tinklų rūšys

- (51) Valstybės pagalbos vertinimo tikslais šiose gairėse skiriami baziniai ir NKP tinklai.
- (52) Bazinio plačiajuosčio ryšio tinklais gali būti laikomos kelios įvairios technologijų platformos, įskaitant asimetrines abonto linijas (iki ADSL2+ kartos tinklų), įprasti kabeliai (pvz., DOCSIS 2.0), trečiosios kartos judrieji tinklai (UMTS) ir palydovinės sistemos.
- (53) Šiame rinkos ir technologijų raidos etape ⁽⁶⁴⁾ NKP tinklai – tai prieigos tinklai, visiškai arba iš dalies sudaryti iš optinių elementų ⁽⁶⁵⁾ ir leidžiantys teikti plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugas, kurių savybės geresnės nei paslaugų, teikiamų esamais baziniais plačiajuosčio ryšio tinklais ⁽⁶⁶⁾.
- (54) NKP tinklams būdingos bent jau šios savybės: i) jie leidžia kiekvienam abonentui patikimai teikti paslaugas labai didele sparta naudojant netoli vartotojo patalpų esančią optinio (arba lygiavertės technologijos) atgalinio tranzito įrangą, kuri padeda užtikrinti labai didelę realiąją spartą; ii) jie palaiko įvairiausias pažangias skaitmenines paslaugas, įskaitant visas susietas IP telefonijos paslaugas; ir iii) juose yra daug didesnis duomenų atsisiuntimo greitis (palyginti su baziniais plačiajuosčio ryšio tinklais). Šiame rinkos ir technologijų raidos etape NKP tinklai yra: i) šviesolaidžio tinklai (FTTx) ⁽⁶⁷⁾; ii) pažangūs atnaujinti kabeliniai tinklai ⁽⁶⁸⁾ ir iii) tam tikri pažangūs bevielai tinklai, leidžiantys kiekvienam abonentui teikti patikimą didelės spartos interneto ryšį ⁽⁶⁹⁾.
- (55) Svarbu atminti, jog tikimasi, kad tolimoje ateityje NKP tinklai pakeis esamus bazinio plačiajuosčio ryšio tinklus, o ne tik atnaujins juos. NKP tinklams reikalinga kitokia struktūra, kuri leidžia teikti gerokai kokybiškesnes plačiajuosčio ryšio paslaugas nei dabar teikiamosios, taip pat leidžia teikti įvairias paslaugas, kurių neįmanoma teikti naudojant dabartinius plačiajuosčio ryšio tinklus, todėl tikėtina, kad ateityje tarp vietovių, kuriose NKP tinklai veiks, ir vietovių, kuriose tokie tinklai neveiks, atsiras didelių skirtumų ⁽⁷⁰⁾.
- (56) ELPA valstybės gali nevaržomos nuspręsti, kokios formos bus jų intervencija, svarbu, kad ji atitiktų valstybės pagalbos taisykles. Tam tikrais atvejais ELPA valstybės gali nuspręsti finansuoti naujos kartos tinklus (NKT), t. y. tranzitinius tinklus, kurie nepasiekia galutinio vartotojo. Tranzitiniai tinklai yra būtini mažmeninių telekomunikacijų operatorių ištekliams, kad jie galėtų teikti prieigos paslaugas galutiniams vartotojams. Tokio pobūdžio tinklai gali palaikyti ir bazinės, ir NKP rūšių tinklus ⁽⁷¹⁾: kokios rūšies „paskutinio kilometro“ infrastruktūrą prijungti prie tranzitinio tinklo, (investuodami) renkas telekomunikacijų operatoriai ⁽⁷²⁾. Valdžios institucijos gali nuspręsti imtis tik

⁽⁶⁴⁾ Dėl sparčios technologinės plėtros ateityje kitos technologijos taip pat gali būti naudojamos NKP paslaugoms teikti.

⁽⁶⁵⁾ Taikant bendraašių kabelių, bevielių ir judriojo ryšio technologijas tam tikru mastu naudojamos šviesolaidinio ryšio infrastruktūra, ir taip šios technologijos iš esmės tampa panašios į kabelinį tinklą, kuriame paslaugos, atsivėlgiant į vietas, kuriose nėra šviesolaidinio ryšio, teikiamos naudojant varinius laidus.

⁽⁶⁶⁾ Galinis ryšys su galutiniu vartotoju gali būti užtikrinamas kabelinėmis ir bevielėmis technologijomis. Atsivėlgiant į sparčią pažangių bevielių technologijų, pvz., LTE pažangiojo ryšio, raidą ir vis plačiau rinkoje diegiamą LTE arba bevielių ryšį (angl. Wi-Fi), naujos kartos fiksuotojo ryšio bevielė prieiga (pvz., pagrįsta įmanoma pritaikytą judriojo plačiajuosčio ryšio technologija) galėtų būti priimtina alternatyva tam tikriems kabeliniams NKP tinklams (pvz., šviesolaidis iki skirstymo spintos (angl. FTTCab)), jei tenkinamos tam tikros sąlygos. Kadangi bevielės priemonės yra bendros (vartotojo naudojamo ryšio greitis priklauso nuo aprėptoje teritorijoje esančių prisijungusių vartotojų skaičiaus) ir joms įtakos turi kintančios aplinkos sąlygos, siekiant kiekvienam vartotojui užtikrinti patikimą NKP tikėtiną mažiausią duomenų atsisiuntimo greitį, gali prireikti naujos kartos fiksuotojo ryšio bevielių tinklus diegti tam tikro gyventojų tankio vietovėse ir (arba) pritaikyti pažangius parametrus (pvz., konkrečios krypties ir (arba) daugiafunkcės antenos). Naujos kartos bevielė prieiga, pagrįsta pritaikytą judriojo plačiajuosčio ryšio technologija, taip pat turi būti užtikrinamas būtinas vartotojams konkrečioje vietovėje teikiamos paslaugos kokybės lygis. Be to, tokios paslaugos taip pat turi būti užtikrinamos visiems kitiems į atitinkamą vietovę atvykusiems abonentams.

⁽⁶⁷⁾ Santrumpa FTTx apima FTTC, FTTN, FTTP, FTTH ir FTTB.

⁽⁶⁸⁾ Naudojant bent „DOCSIS 3.0“ kabelinio modemo standartą.

⁽⁶⁹⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje SA. 33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽⁷⁰⁾ Nors dabar „baltąja“ sritimi vadinama vietovė, kurioje veikia tik siaurajuostis (telefoninis), bet neveikia plačiajuosčių internetas, vietovė, kurioje per menkai išplėta naujos kartos plačiajuosčio ryšio infrastruktūra, nors galbūt joje veikia viena bazinio plačiajuosčio ryšio infrastruktūra, taip pat turėtų būti laikoma „baltąja“ sritimi.

⁽⁷¹⁾ Palyginti su kitais tinklais, kuriais negalima pasiekti galutinio vartotojo (pvz., FTTC), naujos kartos tinklas, pagrįstas atgalinio tranzito infrastruktūra, turi svarbią savybę, t. y. jis gali būti sujungiamas su kitais tinklais.

⁽⁷²⁾ Europos Komisijos sprendimas byloje N 407/09 – Ispanija, *Šviesolaidinis ryšys Katalonijoje (Xarxa Obera)*.

civilinės inžinerijos darbų (pvz., valstybinės žemės kasimo, kanalų tiesimo), kad susijusiems operatoriams būtų sudarytos sąlygos greičiau įdiegti savo tinklų sudedamąsias dalis. Be to, kai tinkama, valdžios institucijos taip pat galėtų atsižvelgti į su palydovinėmis sistemomis susijusius sprendimus.

3.2. Bazinio plačiajuosčio ryšio tinklų „baltųjų“, „pilkųjų“ ir „juodųjų“ sričių išskyrimas

- (57) Siekiant įvertinti rinkos nepakankamumą ir teisingumo tikslus, galima išskirti vietovių, kurioms gali būti teikiama pagalba, grupes. Šis išskyrimas paaiškinamas tolesniuose skirniuose. Nustatant tikslines vietas, tuo atveju, kai viešoji intervencija skirta tik tinklo tranzitinei daliai, vertinant valstybės pagalbą bus atsižvelgta į situaciją ir tranzitinių tinklų, ir prieigos rinkose ⁽⁷³⁾.
- (58) Įvairūs standartai, pagal kuriuos pateisinama viešoji intervencija šiose geografinėse vietovėse, apibūdinami toliau.
- (59) Tam, kad geografinėms vietovėms būtų suteiktas „baltosios“, „pilkosios“ arba „juodosios“ srities statusas, kaip aprašyta toliau, pagalbą teikianti institucija turi nustatyti, ar tikslinėje vietovėje yra plačiajuosčio ryšio infrastruktūra. Siekiant ir toliau užtikrinti, kad valstybės intervencija nepakenktų privačioms investicijoms, pagalbą teikiančios institucijos taip pat turėtų patikrinti, ar privatūs investuotojai yra parengę konkrečius savo infrastruktūros plėtros artimiausioje ateityje planus. Sąvoka „artimiausia ateitis“ turėtų būti suprantama kaip trejų metų laikotarpis ⁽⁷⁴⁾. Jeigu pagalbą teikianti institucija taiko ilgesnį nei trejų metų laikotarpį subsidijuojamai infrastruktūrai įdiegti, tas pats laikotarpis turėtų būti taikomas vertinant komercinių investicijų planų buvimą.
- (60) Siekdama patikrinti, kad nėra nė vieno privataus investuotojo, artimiausioje ateityje planuojančio plėsti savo infrastruktūrą, pagalbą teikianti institucija turėtų paskelbti planuojamų pagalbos priemonių sąrašą ir pakviesti suinteresuotąsias šalis pateikti pastabas dėl jo.
- (61) Yra rizika, kad, privačiam investuotojui paprasčiausiai pareiškus susidomėjimą, plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimas tikslinėje vietovėje gali būti užvilktas, jeigu tokios investicijos paskiau nėra atliekamos, o viešoji intervencija buvo sustabdyta. Todėl pagalbą teikianti institucija, prieš atidedama viešąją intervenciją, iš privataus investuotojo turėtų pareikalauti tam tikrų įsipareigojimų. Šiais įsipareigojimais turėtų būti užtikrinta, kad per trejų metų laikotarpį arba ilgesnį laikotarpį, numatytą remiamai investicijai, būtų padaryta didelė pažanga aprėpties atžvilgiu. Institucija taip pat gali pageidauti, kad atitinkamas operatorius sudarytų atitinkamą sutartį, kurioje būtų nustatyti tinklo diegimo įsipareigojimai. Šioje sutartyje galėtų būti numatyta keletas „pagrindinių tikslų“, kurie turėtų būti pasiekti per trejų metų laikotarpį ⁽⁷⁵⁾, ir atskaitų apie padarytą pažangą teikimo tvarka. Jeigu pagrindinis tikslas nepasiekiamas, pagalbą teikianti institucija gali pradėti įgyvendinti savo viešosios intervencijos planus. Ši taisyklė taikoma tiek baziniams, tiek NKP tinklams.

3.2.1. „Baltosios“ sritys: teritorinės sanglaudos ir ekonominės plėtros tikslų rėmimas

- (62) „Baltosios“ sritys – tai tokios sritys, kuriose plačiajuosčio ryšio infrastruktūros nėra ir artimiausioje ateityje greičiausiai nebus. Todėl Institucija pripažįsta, kad, teikdamos finansinę paramą plačiajuosčio ryšio paslaugoms teikti vietovėse, kuriose tokio ryšio paslaugos šiuo metu neteikiamos, ELPA valstybės siekia tikrosios sanglaudos ir ekonomikos plėtros tikslų, taigi jų intervencija veikiausiai atitinka bendrąjį interesą, jei tenkinamos 3.4 skirsnyje nurodytos sąlygos ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷³⁾ Europos Komisijos sprendimas byloje N 407/09 – Ispanija, *Šviesolaidinis ryšys Katalonijoje (Xarxa Oberta)* ir Europos Komisijos sprendimas SA. 33438 – Lenkija, *Plačiajuosčio ryšio tinklas Rytų Lenkijoje*.

⁽⁷⁴⁾ Trejų metų laikotarpis turėtų prasidėti nuo planuojamos pagalbos priemonės paskelbimo dienos.

⁽⁷⁵⁾ Šiuo atžvilgiu operatorius turėtų gebėti įrodyti, kad per trejų metų laikotarpį aprėps didelę teritorijos ir jos gyventojų dalį. Pavyzdžiui, pagalbą teikianti institucija gali bet kurio operatoriaus, kuris parodo suinteresuotumą tikslinėje vietovėje diegti nuosavą infrastruktūrą, paprašyti per du mėnesius pateikti patikimą verslo planą, patvirtinamuosius dokumentus, kaip antai banko paskolos sutartis, ir išsamų kalendorinį infrastruktūros diegimo planą. Be to, investuoti turėtų būti pradėta ir projektui būtini daugelio servituto teisių leidimai turėtų būti gauti per dvylika mėnesių. Kiekvienam šešių mėnesių laikotarpiui gali būti suderinti papildomi priemonės pažangos pagrindiniai tikslai.

⁽⁷⁶⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 607/09 – Airija, *Plačiajuosčio ryšio diegimas kaimo vietovėse* arba Europos Komisijos sprendimą byloje N 172/09 – Slovėnija, *Plačiajuosčio ryšio plėtra Slovėnijoje*.

3.2.2. „Pilkosios“ sritys: būtina atlikti išsamesnę vertinimą

- (63) „Pilkosios“ sritys – tai tokios sritys, kuriose veikia vienas tinklo operatorius ir kitas tinklas artimiausioje ateityje greičiausiai nebus įrengtas ⁽⁷⁷⁾. Vien tai, kad yra vienas tinklo operatorius ⁽⁷⁸⁾, nebūtinai reiškia, kad nėra rinkos nepakankamumo arba sanglaudos problemų. Jeigu tas operatorius turi įtaką rinkoje (monopolį), piliečiams jo teikiamų paslaugų kokybės ir kainų santykis gali būti ne pats geriausias. Tam tikrų kategorijų naudotojai gali nebūti tinkamai aptarnaujami arba, nesant reguliuojamų didmeninės prieigos tarifų, mažmeninės kainos gali būti didesnės, palyginti su tokių pat paslaugų, teikiamų konkurencingesnėse (tačiau kitais atžvilgiais panašiose) šalių vietovėse arba regionuose, kainomis. Be to, jeigu mažai tikėtina, kad į rinką žengtų kiti operatoriai, alternatyvios infrastruktūros finansavimas galėtų būti tinkama priemonė ⁽⁷⁹⁾.
- (64) Kita vertus, vietovėse, kuriose jau veikia vienas plačiajuosčio ryšio tinklo operatorius, subsidijomis, kuriomis remiamas kito tinklo diegimas, gali būti iškraipoma rinkos dinamika. Todėl valstybės parama plačiajuosčio ryšio tinklams diegti „pilkosiose“ srityse pateisinama tik tuo atveju, kai gali būti aiškiai įrodyta, jog rinkos nepakankamumas tebeegzistuoja. Reikės atlikti išsamesnę analizę ir nuodugnę suderinamumo vertinimą.
- (65) Pilkosios sritys galėtų atitikti reikalavimus valstybės paramai gauti, jeigu tenkinamos 3.4 skirsnyje nustatytos suderinamumo sąlygos ir įrodoma, kad: i) neteikiama įperkamų arba reikiamų paslaugų, kuriomis būtų tenkinami gyventojų arba verslo klientų poreikiai ⁽⁸⁰⁾, ir kad ii) nėra mažiau rinką iškraipiančių priemonių (įskaitant *ex ante* reguliavimą) tiems patiems tikslams pasiekti.
- (66) Kad nustatytų, ar tenkinamos i ir ii papunkčių sąlygos, Institucija pirmiausia vertins:
- a) ar bendros rinkos sąlygos nėra tinkamos, ir šiuo tikslu, be kita ko, nagrinės esamą plačiajuosčio ryšio kainų lygį, galutiniams vartotojams (gyventojams ir verslo klientams) teikiamų paslaugų pobūdį ir šių paslaugų teikimo sąlygas;
 - b) jeigu nėra nacionalinės reguliavimo institucijos nustatyto *ex ante* reguliavimo, ar trečiosioms šalims nesiūloma veiksminga tinklo prieiga arba ar prieigos sąlygos netrukdo veiksmingai konkuruoti;
 - c) ar bendros patekimo į rinką kliūtys netrukdo ateiti kitiems potencialiems elektroninių ryšių operatoriams ⁽⁸¹⁾, ir
 - d) ar šių problemų nebuvo galima išspęsti priemonėmis ar taisomaisiais veiksmais, kuriuos kompetentinga nacionalinė reguliavimo arba konkurencijos institucija taiko esamam tinklo paslaugų teikėjui.

⁽⁷⁷⁾ Ta pati įmonė vienoje vietovėje gali valdyti keletą fiksuotojo ir judriojo ryšio tinklų, tačiau dėl to tokios vietovės statusas nebus keičiamas.

⁽⁷⁸⁾ Konkurencinė padėtis vertinama pagal esamų infrastruktūros operatorių skaičių. Komisijos sprendime N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*, paaiškinta, kad viename tinkle (įskaitant atsietą prieigą prie vietinės linijos (angl. LLU) esant keliems mažmeninių paslaugų teikėjams vietovė netampa „juodąja“ sritimi; ta teritorija tebėra „pilkoji“ sritis, nes yra tik viena infrastruktūra. Kartu tai, kad rinkoje veikia konkuruojantys operatoriai (mažmeniniu lygmeniu), bus vertinama kaip ženklas, jog dėl šios vietovės, nors ji ir yra „pilkoji“ sritis, rinkos nepakankamumo požiūriu gali nebūti problemų. Reikės pateikti įtikinamus prieigos ar paslaugų kokybės problemų įrodymus.

⁽⁷⁹⁾ Sprendime N 131/05 – Jungtinė Karalystė, *FibreSpeed plačiajuosčio ryšio projektas Velse*, Komisija turėjo įvertinti, ar Velse valdžios institucijų finansinė parama, suteikta atviram, nuo operatorių nepriklausančiam šviesolaidžio tinklui, jungiančiam 14 verslo parkų, diegti, vis tiek gali būti pripažinta suderinama su bendrąja rinka, nors pasirinktas vietovės jau aptarnauja vietinis tinklo operatorius, suteikiantis galimybę linijas nuomotis reguliuojamomis kainomis. Komisija nustatė, kad vietinio operatoriaus nustatytos skirtųjų linijų kainos buvo labai didelės ir mažosioms ir vidutinėms įmonėms beveik neįperkamos. Taip pat žr. Europos Komisijos sprendimą N 890/06 – Prancūzija, *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*, ir Europos Komisijos sprendimą N 284/05 – Airija, *Regioninė plačiajuosčio ryšio programa: Metropolitan Area Networks (MANs)*, II ir III etapai.

⁽⁸⁰⁾ Be (66) punkte nurodytų specifikacijų, pagalbą teikiančios institucijos galėtų atsižvelgti į tokius rodiklius, kaip antai: aukščiausios kokybės paslaugų paplitimo laipsnis, itin didelės aukštos kokybės paslaugų kainos (įskaitant galutiniams vartotojams skirtas nuomojamas linijas, kaip paaiškinta pirmesnėje išnašoje), dėl kurių slopinamos iniciatyvos ir inovacijos, kuriamos e. Vyriausybės paslaugos, kurioms įgyvendinti reikia daug didesnių nei esami tinklo pajėgumų. Jei tikslinėje vietovėje didelei piliečių ir verslo klientų daliai jau teikiamos pakankamos paslaugos, būtina užtikrinti, kad dėl valstybės intervencijos nebūtų netinkamai perkraunama esama infrastruktūra. Tokiu atveju valstybės intervencija gali būti apribojama tik pašalinti „trūkumus padedančiomis“ priemonėmis.

⁽⁸¹⁾ Pavyzdžiui, ar esamas plačiajuosčio ryšio tinklas nebuvo sukurtas gavus privilegiją naudotis kabelių kanalais, kurių neturi kiti tinklų operatoriai arba kuriais su jais nesidalijama.

- (67) Tik „pilkosioms“ sritims, atitinkančioms pirmiau išdėstytus tinkamumo kriterijus, bus taikomas 3.4 skirsnyje aprašytas suderinamumo tyrimas.

3.2.3. „Juodosios“ sritys: valstybės intervencija nereikalinga

- (68) Jeigu tam tikroje geografinėje zonoje veikia arba artimiausioje ateityje veiks bent du skirtingų operatorių baziniai plačiajuosčio ryšio tinklai ir plačiajuosčio ryšio paslaugos teikiamos konkurencinėmis sąlygomis (infrastruktūra grįsta konkurencija⁽⁸²⁾), galima manyti, kad rinkos nepakankamumo nėra. Todėl yra labai maža tikimybė, kad valstybės intervencija duotų papildomos naudos. Priešingai, dėl valstybės paramos finansuoti papildomo panašaus pajėgumo plačiajuosčio ryšio tinklo diegimą iš esmės būtų nederamai iškraipyta konkurencija ir išstumti privatus investuotojai. Todėl, jeigu nebus aiškiai įrodytas rinkos nepakankamumas, Institucija neigiamai vertins priemones, kuriomis finansuojamas papildomos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimas „juodojoje“ srityje⁽⁸³⁾.

3.3. NKP tinklų „baltųjų“, „pilkųjų“ ir „juodųjų“ sričių išskyrimas

- (69) 3.2 skirsnyje pateiktas „baltųjų“, „pilkųjų“ ir „juodųjų“ sričių išskyrimas yra svarbus vertinant, ar valstybės pagalba NKP tinklams yra suderinama su EEE susitarimu pagal 61 straipsnio 3 dalies c punktą.
- (70) Šiuo metu atnaujinant aktyviusius įrenginius, tam tikri pažangūs bazinio plačiajuosčio ryšio tinklai gali palaikyti ir kai kurias plačiajuosčio ryšio paslaugas, kurios ateityje veikiausiai bus siūlomos naudojant NKP tinklus (kaip antai trijų paslaugų dokumentų rinkinys). Tačiau gali atsirasti naujų produktų arba paslaugų, kurie neturės pakaitalų nei paklauskos, nei pasiūlos požiūriu ir kuriems reikės pralaidumo, patikimumo ir simetrijos, viršijančios viršutines fizines bazinio plačiajuosčio ryšio infrastruktūros ribas.

3.3.1. „Baltosios“ NKP sritys

- (71) Todėl, norint įvertinti valstybės pagalbą NKP tinklams, vietovė, kurioje NKP tinklų dabar nėra ir kurioje privatus investuotojai per trejus metus veikiausiai jų nediegs, kaip nustatyta (59)–(61) punktuose, turėtų būti laikoma „baltąja“ NKP sritimi. Tokia vietovė atitinka valstybės pagalbai NKP tinklams keliamus reikalavimus, jeigu tenkinamos 3.4 ir 3.5 skirsniuose nustatytos suderinamumo sąlygos.

3.3.2. „Pilkosios“ NKP sritys

- (72) Jeigu vietovėje veikia arba per artimiausius trejus metus bus diegiamas tik vienas NKP tinklas⁽⁸⁴⁾ ir nėra vienas operatorius neketina per artimiausius trejus metus diegti NKP tinklo, tokia vietovė turėtų būti laikoma „pilkąja“ NKP sritimi. Vertinant, ar kiti investuotojai į tinklą toje vietovėje galėtų diegti papildomus NKP tinklus, reikėtų atsižvelgti į visas taikomas reguliavimo arba teisėkūros priemones, kuriomis galėjo būti sumažintos kliūtys tokiems tinklams diegti (galimybė naudotis kabelių kanalais, dalytis informacija ir kt.). Institucija turės atlikti išsamesnę analizę, kad patikrintų, ar valstybės intervencija reikalinga, nes valstybės intervencija tokiose vietovėse kelia didelę esamų investuotojų išstūmimo ir konkurencijos iškraipymo riziką. Šiais aplinkybėmis Institucija įvertinimą atliks remdamasi šiose gairėse nustatytais suderinamumo kriterijais.

3.3.3. „Juodosios“ NKP sritys

- (73) Jeigu konkrečioje vietovėje veikia arba per artimiausius trejus metus bus įdiegti ne mažiau kaip du skirtingų operatorių NKP tinklai, tokia vietovė turėtų būti laikoma „juodąja“ NKP sritimi. Institucija laikysis nuomonės, kad valstybės parama dar vienam valstybės finansuojamam, konkuruojančiam ir lygiaverčiam NKP tinklui tokiose vietovėse gali labai iškraipyti konkurenciją ir yra nesuderinama su EEE susitarimu pagal 61 straipsnio 3 dalies c punktą.

⁽⁸²⁾ Jeigu vietovėje yra tik viena infrastruktūra, net jei šia atsietą infrastruktūra (LLU) naudojami keli elektroninių ryšių operatoriai, tokia vietovė laikoma konkurencinga „pilkąja“ sritimi. Tokia vietovė nelaikoma „juodąja“ sritimi, kaip apibrėžta šiose gairėse. Taip pat žr. Europos Komisijos sprendimą byloje SA.31316 – Prancūzija, *Programme national Très haut débit*.

⁽⁸³⁾ Žr. 2006 m. liepos 19 d. Europos Komisijos sprendimą dėl priemonės C 35/05 (ex N 59/05) – Nyderlandai, *Plačiajuosčio ryšio infrastruktūra Apingedame* (OL L 86, 2007 3 27, p. 1). Šiame sprendime Komisija nurodė, kad į konkurenciją konkrečioje rinkoje nebuvo tinkamai atsižvelgta. Visų pirma nurodyta, kad Nyderlandų plačiajuosčio ryšio rinka yra sparčiai besiplečianti rinka, kurioje veikiantys elektroninio ryšio paslaugų teikėjai, įskaitant kabelinių tinklų operatorius ir interneto paslaugų teikėjus, ir be valstybės pagalbos buvo pradėję diegti labai didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio paslaugas.

⁽⁸⁴⁾ Ta pati įmonė gali valdyti keletą fiksuotojo ir judriojo ryšio tinklų vienoje vietovėje, tačiau dėl tokios vietovės statusas nebus keičiamas.

3.4. Priemonės struktūra ir būtinybė mažinti konkurencijos iškraipymą

(74) Kiekviena priemonė, skirta plačiajuosčio ryšio diegimui paremti, turėtų tenkinti visus 2.5 skirsnyje išvardytus suderinamumo principus, įskaitant visuotinės svarbos tikslą, rinkos nepakankamumą, priemonės tinkamumą ir jos skatinamąjį poveikį. Atsižvelgiant į konkurencijos iškraipymų ribojimą, be esminių pokyčių pasiekimo visose srityse (t. y. „baltojoje“, „pilkojoje“ ir „juodojoje“ srityse)⁽⁸⁵⁾ įrodymo, priemonės proporcingumui įrodyti turi būti tenkinamos šios būtinos sąlygos. Jeigu kurios nors iš tų sąlygų būtų nesilaikoma, greičiausiai reikėtų atlikti nuodugnų vertinimą⁽⁸⁶⁾, o jį atlikus gali būti padaryta išvada, kad pagalba yra nesuderinama su EEE susitarimu.

a) Išsamus kartografavimas ir aprėpties analizė. ELPA valstybės turėtų aiškiai nurodyti, kurioms geografinėms vietovėms bus taikoma svarstoma paramos priemonė⁽⁸⁷⁾, jeigu įmanoma, bendradarbiaudamos su kompetentingomis nacionalinėmis įstaigomis. Raginama konsultuotis su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, tačiau tokios konsultacijos nėra privalomos. Geriausias patirties pavyzdžiai rodo, kad naudinga sukurti centrinę nacionalinio lygmens esamos infrastruktūros duomenų bazę, taip padidinant skaidrumą ir mažinant mažesnių vietos projektų įgyvendinimo sąnaudas. ELPA valstybės gali nevaržomos apibrėžti tikslines vietas, tačiau jos raginamos prieš skelbiant konkursą atitinkamų regionų apibrėžtyje atsižvelgti į ekonomines sąlygas⁽⁸⁸⁾.

b) Viešos konsultacijos. ELPA valstybės turėtų tinkamai paviešinti pagrindines priemonės savybes ir tikslinių vietovių sąrašą, paskelbdamos atitinkamą projekto informaciją ir pakviesdamos pateikti pastabas. Paskelbus tokią informaciją centrinėje nacionalinio lygmens interneto svetainėje iš esmės būtų užtikrinta, kad su ja galėtų susipažinti visi suinteresuotieji subjektai. Per viešas konsultacijas taip pat patikrinamos kartografavimo rezultatus, ELPA valstybės įmanoma sumažina konkurencijos su esamais paslaugų teikėjais ir su tais, kurie jau yra parengę investicijų planus artimiausiai ateičiai, iškraipymus ir suteikia šiems investuotojams galimybę planuoti savo veiklą⁽⁸⁹⁾. Išsamus kartografavimas ir išsamios konsultacijos ne tik padeda užtikrinti didelį skaidrumą – tai taip pat yra esminė priemonė „baltųjų“, „pilkujų“ ir „juodųjų“ sričių buvimui apibrėžti⁽⁹⁰⁾.

c) Konkurencinė atranka. Kai pagalbą teikianti institucija turi pasirinkti trečiųjų šalių operatorių subsidijuojamai infrastruktūrai įdiegti ir (arba) valdyti⁽⁹¹⁾, atranką būtina rengti laikantis Viešųjų pirkimų direktyvų⁽⁹²⁾ idėjų ir principų. Ja visiems investuotojams, pageidaujantiems teikti subsidijuojamo projekto įgyvendinimo ir (arba) valdymo pasiūlymus, užtikrinamas skaidrumas. Būtinios sąlygos – vienodo nediskriminacinio požiūrio į visus pasiūlymo teikėjus taikymas ir objektyvūs vertinimo kriterijai. Konkursas – tai būdas sumažinti biudžeto išlaidas, kuo labiau sumažinti galimą susijusių valstybės pagalbą ir kartu sušvelninti atrankų priemonės pobūdį, kadangi

⁽⁸⁵⁾ Žr. (47) punktą.

⁽⁸⁶⁾ Atlikus išsamų vertinimą gali tecti pradėti procedūrą pagal ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį.

⁽⁸⁷⁾ Šis kartografavimas turėtų būti atliekamas remiantis namų, kuriuos aprėpia konkreti tinklo infrastruktūra, skaičiumi, o ne faktiniu namų ar vartotojų, prijungtų kaip abonentių, skaičiumi.

⁽⁸⁸⁾ Pavyzdžiui, pernelyg mažos tikslinės vietovės gali nesuteikti pakankamų ekonominių paskatų rinkos dalyviams teikti pasiūlymą pagalbai gauti, o tuo atveju, kai vietovės yra pernelyg didelės, atrankos proceso rezultatas gali būti mažiau konkurencingas. Kelios atrankos taip pat suteikia galimybę valstybės pagalba pasinaudoti įvairioms potencialioms įmonėms, taigi vengiama valstybės pagalbos priemonėmis toliau didinti vieno (jau dominuojančio) operatoriaus rinkos dalį, sudarant palankias sąlygas dideliems rinkos dalyviams arba varžant technologijų, kurios paprastai būtų konkurencingos mažesnėse tikslinėse vietovėse, plėtojimą.

⁽⁸⁹⁾ Tuo atveju, kai galima įrodyti, kad esami operatoriai viešajai valdžios institucijai nesuteikė svarbios informacijos privalomam kartografavimui atlikti, tokios institucijos turės kliautis tik bet kokia turima informacija.

⁽⁹⁰⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 266/08 – Vokietija, *Plačiajuosčiai ryšys Bavarijos kaimo vietovėse*.

⁽⁹¹⁾ Padėtis yra skirtinga, kai valdžios institucija nusprendžia tiesiogiai (arba per visiškai nuosavybės teise jai priklausantį juridinį asmenį) diegti ir valdyti tinklą, kaip, pvz., Europos Komisijos sprendime byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit* ir Europos Komisijos sprendime SA.33807 (11/N) – Italija, *Nacionalinis plačiajuosčio ryšio planas*. Tokiais atvejais, siekiant išsaugoti konkurencijos rezultatus, kurių buvo pasiekta nuo Sąjungos elektroninių ryšių sektoriaus liberalizavimo, visų pirma konkurenciją, kuri dabar egzistuoja mažmeninėje plačiajuosčio ryšio paslaugų rinkoje, viešai valdomų subsidijuojamų tinklų atveju: i) viešai valdomų tinklų operatoriai savo veikloje turi apsiriboti iš anksto apibrėžtomis tikslinėmis vietovėmis plėstis į kitus komerciškai patrauklius regionus; ii) valdžios institucija turi riboti savo veiklą, kad išlaikytų pasyviąją infrastruktūrą ir suteiktų prieigą prie jos, tačiau ji negali konkuruoti su mažmeninės rinkos komerciniais operatoriais; ir iii) tinklų veiklai naudojamų lėšų ir kitų valdžios institucijos turimų lėšų apskaita turi būti atskirta.

⁽⁹²⁾ EEE susitarimo XVI priedo 2 punkte nurodytas teisės aktas (2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbu, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, OL L 134, 2004 4 30, p. 114), OL L 245, 2006 9 7, p. 22 ir EEE priedas Nr. 44, 2006 9 7, p. 18.

pasirinktas pagalbos gavėjas iš anksto nėra žinomas ⁽⁹³⁾. ELPA valstybės užtikrina skaidrumą ⁽⁹⁴⁾ bei konkurencingą rezultatą ⁽⁹⁵⁾ ir naudoja specialią centrinę nacionalinio lygmens interneto svetainę visiems vykdomiems su valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui priemonėmis susijusiems konkursams skelbti ⁽⁹⁶⁾.

- d) *Ekonominiu požiūriu pranašiausias pasiūlymas*. Rengiant konkursą, pagalbą teikianti institucija nustato kokybinius sutarties sudarymo kriterijus, kuriais remiantis vertinami pateikti pasiūlymai. Tarp tinkamų sutarties sudarymo kriterijų, pavyzdžiui, gali būti pasiekta geografinė aprėptis ⁽⁹⁷⁾, technologinio požiūrio tvarumas arba siūlomo sprendimo poveikis konkurencijai ⁽⁹⁸⁾. Tokie kokybiniai kriterijai turi būti vertinami atsižvelgiant į prašomą pagalbos sumą. Siekiant sumažinti teiktinos pagalbos sumą taikant panašius arba vienodus kokybės reikalavimus, pasiūlymo teikėjas, prašantis mažiausios pagalbos sumos, iš esmės turėtų gauti daugiau pirmenybės balų, skiriamų atliekant bendrą jo pasiūlymo vertinimą. Susitariančioji institucija turi visada iš anksto nurodyti santykinį koeficientą, kurį skirs už kiekvieną pasirinktą (kokybinį) kriterijų.
- e) *Technologinis neutralumas*. Esama įvairių technologinių sprendimų plačiajuosčio ryšio paslaugoms teikti, todėl konkurse neturėtų būti teikiama pirmenybės kuriai nors konkrečiai technologijai ar tinklo platformai ir tokia technologija ar platforma neturėtų būti pašalinama iš konkurso. Pasiūlymų teikėjams turėtų būti suteikta teisė siūlyti reikiamas plačiajuosčio ryšio paslaugas teikti taikant arba derinant tokias technologijas, kokios, jų nuomone, yra tinkamiausios. Tokiu atveju pagalbą teikianti institucija, remdamasi objektyviais konkurso kriterijais, turi teisę pasirinkti tinkamiausią technologinį sprendimą arba technologinių sprendimų derinį. Tiesą sakant, siekiant visuotinės didelių vietovių aprėpties, geriausia pasirinkti technologinių sprendimų derinį.
- f) *Esamos infrastruktūros naudojimas*. Pakartotinis esamos infrastruktūros naudojimas yra vienas pagrindinių plačiajuosčio ryšio diegimo kainą lemiančių veiksnių, todėl ELPA valstybės turėtų skatinti pasiūlymų teikėjus naudotis visa esama infrastruktūra, kad būtų išvengta nereikalingo ir išlaidaus išteklių dubliavimo ir būtų sumažinta viešojo finansavimo suma. Kiekvienas operatorius, valdantis ar kontroliuojantis infrastruktūrą (neatsižvelgiant į tai, ar ji iš tikrųjų naudojama) tikslinėje vietovėje ir norintis dalyvauti konkurse, turėtų tenkinti šias sąlygas: i) per viešas konsultacijas pranešti pagalbą teikiančiai institucijai ir nacionalinei reguliavimo institucijai apie tą infrastruktūrą; ii) visą svarbią informaciją kitiems pasiūlymų teikėjams suteikti tokiu metu, kad jie galėtų įtraukti tokią infrastruktūrą į savo pasiūlymą. ELPA valstybės turėtų parengti nacionalinę esamos infrastruktūros, kuri galėtų būti pakartotinai naudojama diegiant plačiajuosčių ryšį, duomenų bazę.
- g) *Didmeninė prieiga*. Veiksminga didmeninė subsidijuojamos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros prieiga trečiosioms šalims yra neatsiejama sudedamoji kiekvienos valstybės priemonės, kuria remiamas plačiajuosčių ryšys, dalis. Visų pirma trečiųjų šalių operatoriai, turėdami didmeninę prieigą, gali konkuruoti su pasirinktu pasiūlymo teikėju (kai jis veikia ir mažmeninėje rinkoje) ir taip didinti pasirinkimo galimybes ir konkurenciją vietovėse, kuriose taikoma priemonė, kartu išvengiant regioninių paslaugų monopolijų atsiradimo. Ši sąlyga taikoma tik valstybės pagalbos gavėjams neatsižvelgiant į ankstesnę rinkos analizę, apibrėžtą pagrindų direktyvos

⁽⁹³⁾ Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą N 475/07 – Airija, *Nacionalinė plačiajuosčio ryšio schema (NPRS)*, ir Europos Komisijos sprendimą N 157/06 – Jungtinė Karalystė, *Pietų Jorkšyro skaitmeninio regiono plačiajuosčio ryšio projektas*.

⁽⁹⁴⁾ Kai tokia konkurencinė atranka rengiama dėl viešosios sutarties, kuriai taikoma ES viešųjų pirkimų direktyva 2004/17/EB (EEE susitarimo XVI priedo 4 punkte nurodytas teisės aktas, OL L 245, 2006 9 7, p. 22 ir EEE priedas Nr. 44, 2006 9 7, p. 18) arba 2004/18/EB (EEE susitarimo XVI priedo 4 punkte nurodytas teisės aktas, OL L 245, 2006 9 7, p. 22 ir EEE priedas Nr. 44, 2006 9 7, p. 18), siekiant užtikrinti EEE masto konkurenciją, pranešimas apie konkursą laikantis šių direktyvų reikalavimų skelbiamas ES oficialiajame leidinyje. Visais kitais atvejais informacija apie konkursą turėtų būti skelbiama bent nacionaliniu mastu.

⁽⁹⁵⁾ Tuo atveju, kai konkurencinėje atrankoje dalyvauja nepakankamai dalyvių, laimėjusio konkurso dalyvio pasiūlyta išlaidų sąmata gali būti pateikta įvertinti išorės auditoriui.

⁽⁹⁶⁾ Jei dėl techninių priežasčių nacionalinės svetainės neįmanoma sukurti, turėtų būti sukurtos regioninės svetainės. Tokios regioninės svetainės turėtų būti vienos su kitomis susietos.

⁽⁹⁷⁾ Kvietime dalyvauti konkurencinėje atrankoje nurodyta geografinė vietovė.

⁽⁹⁸⁾ Pavyzdžiui, tinklo topologija, sudaranti sąlygas visiškam ir veiksmingam atsiejimui, galėtų gauti daugiau balų. Reikėtų pažymėti, kad šiame rinkos raidos etape tiesioginio sujungimo tinklo topologija labiau prisideda prie ilgalaikės konkurencijos, palyginti su punkto ir kelių punktų sujungimo tinklo topologija, o diegimo sąnaudos yra panašios, ypač miestų teritorijoje. Punkto ir kelių punktų sujungimo tinklai visišką ir veiksmingą atsiejimą galės užtikrinti tik tada, kai bus standartizuota banginio tankinimo pasyviojo optinio tinklo (WDM-PON) prieiga ir jos bus reikalaujama pagal taikomas reguliavimo sistemas.

7 straipsnyje ⁽⁹⁹⁾. Subsidijuojamam tinklui nustatytų didmeninės prieigos įpareigojimų rūšis turėtų būti suderinta su prieigos apribojimais, nustatytais pagal sektorinį reguliavimą ⁽¹⁰⁰⁾. Iš esmės subsidijuojamos įmonės turėtų teikti geresnius didmeninės prieigos produktus ir daugiau tokių produktų negu didelę įtaką rinkoje turintys operatoriai ⁽¹⁰¹⁾, kuriems nacionalinės reguliavimo institucijos tokį įgaliojimą suteikė pagal sektorinį reguliavimą, nes pagalbos gavėjas savo infrastruktūrai įdiegti naudoja ne tik nuosavus išteklius, bet ir mokesčių mokėtojų pinigų ⁽¹⁰²⁾. Tokia didmeninė prieiga turėtų būti suteikta kuo anksčiau prieš pradėdant naudoti tinklą ⁽¹⁰³⁾.

Veiksminga didmeninė subsidijuojamos infrastruktūros prieiga ⁽¹⁰⁴⁾ turėtų būti siūloma bent septyneriems metams. Jeigu praėjus septynerių metų laikotarpiui nacionalinė reguliavimo institucija pagal taikomą reguliavimo sistemą nustato, kad atitinkamas infrastruktūros operatorius konkrečioje rinkoje turi didelę įtaką, įpareigojimus dėl prieigos reikėtų nustatyti pagal elektroninių ryšių reguliavimo sistemą ⁽¹⁰⁵⁾. Nacionalinės reguliavimo institucijos ar kitos kompetentingos nacionalinės įstaigos raginamos paskelbti pagalbą teikiančioms institucijoms skirtas rekomendacijas dėl principų, taikomų nustatant didmeninės prieigos sąlygas ir tarifus. Siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą, vienodos prieigos sąlygos taikomos visam subsidijuojamam tinklui, įskaitant tas tokio tinklo dalis, kuriose buvo naudojamos esamo tinklo dalys ⁽¹⁰⁶⁾. Prieigos įpareigojimai turi būti vykdomi neatsižvelgiant į jokių subsidijuojamos infrastruktūros nuosavybės, valdymo ar naudojimo pokyčius.

- h) *Didmeninės prieigos kainų nustatymas*. Kainų palyginimas yra svarbi priemonė siekiant užtikrinti, kad suteikta pagalba būtų naudojama rinkos sąlygoms, panašioms į vyraujančias kitose konkurencingose plačiajuosčio ryšio rinkose, sukurti. Didmeninės prieigos kaina turėtų būti grįsta nacionalinės reguliavimo institucijos nustatytais kainų nustatymo principais ir lyginamaisiais standartais ir jomis turėtų būti atsižvelgta į tinklo operatoriaus gautą pagalbą ⁽¹⁰⁷⁾. Kaip lyginamasis standartas taikomos vidutinės skelbiamos didmeninės kainos, vyraujančios kitose panašiose, konkurencingesnėse šalies arba EEE vietovėse, arba, jeigu tokių skelbiamų kainų nėra, atitinkamų rinkų ir paslaugų kainos, jau nustatytos arba patvirtintos nacionalinės reguliavimo institucijos. Jeigu nėra jokių skelbiamų ar reguliuojamų tam tikrų didmeninės prieigos produktų kainų, kurias būtų galima naudoti palyginimui, nustatant kainas turėtų būti laikomasi orientavimo į sąnaudas principo pagal metodiką, nustatytą laikantis sektoriaus reguliavimo sistemos ⁽¹⁰⁸⁾. Atsižvelgiant į didmeninės prieigos kainų palyginimo sudėtingumą, ELPA valstybės raginamos suteikti nacionalinėms reguliavimo institucijoms įgaliojimus ir parūpinti būtiną personalą, kad jos galėtų konsultuoti pagalbą teikiančias institucijas tokiais klausimais. Likus ne mažiau kaip dviem mėnesiams iki pranešimo pateikimo, nacionalinei reguliavimo institucijai turėtų būti išsiųstas išsamus pagalbos projekto aprašas, kad ji turėtų pakankamai laiko savo nuomonei pateikti. Jeigu nacionalinė reguliavimo institucija yra įgijusi tokią kompetenciją, pagalbą teikianti institucija, nustatydamas didmeninės prieigos kainas ir sąlygas, turėtų kreiptis patarimo į nacionalinę reguliavimo instituciją. Palyginimo kriterijai turėtų būti aiškiai nurodyti konkurso dokumentuose.
- i) *Stebėseną ir lėšų susigrąžinimo mechanizmas*. Pagalbą teikiančios institucijos atidžiai stebi plačiajuosčio ryšio projekto įgyvendinimą per visą projekto laikotarpį. Kai operatorius atrenkamas naudojant konkurencingą viešųjų pirkimų procedūrą, paprastai tokiu atveju reikia atlikti mažiau griežtą vėlesnio projekto pelningumo stebėseną. Daugeliu atvejų, užuot nustačius kompensaciją atsižvelgiant tik į faktiškai patirtas išlaidas ir gautas pajamas, gali būti tinkama iš anksto nustatyti fiksuotą kompensacijos dydį, kad būtų padengtas tikėtinas atitinkamo laikotarpio finansavimo trūkumas. Nustatant fiksuotą kompensacijos dydį paprastai įmonė labiau skatinama mažinti

⁽⁹⁹⁾ Žr. šio sprendimo 3 išnašą. Be to, jeigu ELPA valstybės pasirenka valdymo modelį, pagal kurį subsidijuojama plačiajuosčio ryšio infrastruktūra trečiosioms šalims teikia tik didmeninės prieigos paslaugas, bet neteikia mažmeninių paslaugų, galimybė iškraipyti konkurenciją dar labiau sumažėja, nes toks tinklų valdymo modelis leidžia išvengti galimų sudėtingų problemų, susijusių su kainų spaudimu ir paslėptais diskriminavimo suteikiant prieigą būdais. Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą SA.30317 Spartusis plačiajuosčio ryšys Portugalijoje.

⁽¹⁰⁰⁾ Jeigu valstybės pagalbos priemonė apima naujų pasyviosios infrastruktūros elementų, kaip antai kabelių kanalų ar stulpų, finansavimą, turėtų būti suteikta galimybė naudotis ir šiais elementais, o tokios galimybės trukmė neturėtų būti ribojama. Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 53/2010 – Vokietija, *Federalinė bendroji paramos kabelių kanalams programa*, Europos Komisijos sprendimą byloje N 596/09 – Italija, *Skaitmeninės atskirties Lombardijoje mažinimas*, Europos Komisijos sprendimą byloje N 383/09 – Vokietija, N 150/08 *Plačiajuosčio ryšys Saksonijos kaimo vietovėse* pakeitimas, Europos Komisijos sprendimą byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹⁰¹⁾ Pavyzdžiui, NKP tinklų atveju reikėtų remtis į NKP rekomendaciją įtrauktu prieigos produktų sąrašu.

⁽¹⁰²⁾ Jeigu valstybės pagalba teikiama kabelių kanalų tiesimui finansuoti, jie turi būti pakankamai dideli, kad būtų naudojami keliems kabeliniams tinklams ir pritaikyti tiek punkto ir kelių punktų sujungimo, tiek tiesioginio sujungimo sprendimams.

⁽¹⁰³⁾ Jeigu tinklo operatorius taip pat teikia mažmenines paslaugas, laikantis NKP rekomendacijos, tai paprastai reikėtų, kad prieiga turi būti suteikta bent šešis mėnesius prieš pradėdant teikti tokias mažmenines paslaugas.

⁽¹⁰⁴⁾ Veiksminga didmeninė subsidijuojamos infrastruktūros prieiga gali būti suteikta siūlant II priedėlyje išdėstytus didmeninės prieigos produktus.

⁽¹⁰⁵⁾ Žr. šio sprendimo 3 išnašą.

⁽¹⁰⁶⁾ Pavyzdžiui, trečiųjų šalių naudojimas didmenine prieiga negali būti apribojamas tik mažmeninėmis plačiajuosčio ryšio paslaugomis.

⁽¹⁰⁷⁾ Tai, kiek atsižvelgiama į pagalbos sumą, priklauso nuo pasiūlymo konkurencinės padėties atrankoje ir tikslinėje vietovėje. Todėl rodiklis būtų susijęs su aukštesniąja didmeninės kainos riba.

⁽¹⁰⁸⁾ Kad operatoriai dirbtinai nepadidintų išlaidų, ELPA valstybės skatinamos pasirašyti sutartis, kuriomis įmonės būtų skatinamos laipsniškai mažinti išlaidas. Pavyzdžiui, pasirašius fiksuotas kainas sutartį, priešingai nei papildomų išlaidų sutartį, įmonė būtų skatinama laipsniškai mažinti išlaidas.

išlaidas ir ilgalaikiu laikotarpiu plėsti verslą. Tačiau jeigu būsimų išlaidų ir pajamų prognozėms būdingas didelis neužtikrintumas, o informacija – ypač nenuosekli, valdžios institucija taip pat gali būti linkusi nustatyti ne griežtą *ex ante* finansavimo modelį, bet *ex ante* ir *ex post* finansavimo modelių derinį (pvz., numatyti lėšų susigrąžinimo atvejus, kad padidėjusį neplanuotą pelną būtų galima vienodai padalyti). Siekiant mažiems vietos projektams neužkrauti neproporcingai didelės naštos, lėšų susigrąžinimas gali būti pagrįstas minimalios ribos nustatymu. Todėl, jeigu projektui skirta pagalba suma sudaro daugiau nei 10 mln. EUR, ELPA valstybės turėtų įgyvendinti lėšų susigrąžinimo mechanizmą⁽¹⁰⁹⁾. Pagalbą teikiančios institucijos gali numatyti, kad bet koks perviršinis pelnas, susigrąžintas iš pasirinkto pasiūlymo teikėjo, galėtų būti panaudotas tolesnei plačiajuosčio ryšio tinklo plėtrai pagal bendrąją schemą ir tokiomis pat, kaip pirminės pagalbos priemonės, sąlygomis. Konkursą laimėjusiam pasiūlymo teikėjui taikant įpareigojimą atskirti su gauta subsidija susijusią apskaitą, pagalbą teikiančioms institucijoms bus paprasčiau stebėti schemos įgyvendinimą, taip pat nustatyti visą gautą perviršinį pelną⁽¹¹⁰⁾.

- j) *Skaidrumas*. ELPA valstybės pagrindinėje svetainėje skelbia bent šią informaciją apie valstybės pagalbos priemones: išsamų patvirtintos pagalbos schemos tekstą ir šios schemos įgyvendinimo nuostatas, pagalbos gavėjo pavadinimą, pagalbos dydį, intensyvumą ir taikomą technologiją. Tokia informacija skelbiama priėmus sprendimą suteikti pagalbą ir saugoma ne trumpiau kaip dešimt metų, su ja be jokių apribojimų gali susipažinti visuomenė. Pagalbos gavėjas įpareigojamas atitinkamą teisę turinčioms trečiosioms šalims suteikti išsamią ir nediskriminacinę galimybę susipažinti su informacija apie jo infrastruktūrą (be kita ko, įskaitant kabelių kanalus, gatvėse esančias skirstymo spintas ir šviesolaidį), įdiegtą pagal valstybės pagalbos priemonę⁽¹¹¹⁾. Tai leis kitiems operatoriams lengvai užsitikrinti galimybę naudotis tokia infrastruktūra, be to, reikėtų pateikti visą svarbią informaciją apie plačiajuosčio ryšio tinklą centriniam plačiajuosčio ryšio infrastruktūros registru, jeigu ELPA valstybėje yra tokia duomenų bazė, ir (arba) nacionalinei reguliavimo institucijai.
- k) *Ataskaitų teikimas*. Nuo pat tinklo naudojimo pradžios ir visą pagalbos priemonės įgyvendinimo laikotarpį valstybės pagalbą teikianti institucija kas dvejus metus turėtų teikti ELPA priežiūros institucijai tam tikrą pagrindinę informaciją apie pagalbos projektus⁽¹¹²⁾. Nacionalinių arba regioninių bendrųjų schemų atveju nacionalinės arba regioninės valdžios institucijos turėtų apibendrinti informaciją apie individualias priemones ir pateikti ataskaitą Institucijai. Priimdama sprendimą pagal šias gaires, Institucija gali pareikalauti pateikti papildomos informacijos apie suteiktą pagalbą.

3.5. Spartaus NKP tinklų diegimo rėmimas

- (75) Kaip ir bazinio plačiajuosčio ryšio diegimo politikos atveju, valstybės pagalba NKP tinklams diegti gali būti tinkama ir pagrįsta priemonė, jeigu yra tenkinamos kelios pagrindinės sąlygos. Nors komerciniai operatoriai, remdamiesi tikėtiniu pelningumu, priima su NKP tinklais susijusius investicinius sprendimus, valdžios institucija, priimdama sprendimą, taip pat turi atsižvelgti į viešąjį interesą, susijusį su atviros ir neutralios platformos, kurioje įvairūs operatoriai galės konkuruoti teikdami paslaugas galutiniams vartotojams, finansavimu.
- (76) Bet kokia priemonė, skirta NKP tinklų diegimui paremti, turi tenkinti 2.5 ir 3.4 skirsniuose nurodytas suderinamumo sąlygas. Be to, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, kuriomis bus atliekamos valstybės investicijos į NKP tinklus, turi būti tenkinamos šios sąlygos.
- a) *Didmeninė prieiga*. Atsižvelgiant į NKP tinklų ekonominius ypatumus, itin svarbu užtikrinti veiksmingą didmeninę prieigą trečiųjų šalių operatoriams. Visų pirma vietovėse, kuriose jau konkuruoja bazinio plačiajuosčio ryšio operatoriai⁽¹¹³⁾, kuriose būtina išsaugoti konkurencingą rinkos padėtį, kuri buvo iki intervencijos. 3.4 skirsnyje

⁽¹⁰⁹⁾ Kai yra valstybei nuosavybės teise priklausanti tik didmeninė infrastruktūra, kurią valdžios institucija valdo vien siekdama suteikti visiems operatoriams sąžiningą ir nediskriminacinę prieigą, lėšų susigrąžinimas nebūtinai, jeigu tenkinamos šios sprendimo 93 išnašoje nurodytos sąlygos.

⁽¹¹⁰⁾ Iš geriausių patirties pavyzdžių galima spręsti, kad stebėseną ir lėšų susigrąžinimą reikia taikyti bent septynerius metus, o bet kokią perviršinį pelną (t. y. pelną, viršijantį pelną, nustatytą pirminiame verslo plane, ar sektoriaus vidurkį) pagalbos gavėjas ir valdžios institucijos turi dalytis atsižvelgdami į priemonės pagalbos intensyvumą.

⁽¹¹¹⁾ Ši informacija turėtų būti nuolat atnaujinama (pvz., kas šešis mėnesius) ir be apribojimų prieinama visuomenei.

⁽¹¹²⁾ Be pagal (74) j) punktą viešai paskelbtos informacijos, tokia informacija turėtų apimti dieną, kurią tinklas pradedamas naudoti, didmeninės prieigos produktus, prieiga naudotis norinčių subjektų ir paslaugų teikėjų tinkle skaičių, namų, kuriuos galima prijungti prie tinklo, skaičių ir naudojimo rodiklius.

⁽¹¹³⁾ Įskaitant atsietos prieigos prie vietinės linijos (LLU) operatorius.

nurodytos prieigos sąlygos toliau aprašomos išsamiau. Todėl prieiga prie subsidijuojamo tinklo sąžiningomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis turi būti suteikiama visiems jos prašantiems operatoriams ir jiems tame tinkle turi būti suteikiama veiksmingo ir visiško atsiejimo galimybė⁽¹¹⁴⁾. Be to, trečiųjų šalių operatoriai turi turėti galimybę naudotis ne tik aktyviaja⁽¹¹⁵⁾, bet ir pasyviaja tinklo infrastruktūra⁽¹¹⁶⁾. Išskyrus duomenų srauto prieigą ir atsietą prieigą prie vietinės ir smulkesnės linijos, įpareigojimas dėl prieigos turėtų apimti ir teisę naudoti kabelių kanalus ir stulpus, nenaudojamas šviesolaidžio skaidulas ar gatvėse esančias skirstymo spintas⁽¹¹⁷⁾. Veiksminga didmeninė prieiga turėtų būti suteikiama bent septyneriems metams, o teisės naudotis kabelių kanalais ar stulpais trukmė neturėtų būti ribojama. Šis įpareigojimas turi būti taikomas nepažeidžiant panašių norminių įpareigojimų, kuriuos nacionalinė reguliavimo institucija gali nustatyti atitinkamoje konkrečioje rinkoje, kad skatintų veiksmingą konkurenciją, ar priemonių, patvirtintų pasibaigus tam laikotarpiui⁽¹¹⁸⁾.

Kartais menkai gyvenamose vietovėse, kuriose teikiama nedaug plačiajuosčio ryšio paslaugų, arba iš mažų vietos įmonių reikalaujant visų rūšių prieigos produktų, investicinės sąnaudos⁽¹¹⁹⁾ gali neproporcingai padidėti ir nebūtų suteikta didelės naudos, nes nepadidėtų konkurencija⁽¹²⁰⁾. Tokiu atveju galima numatyti, kad prieigos produktai, kuriems būtina brangi kitaip nenumatyta intervencija į subsidijuojamą infrastruktūrą (pvz., bendras išdėstymas tarpiniuose skirstomuosiuose taškuose), būtų siūlomi tik esant pagrįstai trečiosios šalies operatoriaus paklausai. Paklausa yra pagrįsta, jeigu: (i) prieiga naudotis norintis subjektas pateikia nuoseklų verslo planą, kuris pateisina tokio produkto sukūrimą subsidijuojamame tinkle; ir (ii) nėra jokio panašaus prieigos produkto, kurį toje pat geografinėje vietovėje jau siūlytų kitas operatorius ir kurio kainos būtų lygiavertės kainoms, taikomoms tankiau gyvenamose vietovėse⁽¹²¹⁾.

Priešingai, pirmesnė pastraipa netaikoma tankiau apgyvendintoms vietovėms, kuriose galima tikėtis infrastruktūros konkurencijos plėtros. Todėl tokiose vietovėse subsidijuojamas tinklas turėtų tenkinti visų rūšių prieigos prie tinklo produktus, kuriuos operatoriai gali siūlyti⁽¹²²⁾.

- b) *Sąžiningas ir nediskriminacinis elgesys*. Subsidijuojama infrastruktūra konkuruojantiems operatoriams turi būti sudaryta galimybė teikti konkurencingas ir įperkamas paslaugas galutiniams vartotojams. Jeigu tinklo operatorius yra vertikalčiai integruotas, turi būti imtasi tinkamų apsaugos priemonių, kad nebūtų interesų konflikto, pernelyg didelės diskriminacijos, susijusios su norinčiais naudotis prieiga subjektams ir turinio tiekėjais, ir bet kokių kitų paslėptų netiesioginių pranašumų. Lygiai taip pat skyrimo kriterijuose turėtų būti numatyta nuostata, pagal kurią išimtinai didmeninės prekybos, pasyvųjį arba abu modelius siūlantiesiems konkurso dalyviams skiriami papildomi balai.

⁽¹¹⁴⁾ Šiame rinkos raidos etape tiesioginio sujungimo tinklo topologija gali būti veiksmingai atsietą. Jeigu pasirinktas pasiūlymo teikėjas diegia punkto ir kelių punktų sujungimo topologijos tinklą, jam turi būti nustatytas aiškus apribojimas užtikrinti veiksmingą atsiejimą pasinaudojant banginiu tankinimu (WDM), kai tik tokia prieiga bus standartizuota ir taps komerciškai prieinama. Iki WDM atsiejimas taps veiksmingas, atrinkto konkurso dalyvio prašoma norintiems naudotis prieiga subjektams suteikti virtualiai atsietą produktą, kuris kuo labiau prilygtų fiziniam atsiejimui.

⁽¹¹⁵⁾ Jei pagalbos gavėjai yra netiesioginiai, trečiųjų šalių operatoriams, gavusiems prieigą didmeniniu lygmeniu, duomenų srauto prieigą gali teikti suteikti patiems. Nepaisant to, kad pagalba buvo suteikta tik pasyviajai infrastruktūrai, aktyviosios prieigos buvo prašyta, pavyzdžiui, Europos Komisijos sprendimu byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*.

⁽¹¹⁶⁾ Kaip antai vartotojų patalpose esančiais įrenginiais ar kitais įrenginiais, reikalingais tinklui naudoti. Jeigu tam tikras tinklo dalis būtina atnaujinti siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą, tai numatoma pagalbą teikiančių institucijų planuose, pvz.: numatant tinkamo dydžio kabelių kanalus, didesnio dydžio gatvėse esančias skirstymo spintas, kad būtų užtikrintas veiksmingesnis atsiejimas, *ir pan.*

⁽¹¹⁷⁾ Tvirtas įpareigojimas dėl prieigos dar svarbesnis siekiant spręsti esamų ADSL operatorių siūlomų paslaugų ir būsimų NKP tinklų operatorių siūlomų paslaugų laikino pakeitimo klausimą. Nustačius įpareigojimą dėl prieigos, konkuruojantys ADSL operatoriai galės perkelti savo klientus į NKP tinklą, kai tik bus įdiegtas subsidijuojamas tinklas, ir taip pradėti planuoti savo būsimas investicijas nesusiūriant su konkurencinėmis kliūtėmis. Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 461/09 – Jungtinė Karalystė, *Kornvalio ir Silio salų naujos kartos plačiajuosčių ryšių*.

⁽¹¹⁸⁾ Šiomis aplinkybėmis taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, kad konkrečios rinkos sąlygos, dėl kurių atitinkamai infrastruktūrai buvo suteikta pagalba, gali būti nuolatinės.

⁽¹¹⁹⁾ Neproporcingai padidėjusias išlaidas pagalbą teikianti institucija privalo įrodyti pateikdama išsamias ir objektyvias išlaidų sąmatas.

⁽¹²⁰⁾ Pavyzdžiui, žr. Europos Komisijos sprendimą byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit* ir Europos Komisijos sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*.

⁽¹²¹⁾ Institucija, atlikdama proporcingumo analizę ir atsižvelgdama į bylos specifiką bei bendros pusiausvyros tyrimą, gali nustatyti kitas sąlygas. Žr., pvz., Europos Komisijos sprendimą byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit* ir Europos Komisijos sprendimą byloje SA.33671 – Jungtinė Karalystė, *Plačiajuosčio ryšio diegimas JK*. Jei sąlygos tenkinamos, prieiga turėtų būti suteikiama per konkrečioje rinkoje įprastą laikotarpį. Kilus konfliktui, pagalbą teikianti institucija turėtų prašyti nacionalinės reguliavimo institucijos arba kitos kompetentingos nacionalinės įstaigos suteikti konsultaciją.

⁽¹²²⁾ Pavyzdžiui, ji turi gebėti palaikyti ir tiesioginio sujungimo, ir punkto ir kelių punktų sujungimo topologijas, atsižvelgiant į pasirinktus operatorius. Visų pirma tankiau apgyvendintose vietovėse, jei joms galima skirti valstybės pagalbą, kad pagalbos investicijoms teikimas, siekiant paprasčiausiai atnaujinti esamus tinklus ir iš esmės nepakeičiant konkurencinės padėties, nebūtų laikomas atitinkančiu viešąjį interesą.

- (77) Valstybės pagalbos projektais, kuriais siekiama finansuoti atgalinio tranzito tinklus ⁽¹²³⁾ arba kuriuose apsiribojama civiliniais darbais ir kuriuose gali dalyvauti visi operatoriai ir taikomos įvairios technologijos, skatinama konkurencija. Vertinant tokius projektus bus atsižvelgiama į šį skatinamąjį projektų pobūdį.

3.6. Pagalba itin spartaus plačiajuosčio ryšio tinklams

- (78) Atsižvelgiant į įvade nurodytus tikslus, visų pirma tikslą pasiekti, kad spartesnio kaip 100 Mb/s interneto ryšio skverbtis būtų 50 %, ir atsižvelgiant į tai, kad, visų pirma miesto vietovėse, interneto spartos poreikis gali būti didesnis, palyginti su komercinių investuotojų artimiausioje ateityje planuojama siūlyti sparta, nukrypstant nuo (73) punkto, viešąją intervenciją būtų leidžiama taikyti NKP tinklams, kuriuose užtikrinamas itin spartus greitis, gerokai viršijantis 100 Mb/s.
- (79) „Juodosiose“ NKP srityse tokia intervencija galėtų būti leidžiama tik jeigu (47) punkte nustatytą esminio pokyčio sąlygą galima įrodyti remiantis visais šiais kriterijais:
- a) esami arba planuojami ⁽¹²⁴⁾ NKP tinklai šviesolaidžiu nesiekia galutinių vartotojų patalpų ⁽¹²⁵⁾;
 - b) atsižvelgiant į komercinių operatorių investicinius planus, kaip nurodyta šių gairių (59)–(61) punktuose, galima teigti, kad padėtis rinkoje nėra orientuota į konkurencingų itin spartaus interneto, gerokai viršijančio 100 Mbit/s greitį, paslaugų ⁽¹²⁶⁾ teikimą artimiausioje ateityje;
 - c) esama numatomo tokių kokybinių patobulinimų poreikio ⁽¹²⁷⁾.
- (80) Pirmesniame punkte aprašytu atveju bet koks naujas subsidijuojamas tinklas turi atitikti (74) ir (76) punktuose nurodytas suderinamumo sąlygas. Be to, pagalbą teikianti institucija taip pat privalo įrodyti, kad:
- d) subsidijuojamas tinklas turi pažangias technologines charakteristikas ir yra aukštos veikimo kokybės, palyginti su patikrinamomis esamų arba planuojamų tinklų technologinėmis charakteristikomis arba veikimo kokybe ⁽¹²⁸⁾, ir
 - e) subsidijuojamas tinklas bus pagrįstas atvira struktūra ir veiks tik kaip didmeninės prieigos tinklas, ir
 - f) dėl pagalbos nebus pernelyg iškraipoma konkurencija atsižvelgiant į kitas NKP technologijas, į kurių naują infrastruktūrą neseniai tose pačiose tikslinėse vietovėse veikiantys operatoriai investavo nemažai lėšų ⁽¹²⁹⁾.
- (81) Viešasis tokių tinklų finansavimas galėtų būti laikomas suderinamu pagal pusiausvyros tyrimą tik tuo atveju, jeigu yra tenkinamos šios papildomos sąlygos. Kitaip tariant, tokiu finansavimu turėtų būti užtikrinta didelė, tvari ir nelaukimo pobūdžio technologinė pažanga, kuri skatintų konkurenciją ir nesudarytų neproporcingų kliūčių privačioms investicijoms.

Baigiamosios nuostatos

- (82) Šios gairės bus pradėdamos taikyti pirmą dieną po jų priėmimo. Institucija šias gaires taikys visoms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešta ir dėl kurių ji raginama priimti sprendimą po šių gairių priėmimo, net jeigu apie projektus pranešta iki priėmimo datos.

⁽¹²³⁾ Žr. (56) punktą. Jeigu intervencija vykdoma aukštesniu nei centrinės būstinės lygmeniu, ji bus laikoma NKP, o ne NKT intervencija. Žr. Europos Komisijos sprendimą byloje SA. 34031 – *Naujos kartos plačiajuosčio ryšys Aostos slėnyje*.

⁽¹²⁴⁾ Remiantis patikimais investicijų planais artimiausioje ateityje (per trejus metus) pagal (59)–(61) punktus.

⁽¹²⁵⁾ Pavyzdžiui, NPK tinklai nesiekia galutinių vartotojų patalpų šviesolaidžiais FTTN tinklų atveju, kai šviesolaidis yra įrengtas tik iki ryšio mazgų (skirstymo spintų). Panašiai, kai kuriuose kabeliniuose tinkluose taip pat naudojamas šviesolaidis iki skirstymo spintų, o galutiniai vartotojai prijungiami bendrašiais kabeliais.

⁽¹²⁶⁾ Pavyzdžiui, vietovėje, kurioje yra FTTC arba lygiavertis tinklas ir atnaujintas kabelinis tinklas (bent Docsis 3.0), rinkos sąlygos paprastai pripažįstamos pakankamai konkurencingomis, kad jomis būtų galima be valstybės intervencijos toliau plėsti itin spartaus plačiajuosčio ryšio paslaugų teikimą.

⁽¹²⁷⁾ Žr., pvz., šios sprendimo 81 ir 82 išnašose nurodytus rodiklius.

⁽¹²⁸⁾ Žr. (59)–(61) punktus.

⁽¹²⁹⁾ Taip paprastai būtų, kai dėl pagalbos rinkos operatoriai negalėtų susigrąžinti investicijų į infrastruktūrą per tinkamą laikotarpį, atsižvelgiant į įprastą amortizacijos laikotarpį. Visų pirma bus atsižvelgiama į šiuos (tarpusavyje susijusius) veiksnius: investicijos dydį, jos naujumą, minimalų laikotarpį, reikalingą tinkamai investicijos grąžai gauti, ir tikėtiną naujojo subsidijuojamo itin spartaus ryšio tinklo diegimo poveikį esamų NKP tinklų abonentų skaičiui ir santykinėms abonemento kainoms.

- (83) Laikydamosi savo taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą ⁽¹³⁰⁾, Institucija taikys neteisėtai pagalbai taisykles, kurios galiojo tuo metu, kai pagalba buvo suteikta. Atitinkamai Institucija taikys šias gaires tuo atveju, kai neteisėta pagalba buvo suteikta po jų paskelbimo.
- (84) Pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį Institucija siūlo ELPA valstybėms imtis tinkamų priemonių ir, jeigu būtina, per dvylika mėnesių nuo šių gairių priėmimo pakeisti savo pagalbos schemas, kad jos atitiktų šių gairių nuostatas.
- (85) ELPA valstybės raginamos per du mėnesius nuo priemonių gavimo datos pranešti apie savo aiškų besąlyginį pritarimą šioms pasiūlytomis tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi jokio atsakymo, Institucija manys, kad atitinkama ELPA valstybė nesutinka su pasiūlytomis priemonėmis.
- (86) Institucija peržiūrės šias gaires atsižvelgdama į būsimo susijusio Komisijos komunikato – *Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plėtojimo ryšio tinklų sparčiam diegimui Bendrijoje gairės* – persvarstymo rezultatus.

⁽¹³⁰⁾ OL L 73, 2009 3 19, p. 23, EEE priedas Nr. 15, 2009 3 19, p. 1. Žr. <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=15119&1=1>.

I priedėlis.

Tipiškos intervencinės priemonės plačiajuosčiam ryšiui remti

Nagrinėdama bylas, Komisija pastebėjo tam tikrus dažniausiai pasitaikančius finansavimo mechanizmus, kuriuos ES valstybės naudoja plačiajuosčio ryšio diegimui skatinti ir kurie buvo vertinti pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalį. Šis sąrašas yra pavyzdinis ir nebaigtinis, nes valdžios institucijos gali taikyti įvairius būdus plačiajuosčio ryšio diegimui remti arba nukrypti nuo apibūdintų modelių. Deriniai paprastai laikomi valstybės pagalba, nebent investicijos būtų atliekamos vadovaujantis rinkos ekonomikos investuotojo principu (žr. 2.2 skirsnį).

- 1. Piniginių lėšų skyrimas** (trūkumo finansavimas ⁽¹⁾). Daugeliu Komisijos nagrinėtų atvejų EEE valstybė ⁽²⁾ skiria investuotojams į plačiajuosčių ryšių tiesiogines pinigines dotacijas ⁽³⁾ plačiajuosčio ryšio tinklui diegti, valdyti ir komerciškai eksploatuoti ⁽⁴⁾. Tokios dotacijos paprastai susijusios su valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, nes dotacija finansuojama iš valstybinių išteklių ir ja investuotojui suteikiamas pranašumas, nes jis gali vykdyti komercinę veiklą tokiais sąlygomis, kokių paprastai rinkoje nebūtų. Tokiu atveju pagalbos gavėjai yra ir dotaciją gaunantys tinklo operatoriai, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie subsidijuojamo tinklo.
- 2. Parama natūra.** Kitais atvejais EEE valstybės plačiajuosčio ryšio diegimą remia finansuodamos viso plačiajuosčio ryšio tinklo (ar jo dalių) diegimą, kai toks tinklas vėliau perduodamas investuotojams į elektroninius ryšius, kurie šiuos tinklo elementus naudos savo plačiajuosčio ryšio diegimo projektui įgyvendinti. Ši parama gali būti įvairių formų; dažniausiai EEE valstybės parūpina pasyviąją plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą, atlikdamos civilinės inžinerijos darbus (pavyzdžiui, kelio kasimo), arba įrengdamos kabelių kanalus ar nenaudojamas šviesolaidžio skaidulas ⁽⁵⁾. Dėl tokios formos paramos pranašumą įgyja investuotojai į plačiajuosčių ryšių, nes sutaupo atitinkamas investicines sąnaudas ⁽⁶⁾, taip pat elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie subsidijuojamo tinklo.
- 3. Valstybės naudojamas plačiajuosčio ryšio tinklas ar jo dalys.** Valstybės pagalba taip pat gali būti teikiama tuo atveju, jeigu valstybė, užuot teikusi paramą investuotojui į plačiajuosčių ryšių, pati sukuria plačiajuosčio ryšio tinklą (ar jo dalis) ir tiesiogiai jį naudoja, tam pasitelkdama viešosios administracijos skyrių ar nuosavą įmonę ⁽⁷⁾. Taikant šio modelio intervenciją paprastai diegiama valstybės valdoma pasyvioji tinklo infrastruktūra, kuria plačiajuosčio ryšio operatoriams numatoma leisti naudotis nediskriminacinėmis sąlygomis suteikus jiems didmeninę prieigą prie tinklo. Tinklo valdymas ir didmeninės prieigos prie jo suteikimas už atlygį yra ekonominė veikla, kaip apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje. Pagal teismo praktiką plačiajuosčio ryšio tinklo diegimas tam, kad būtų komerciškai eksploatuojamas, yra ekonominė veikla, t. y. valstybės pagalba, apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje, gali būti teikiama jau tada, kai diegiamas plačiajuosčio ryšio tinklas ⁽⁸⁾. Elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie valstybės valdomo tinklo, taip pat bus laikomi pagalbos gavėjais.
- 4. Koncesininko valdomas plačiajuosčio ryšio tinklas.** EEE valstybės taip pat gali finansuoti plačiajuosčio ryšio tinklo diegimą, kai toks tinklas lieka valstybės nuosavybe, bet jį naudoti rengiant konkursą pasiūloma komerciniam operatoriui, kuris tą tinklą valdytų ir eksploatuotų didmeniniu lygmeniu ⁽⁹⁾. Tinklas kuriamas tam, kad būtų eksploatuojamas,

⁽¹⁾ Trūkumo finansavimas – tai skirtumas tarp investicinių sąnaudų ir tikėtino privačių investuotojų pelno.

⁽²⁾ Arba bet kokia kita pagalbą teikianti valdžios institucija.

⁽³⁾ Investuotojai – tai įmonės ar elektroninių ryšių tinklų operatoriai kurie investuoja į plačiajuosčio ryšio infrastruktūros objektų statymą ir diegimą.

⁽⁴⁾ Trūkumo finansavimo pavyzdžių galima rasti Europos Komisijos sprendimuose byloje SA.33438 a.o – Lenkija, *Plačiajuosčio ryšio tinklo projektas Rytų Lenkijoje*, SA.32866 – Graikija, *Plačiajuosčio ryšio plėtra Graikijos kaimo vietovėse*, SA.31851 – Italija, *Plačiajuosčių ryšių Markėje*, N 368/09 – Vokietija, *Valstybės pagalbos pagal sprendimą byloje N 115/08 „Plačiajuosčių ryšių Vokietijos kaimo vietovėse“ pakeitimas*.

⁽⁵⁾ Trūkumo finansavimo pavyzdžių galima rasti Europos Komisijos sprendimuose byloje N 53/2010 – Vokietija, *Federalinė bendroji paramos kabelių kanalams programa*, N 596/09 – Italija, *Skaitmeninės atskirties Lombardijoje mažinimas*, dėl bendrųjų kelių priežiūros darbų, taip pat žr. Europos Komisijos sprendimą byloje N 383/09 – Vokietija, N 150/08 *Plačiajuosčių ryšių Saksonijos kaimo vietovėse* pakeitimas.

⁽⁶⁾ Civilinės inžinerijos darbų sąnaudos ir kitos investicijos į pasyviąją infrastruktūrą gali sudaryti iki 70 % visų plačiajuosčio ryšio projekto sąnaudų.

⁽⁷⁾ Europos Komisijos sprendimas byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*, kuris apima įvairias intervencijos sąlygas, be kita ko, pagal vieną iš jų regioninės valdžios institucijos savo plačiajuosčio ryšio tinklus gali naudoti kaip regioninį projektą.

⁽⁸⁾ 2011 m. kovo 24 d. Sprendimas *Freistaat Sachsen prieš Komisiją*, T-443/08 ir T-455/08, Rink. p. II-1311.

⁽⁹⁾ Europos Komisijos sprendimas byloje N 497/10 – Jungtinė Karalystė, *SHEFA – 2 Interconnect*, Europos Komisijos sprendimas byloje N 330/10 – Prancūzija, *Programme national Très Haut Débit*, Europos Komisijos sprendimas byloje N 183/09 – Lietuva, *RAIN projektas*.

taigi ir šiuo atveju priemonė gali būti laikoma valstybės pagalba. Pagalbos gavėjais bus laikomi tinklą valdantis ir eksploatuojantis operatorius, taip pat trečiųjų šalių elektroninių ryšių paslaugų teikėjai, norintys naudotis didmenine prieiga prie tinklo.

II priedėlis.

Techninių terminų žodynis

Šiose gairėse turėtų būti taikomos šios apibrėžtys. Apibrėžtys nedaro poveikio tolesniems rinkos, technologijų ir regulavimo pokyčiams.

Prieigos segmentas – paskutinio kilometro segmentas, jungiantis tranzitinį tinklą su galutinio vartotojo patalpomis.

Tranzitinis tinklas – plačiajuosčio ryšio tinklo dalis, sudaranti tarpinę jungtį tarp pagrindinio tinklo ir prieigos tinklo ir perduodanti duomenis į pasaulinį tinklą ir iš jo.

Duomenų srauto prieiga – didelės spartos prieigos jungtis, kuria didmeninės prieigos teikėjas įrengia su vartotojo patalpomis ir suteikia trečiosioms šalims galimybę ja naudotis.

Nenaudojamos šviesolaidžio skaidulos – šviesos impulsų neperduodančios šviesolaidžio skaidulos be prijungtų perdavimo sistemų.

Kabelių kanalas – požeminis arba izoliacinis vamzdis plačiajuosčio ryšio tinklo kabeliams (šviesolaidiniams, variniams arba bendraašiams) tiesti.

Visiškas atsiejimas – kai atsiejimas fizinis, suteikiama prieiga prie galutinio vartotojo prieigos linijos, o konkurentas, naudodamas savo perdavimo sistemas, gali tiesiogiai perduoti ja duomenis. Tam tikromis aplinkybėmis virtualus atsiejimas gali būti prilyginamas fiziniam atsiejimui.

Šviesolaidinė ryšio linija iki galutinio paslaugų gavėjo (angl. *fiber-to-the-home, FTTH*) – šviesolaidinė ryšio linija iki galutinio paslaugų gavėjo, kurios šviesolaidis siekia galutinių vartotojų patalpas, t. y. prieigos tinklas, sudarytas iš šviesolaidinių linijų prieigos tinklo tiekimo ir priėmimo segmentuose (įskaitant laidų tiesimą viduje).

Šviesolaidinė ryšio linija iki pastato (angl. *fiber-to-the-building, FTTB*) – šviesolaidinė ryšio linija iki pastato, kurios šviesolaidis siekia galutinių vartotojų patalpas, t. y. šviesolaidis nutiestas iki pastato, tačiau pastate naudojami variniai, bendraašiai arba vietinio tinklo laidai.

Šviesolaidinė ryšio linija iki ryšio mazgo (angl. *fiber-to-the-node, FTTN*) – šviesolaidinė ryšio linija iki ryšio mazgų. Šviesolaidis nutiestas iki gatvėje esančios skirstymo spintos (iki kelių kilometrų nuo vartotojo patalpų), o galutinė jungtis yra vario (šviesolaidžio iki skirstymo spintos/VDSL tinkluose) arba bendraašiai laidai (kabeliniuose/DOCSIS 3 tinkluose). Šviesolaidinė ryšio linija iki ryšio mazgo dažnai laikoma laikinu, tarpiniu žingsniu diegiant visą FTTH.

Neutralūs tinklai – tinklai, galintys palaikyti visų rūšių tinklų topologijas. Esant FTTH tinklams, infrastruktūra turi gebėti palaikyti tiesioginio sujungimo ir punkto ir kelių punktų sujungimo topologijas.

Naujos kartos prieigos tinklas – prieigos tinklai, visiškai arba iš dalies sudaryti iš optinių elementų ir leidžiantys teikti plačiajuosčio ryšio prieigos paslaugas, kurių savybės geresnės nei paslaugų, teikiamų esamais baziniais plačiajuosčio ryšio tinklais.

Pasyvusis tinklas – plačiajuosčio ryšio tinklas be jokių aktyviųjų sudedamųjų dalių. Paprastai sudarytas iš civilinės inžinerijos infrastruktūros, kabelių kanalų ir nenaudojamų šviesolaidžio skaidulų bei gatvėse esančių skirstymo spintų.

Pasyvioji didmeninė prieiga – prieiga prie perdavimo terpės be jokių elektroninių sudedamųjų dalių.

Punkto ir kelių punktų sujungimas – tinklo tipologija, turinti specialias individualias vartotojų linijas iki tarpinio pasyviojo mazgo (pvz., gatvėje esančios skirstymo spintos), kuriame šios linijos sujungiamos į bendrą liniją. Sujungimas gali būti pasyvus (šakotuvais, kaip antai PON architektūroje) arba aktyvus (kaip antai FTTC).

Tiesioginis sujungimas – tinklo topologija, pagal kurią vartotojų linijos išlieka skirtosios visu atstumu nuo vartotojo patalpų iki teritorinio prisijungimo taško.

Didmeninės prieigos produktai – galimybė operatoriui naudotis kito operatoriaus įranga. Didmeninės prieigos produktai, kuriuos galima teikti per subsidijuojamą tinklą:

- **FTTH/FTTB tinklas** – prieiga prie kabelių kanalų, nenaudojamų šviesolaidžio skaidulų, atsieta prieiga prie vietinės linijos (WDM-PON arba optinio skirstomojo stovo (ODF) atsiejimas) ir duomenų srauto prieiga,
 - **kabeliniai tinklai** – prieiga prie kabelių kanalų ir duomenų srauto prieiga,
 - **FTTC tinklai** – prieiga prie kabelių kanalų, dalinės linijos prieigos atsiejimas ir duomenų srauto prieiga,
 - **pasyvioji tinklo infrastruktūra** – prieiga prie kabelių kanalų, nenaudojamų šviesolaidžio skaidulų ir (arba) atsieta prieiga prie vietinės linijos. Integruoto operatoriaus atveju įpareigojimai dėl prieigos (skirtingai nuo pasyviosios infrastruktūros prieigos) nustatomi pagal NKP rekomendacijos nuostatas,
 - **ADSL grįsti plačiajuosčio ryšio tinklai** – atsieta prieiga prie vietinės linijos, duomenų srauto prieiga,
 - **judriojo ryšio ar bevieliai tinklai** – duomenų srautas, dalijimasis fiziniais bokštais ir prieiga prie tranzitinių tinklų
 - **palydovinė platforma** – duomenų srauto prieiga.
-

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT